

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	5.9.2: Development of a Postgraduate Study Programme/ Executive Summary
--------------------	--

Prepared by:	University of Macedonia
Contributors:	P9 - University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR
Work Package:	5
Date:	17/12/2021

The project is co-funded by European Union, European Regional Development Funds (E.R.D.F.) and by National Funds of Greece and Bulgaria

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

EXECUTIVE SUMMARY

1. Brief description of the deliverable

This deliverable concerns the development of a Postgraduate Study Programme (MSc), entitled "Development of human resources in organizations and Enterprises of social and solidarity economy".

The Postgraduate Study Programme (P.S.P.) is proposed to operate by the Department of Educational and Social Policy of the University of Macedonia. The aim of the deliverable is to complete the required process until the stage of submitting the approval of the new Postgraduate Study Programme, in accordance with the current national legislation governing the organization and operation of higher education, as well as the issues of quality assurance of studies.

In this context, a feasibility study was initially carried out, in which the necessity of establishing the P.S.P. was demonstrated, as well as the description of the object and its objectives, but also the relevance of the P.S.P. with the subject of the first course.

In addition, a Sustainability Report of the P.S.P. was prepared, in which an analysis was made regarding the availability and existence of infrastructure as well as the necessary equipment for the operation of the program. The Detailed Operational Budget for the first five (5) operations of the Postgraduate Study Programme was also approached.

It should be mentioned that the project team then proceeded to the selection and development of the course outlines that will be integrated in the P.S.P. and the elaboration of a Curriculum. And that the last stage of the deliverable concerned:

- *Preparation of Regulations for the Operation of the Postgraduate Study Programme (17 articles related to the purpose, duration, curriculum, titles, teaching staff etc.)*
- *Preparation of legal and regulatory texts for the establishment and operation of the Postgraduate Study Programme (13 articles related to general provisions, Cognitive object – Purpose, Awarded Postgraduate Degrees, Duration, Budget, etc.)*
- *Elaboration of the Admission System and Procedure in the Postgraduate Study Programme where the Application Procedure is determined, the necessary / required supporting documents, the Admission Conditions, the Number of Admissions, the Evaluation and selection Procedure.*
- *Preparation of a Report on the required infrastructure for the establishment and operation of the Postgraduate Study Programme and the analysis of the*

availability / existence of the infrastructure and the necessary equipment for the operation of the program

All of the above are separate issues of this deliverable.

2. Description of the basic elements of the Postgraduate Study Programme

The necessity of establishing the Postgraduate Study Programme stems from the increased development trends of the sector of Social and Solidarity Economy (SSE) in order to strengthen its potential for contribution to the economic and social sector as well as to address specific social problems, especially in critical socio-economic conditions. The role of education in the provision of knowledge and in the development of those attitudes and skills that aim at promoting social entrepreneurial initiatives with sound characteristics and a sustainable perspective is considered particularly important. Thus, the need to provide training programs specifically tailored to the needs of social enterprises in the field of capacity building and management skills as well as addressing the obstacles of social enterprises while encouraging their financial viability is constantly emphasized.

Also, the necessity of operation of the proposed P.S.P. dictates the need to meet the educational needs identified in the specific scientific field, in accordance with the lack of relevant curricula, but also the need to provide specialized knowledge in the field of social economy in order to be efficient and effective operation of its institutions.

Taking into account the modern framework that is formed by the educational needs identified in the specific field as well as by the necessity of acquiring specialized knowledge, the P.S.P. has as its object the provision of scientific knowledge and professional attitudes and skills of a high level. **Its purpose** is to create specialized human resources that will contribute to economic development through the effective strengthening of the social economy sector, both professionally and scientifically.

The objectives of the proposed P.S.P. are:

- The provision of scientific knowledge and professional skills in the scientific field of social economy.
- The acquisition of appropriate scientific knowledge in order to respond to the graduates of the program to the modern challenges of convergence of the fields of

adult education and education of people with disabilities with the field of social economy.

- Offering students the necessary knowledge, experience and skills, this will contribute to the development of professional career opportunities in the fields of social economy and entrepreneurship.
- The provision of specialized teaching subjects in the field of human resource management with the aim of acquiring knowledge related to the efficient and effective operation of social economy actors
- The link between theoretical knowledge and scientific research and practical application aimed at the high level of training that will ensure the possibilities of academic, research and professional career of postgraduate students

Specifically, the P.S.P. is addressed to all graduates, offering the possibility of specialization in social economy or research in the specific scientific field as well as professionals who wish to acquire the necessary knowledge in order to expand their business opportunities both economically and socially. The number of entrants is set at 32.

To the graduates of P.S.P. is awarded a Postgraduate Diploma in "Development of human resources in organizations and Enterprises of social and solidarity economy".

The P.S.P. which leads to the acquisition of a postgraduate diploma lasts three (3) teaching semesters, lasting thirteen (13) full teaching weeks. The minimum teaching hours per lesson are 39, including the exam. All courses of the program are taught 3 hours per week. The language of instruction of the courses is Greek and in case of invited speakers from abroad is English.

The **thematic units** of P.S.P. are 9 in total and are as follows:

A' Semester

A/A	Thematic Unit	Type of Thematic Unit	ECTS
1	Introduction to the Social and Solidarity Economy: Contributing to the Economy and Society	O	7,5
2	The Regional and Cross-Border Dimension of SSE and its contribution to Local Employment	O	7,5
3	Introduction to Human Resources Management - Basic Functions of HRM	O	7,5
4	Globalization, economic inequalities and the role of the Social Economy today	O	7,5
Total			30

B' Semester

A/A	Thematic Unit	Type of Thematic Unit	ECTS
1	The Development of Human Resources in Social Enterprises: Peculiarities and Adjustments	O	7,5
2	Democratic Governance and Categories of Human Resources in Social Enterprises	O	7,5
3	Development of Skills and Capacities of Human Resources in Social Enterprises	O	7,5
4	Elements of Social Research Methodology	O	7,5
Total			30

C' Semester

A/A	Thematic Unit	Type (O)	ECTS
1	Master Thesis	ESS	30

O=Obligatory

Regarding the **teaching staff**, the criteria for selecting teachers in the P.S.P. is the science and the relevance of their specialty, experience and their teaching and research work with the specific subject. The selection of teachers and the assignment of the courses of P.P.S. each academic semester is held by the Assembly of the Department of Educational and Social Policy after a recommendation of the Coordinating Committee. The selection procedures of the teachers in the P.P.S. are dictated by article 36 of law 4485/2017 (Government Gazette 114 / A).

Finally, regarding the **operating costs** of P.S.P., resources of P.M.S. are the tuition fees of students, as well as donations, benefits, bequests, sponsorships of public or private sector bodies in general, legal or natural persons, and so on. The financial management is done by Research Committee of University of Macedonia and is distributed as follow:

a) Seventy percent (70%) operating expenses of the program which are allocated to teaching expenses, administrative and technical support, transportation, equipment, software, consumables, scholarships for postgraduate students and other expenses. The expenses of compensation of the regular teaching, technical and administrative staff of the Institutions concern work that exceeds their legal obligations.

Thirty percent (30%) to cover the operating expenses of the Foundation, with priority in covering the needs of the P.S.P. operating without tuition fees. Tuition fees per student amount to 2,800 euros.

Interreg

EUROPEAN UNION

Greece-Bulgaria

SOCIAL FORCES

European Regional Development Fund

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	5.9.2: Development of a Postgraduate Study Programme/ Feasibility Study, Sustainability study and Detailed Operating Budget for the establishment of the Postgraduate Study Programme
--------------------	--

Prepared by:	University of Macedonia HELLENIC REPUBLIC UNIVERSITY OF MACEDONIA
Contributors:	P9 - University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR
Work Package:	5
Date:	17/12/2021

The project is co-funded by European Union, European Regional Development Funds (E.R.D.F.) and by National Funds of Greece and Bulgaria

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

Περιεχόμενα

A. Μελέτη σκοπιμότητας	4
A.1. Αναγκαιότητα ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και περιγραφή των στόχων του.....	4
A.1.1. Οι επιστημονικοί, επιστημολογικοί και κοινωνικοί λόγοι που καθιστούν αναγκαία και σημαντική τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.	4
A.1.2. Αντικείμενο και στόχοι του Π.Μ.Σ.	5
A.2. Συνάφεια του Π.Μ.Σ. με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών.....	6
A.2.1. Η συνάφεια του Π.Μ.Σ. με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών.....	7
A.2.2. Η διαφοροποίηση της ύλης, υπό την έννοια της εξειδίκευσης, από τον πρώτο κύκλο σπουδών.....	10
A.2.3. Ο βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα	10
A.3. Επιστημονική επάρκεια των διδασκόντων/ουσών – Μαθήματα - Υπεύθυνοι	11
A.3.1. Μέλη Δ.Ε.Π. Τμήματος Ε.Κ.Π. και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας....	12
A.3.2. Μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι.	28
A.3.3. Πίνακας μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και υπεύθυνοι μαθήματος - διδάσκοντες.....	29
A.4. Βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα (Τεκμηρίωση, Περιγραφή)	30
A.5. Κριτήρια και διαδικασία αξιολόγησης.....	31
B. Έκθεση Βιωσιμότητας και Αναλυτικός Προϋπολογισμός	33
B.1. Έκθεση Βιωσιμότητας	33
B.1.1. Ανάλυση στοιχείων από την εισαγωγή φοιτητών στο Τμήμα Ε.Κ.Π. την τελευταία 5ετία	33
B.1.2. Αλληλοεπικαλύψεις με άλλα παρόμοια τμήματα	34
B.1.3. Αιτιολόγηση της διαθεσιμότητας/ύπαρξης των υποδομών και του αναγκαίου εξοπλισμού για τη λειτουργία του προγράμματος.....	35
B.1.4. Αιτιολόγηση της δυνατότητας του διδακτικού προσωπικού να εμπλακεί στο πρόγραμμα χωρίς να αμελήσει τις κατά νόμο υποχρεώσεις του	37
B.1.5. Αναγραφή των προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου (γνωστικού αντικειμένου) που οργανώνονται στην ημεδαπή (ενδεικτική μελέτη προσφοράς και ζήτησης).....	38
B.1.6. Αναγραφή των εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης που προβλέπονται, πλην της αύξησης τελών φοίτησης, αν ο αριθμός των φοιτητών δεν είναι ο αναμενόμενος, για να υλοποιηθεί ο προτεινόμενος προϋπολογισμός.....	39
B.2. Αναλυτικός Προϋπολογισμός	40
B.2.1 Τέλη φοίτησης.....	40
B.2.2 Αναλυτικός προϋπολογισμός λειτουργίας Π.Μ.Σ. κατ' έτος και για πέντε (5) συνεχή έτη	41

A. Μελέτη σκοπιμότητας

A.1. Αναγκαιότητα ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και περιγραφή των στόχων του

Στην πρώτη ενότητα της μελέτης σκοπιμότητας και αναφορικά με την αναγκαιότητα ίδρυσης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» διατυπώνονται οι, σύμφωνα με την παράγραφο 3α του άρθρου 32 του Ν. 4485/2017, ειδικότερες αναφορές στους επιστημονικούς και κοινωνικούς λόγους που καθιστούν αναγκαία και σημαντική τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. καθώς και το αντικείμενο και οι στόχοι του.

A.1.1. Οι επιστημονικοί, επιστημολογικοί και κοινωνικοί λόγοι που καθιστούν αναγκαία και σημαντική τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις που έχουν διαμορφώσει η συνεχής αναγνώριση του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε Εθνικό επίπεδο, αλλά και η δυναμική του συγκεκριμένου επιστημονικού πεδίου καλύπτοντας νέες εκπαιδευτικές ανάγκες. Είναι διαρκής η έμφαση που δίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για την προώθηση της καινοτομίας και της κοινωνικής αλλαγής. Ακόμη, τονίζεται η δέσμευσή της στην αναγνώριση και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας ως σημαντικού πυλώνα για την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή αλλά και ως βασικού στοιχείου για την επίτευξη των Ευρωπαϊκών στρατηγικών στόχων όπως αυτοί ορίζονται στη βάση των προτεραιοτήτων και των σχετικών πρωτοβουλιών της Ένωσης¹. Επίσης, είναι ιδιαίτερα καθοριστική η θεσμική ενδυνάμωση της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα, αρχικά με το Ν. 4019/2011² και στη συνέχεια με το Ν. 4430/2016³.

Από την άλλη, σημειώνεται η αναγκαιότητα ανάπτυξης του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο.) με σκοπό την ενίσχυση των δυνατοτήτων συμβολής της στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα καθώς και στην αντιμετώπιση ειδικότερων κοινωνικών προβλημάτων, ιδιαίτερα στις κρίσιμες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες. Ο

¹ α) Ευρώπη 2020 – Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη COM(2010) 2020, β) Ανακοίνωση «Ένωση Καινοτομίας» COM(2010) 546 τελικό της 6ης Οκτωβρίου 2010, γ) Ανακοίνωση «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού: ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για κοινωνική και εδαφική συνοχή» COM(2010) 758 τελικό της 16ης Δεκεμβρίου 2010, δ) «Η Πράξη για την Ενιαία αγορά - Δώδεκα δράσεις για την τόνωση της ανάπτυξης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης», COM(2011) 206 τελικό της 13ης Απριλίου 2011

² Νόμος υπ' αριθμ. 4019/2011. Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις, Αρ. ΦΕΚ 216/Α/30.09.2011

³ Νόμος υπ' αριθμ. 4430/2016. Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και ανάπτυξη των φορέων της και άλλες διατάξεις, Αρ. ΦΕΚ 205/Α/31-10-2016

ρόλος της εκπαίδευσης στην παροχή των γνώσεων και στην ανάπτυξη εκείνων των στάσεων και των δεξιοτήτων που στοχεύουν στην προώθηση κοινωνικών επιχειρηματικών πρωτοβουλιών με υγιή χαρακτηριστικά και βιώσιμη προοπτική κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός. Έτσι, τονίζεται διαρκώς η αναγκαιότητα παροχής προγραμμάτων εκπαίδευσης ειδικά προσαρμοσμένης στις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων στον τομέα της ανάπτυξης ικανοτήτων και των διαχειριστικών δεξιοτήτων καθώς και η αντιμετώπιση των εμποδίων των κοινωνικών επιχειρήσεων με την παράλληλη ενθάρρυνση της οικονομικής βιωσιμότητάς τους⁴.

Επίσης, την αναγκαιότητα λειτουργίας του προτεινόμενου Π.Μ.Σ. υπαγορεύει η ανάγκη κάλυψης των εκπαιδευτικών αναγκών που εντοπίζονται στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο, σύμφωνα και με την έλλειψη αντίστοιχων παρεχόμενων προγραμμάτων σπουδών, αλλά και η ανάγκη παροχής εξειδικευμένων γνώσεων στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας με σκοπό την αποδοτικότητά του και την αποτελεσματική λειτουργία των φορέων του. Σημειώνεται, ακόμη, η διατυπωμένη ανάγκη για προαγωγή του επιχειρηματικού πνεύματος και του εκδημοκρατισμού της οικονομίας από τα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω προγραμμάτων κατάρτισης που τονώνουν τις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες με βάση τις αξίες που χαρακτηρίζουν την κοινωνική οικονομία. Η θεσμική ενδυνάμωση του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας αποτελεί επίσης, και σε πολιτικό επίπεδο, σημαντικό παράγοντα ανάδειξης της αναγκαιότητας πλαισίωσης του αναδυόμενου αυτού επιστημονικού πεδίου ως βασικού διδακτικού αντικειμένου.

A.1.2. Αντικείμενο και στόχοι του Π.Μ.Σ.

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας», λαμβάνοντας υπόψη το σύγχρονο πλαίσιο που διαμορφώνεται από τις εκπαιδευτικές ανάγκες που εντοπίζονται στο συγκεκριμένο πεδίο καθώς και από την αναγκαιότητα απόκτησης εξειδικευμένων γνώσεων, έχει ως αντικείμενο την παροχή επιστημονικών γνώσεων και επαγγελματικών στάσεων και δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου. Σκοπός του

⁴ Ανάδειξη των αντίστοιχων πολιτικών και κατευθύνσεων σε κείμενα όπως: α) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016). Συνοπτική παρουσίαση και συστάσεις επιχειρήσεων και της κοινωνικής οικονομίας Έκκληση για δράση της ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για την κοινωνική επιχειρηματικότητα (GECES), Οκτώβριος 2016, β) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011). Πρωτοβουλία για την κοινωνική επιχειρηματικότητα, Οικοδόμηση ενός οικοσυστήματος για την προώθηση των κοινωνικών επιχειρήσεων στο επίκεντρο της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής καινοτομίας, Ανακοίνωση της Επιτροπής, Βρυξέλλες, 25.10.2011 COM(2011) 682 τελικό, γ) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013). Στοχεύοντας στις κοινωνικές επενδύσεις για την ανάπτυξη και τη συνοχή - συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (2014-2020), Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Βρυξέλλες, 20.2.2013 COM(2013) 83 τελικό

είναι η δημιουργία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που θα συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη μέσω της αποτελεσματικής ενίσχυσης του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε επιστημονικό επίπεδο.

Συγκεκριμένα, αντικείμενο του Π.Μ.Σ. αποτελεί η εξειδίκευση των πτυχιούχων στον τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με εμβάθυνση στις περιφερειακές διαστάσεις της κοινωνικής οικονομίας και στη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού ως σημαντικού παράγοντα αποδοτικότητας των φορέων της Κ.Α.Ο. Το Π.Μ.Σ. απευθύνεται σε όλους τους πτυχιούχους προσφέροντας τη δυνατότητα εξειδίκευσης σε θέματα κοινωνικής οικονομίας ή και διεξαγωγής έρευνας στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο καθώς και σε επαγγελματίες που επιθυμούν την απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων με σκοπό την διεύρυνση των δυνατοτήτων επιχειρηματικής δραστηριοποίησής τους τόσο σε οικονομικό όσο και κοινωνικό επίπεδο.

Οι στόχοι του προτεινόμενου ΠΜΣ είναι:

- Η παροχή επιστημονικής γνώσης και επαγγελματικών δεξιοτήτων στο επιστημονικό πεδίο της κοινωνικής οικονομίας.
- Η απόκτηση των κατάλληλων επιστημονικών γνώσεων με στόχο την ανταπόκριση των αποφοίτων του προγράμματος στις σύγχρονες προκλήσεις συγκλίσεων των τομέων της εκπαίδευσης ενηλίκων και της εκπαίδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες με τον τομέα της κοινωνικής οικονομίας
- Η προσφορά στους φοιτητές των απαραίτητων γνώσεων, εμπειριών και δεξιοτήτων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη των ευκαιριών επαγγελματικής σταδιοδρομίας σε τομείς της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας.
- Η παροχή εξειδικευμένων διδακτικών αντικειμένων στον τομέα της διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού με στόχο την απόκτηση γνώσεων που συνδέονται με την αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία των φορέων της κοινωνικής οικονομίας.
- Η σύνδεση μεταξύ των θεωρητικών γνώσεων με την επιστημονική έρευνα και την πρακτική εφαρμογή με στόχο την υψηλού επιπέδου κατάρτιση που θα εξασφαλίζει τις δυνατότητες ακαδημαϊκής, ερευνητικής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Το πρόγραμμα σπουδών του Π.Μ.Σ., λαμβάνοντας υπόψη το σύγχρονο πλαίσιο στο επίπεδο των εκπαιδευτικών αναγκών στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, εστιάζει στην κάλυψη εκείνων των εκπαιδευτικών αναγκών η ικανοποίηση των οποίων θα συμβάλλει στην προώθηση των στόχων των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

A.2. Συνάφεια του Π.Μ.Σ. με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών

Αναφορικά με το μέρος της μελέτης σκοπιμότητας που, σύμφωνα με το άρθρο 32 του Ν.4485/2017, αναφέρεται στη συνάφεια του Π.Μ.Σ. με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος και στο βαθμό σύνδεσης διδασκαλίας με την έρευνα, παρακάτω ακολουθούν οι αντίστοιχες υποενότητες.

A.2.1. Η συνάφεια του Π.Μ.Σ. με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών

Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Π.Μ.Σ., παρέχοντας υψηλού επιπέδου εξειδικευμένη γνώση των σύγχρονων πρακτικών εφαρμογών στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας, αποτελούν την εμβάθυνση της πρακτικής εφαρμογής μαθημάτων του πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής στη βάση των αξιών που χαρακτηρίζουν την κοινωνική οικονομία. Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής και η διεπιστημονική προσέγγιση των δύο κατευθύνσεων του αποτελούν την κατάλληλη βάση για την επιστημονική υποστήριξη του προτεινόμενου Π.Μ.Σ.

Η συνάφεια των στόχων και του αντικειμένου του Π.Μ.Σ. με το αντικείμενο του πρώτου κύκλου σπουδών προκύπτει από τους στόχους, το αντικείμενο σπουδών και τις δυνατότητες απασχόλησης των πτυχιούχων του Τμήματος όπως διατυπώνονται στα αντίστοιχα Π.Δ. 267/93 και με το Π.Δ. 391/95 ίδρυσης του Τμήματος και θεσμοθέτησης των κατευθύνσεων του⁵. Επίσης, η συνάφεια αποτυπώνεται και στη σύνδεση των προσφερόμενων μαθημάτων με συγκεκριμένα μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

⁵ <https://www.uom.gr/esp/plhrofories>

Πίνακας: Συνάφεια προσφερόμενων μαθημάτων ΠΜΣ με μαθήματα Α' Κύκλου

Α/Α	Μάθημα Β' Κύκλου Σπουδών	Σύνδεση με Μαθήματα του Α' Κύκλου Σπουδών
1	Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Συμβολή στην οικονομία και την κοινωνία (Α' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Νομοθετικό Πλαίσιο και Ευρωπαϊκές Πολιτικές Απασχόλησης των Ατόμων με Αναπηρία (Β' εξάμηνο) ✓ Κοινωνική Ψυχολογία (Δ' εξάμηνο) ✓ Συμβουλευτική Ψυχολογία (Ε' εξάμηνο) ✓ Εφαρμογές Επαγγελματικής Συμβουλευτικής σε Ευπαθείς κοινωνικές Ομάδες (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Οικονομική της Εργασίας και της Εκπαίδευση (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Κοινωνική Πολιτική και Διά Βίου Μάθηση (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Εκπαίδευση Ενηλίκων για Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες (Ζ' εξάμηνο)
2	Η περιφερειακή και διασυνοριακή διάσταση της ΚΑΛΟ και η συμβολή της στην τοπική απασχόληση (Α' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Συστήματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Γ' εξάμηνο) ✓ Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης (Δ' εξάμηνο) ✓ Οικονομική της Εργασίας και της Εκπαίδευση (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Κοινωνική Πολιτική και Διά Βίου Μάθηση (ΣΤ' εξάμηνο)
3	Εισαγωγή στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού – Βασικές λειτουργίες της ΔΑΔ (Α' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Διοίκηση Εκπαιδευτικών Οργανισμών-Σχολικών Μονάδων (Δ' εξάμηνο) ✓ Διαχείριση και Ανάπτυξη Ταλέντων σε Οργανισμούς και Επιχειρήσεις (Δ' εξάμηνο) ✓ Νέες Τεχνολογίες στην Οικονομία και Δεξιότητες Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε' εξάμηνο) ✓ Επαγγελματική Κατάρτιση Στελεχών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Διαχείριση και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων σε Οργανισμούς & Επιχειρήσεις (Ζ' εξάμηνο)
4	Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές ανισότητες και ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας σήμερα (Α' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Διοίκηση Εκπαιδευτικών Οργανισμών-Σχολικών Μονάδων (Δ' εξάμηνο) ✓ Διαχείριση και Ανάπτυξη Ταλέντων σε Οργανισμούς και Επιχειρήσεις (Δ' εξάμηνο) ✓ Νέες Τεχνολογίες στην Οικονομία και Δεξιότητες Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε' εξάμηνο) ✓ Επαγγελματική Κατάρτιση Στελεχών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Διαχείριση και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων σε Οργανισμούς & Επιχειρήσεις (Ζ' εξάμηνο) ✓ Εργασιακές Σχέσεις, Ενσωμάτωση και Κοινωνική Στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία στην Εργασία (Ε' εξάμηνο) ✓ Πρόσβαση στην Αγορά Εργασίας των ΝΕΕΤs (Νέων Εκτός Απασχόλησης Εκπαίδευσης ή Κατάρτισης – ΕΑΕΚ) (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Κοινωνική Πολιτική και Διά Βίου Μάθηση (ΣΤ' εξάμηνο)
5	Η ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ιδιαιτερότητες και προσαρμογές (Β' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Διοίκηση Εκπαιδευτικών Οργανισμών-Σχολικών Μονάδων (Δ' εξάμηνο) ✓ Διαχείριση και Ανάπτυξη Ταλέντων σε Οργανισμούς και Επιχειρήσεις (Δ' εξάμηνο) ✓ Νέες Τεχνολογίες στην Οικονομία και Δεξιότητες Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε' εξάμηνο) ✓ Επαγγελματική Κατάρτιση Στελεχών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Εκπαίδευση Ενηλίκων για Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες (Ζ' εξάμηνο) ✓ Διαχείριση και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων σε Οργανισμούς & Επιχειρήσεις (Ζ' εξάμηνο)

6	Δημοκρατική διακυβέρνηση και κατηγορίες ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις (Β' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Εργασιακές Σχέσεις, Ενσωμάτωση και Κοινωνική Στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία στην Εργασία (Ε' εξάμηνο) ✓ Συναισθηματική και Ηθική Ανάπτυξη (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Η Συναισθηματική Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση & την Εργασία (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Θετική Ψυχολογία-Positive Psychology (Γ' εξάμηνο) ✓ Η Δυναμική της Ομάδας στην Εκπαίδευση: Θεωρητικές και Πρακτικές Προσεγγίσεις (Ε' εξάμηνο) ✓ Εκπαίδευση Ενηλίκων για Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες (Ζ' εξάμηνο)
7	Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις (Β' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Πληροφορική I: Εισαγωγή στους Η/Υ (Α' εξάμηνο) ✓ Πληροφορική II: Βασικές Αρχές Πληροφορικής (Β' εξάμηνο) ✓ Πληροφορική III: Εφαρμογές Πληροφορικής στην Εκπαίδευση (Γ' εξάμηνο) ✓ Πληροφορική Χ: Εκπαιδευτικές και Κοινωνικές Εφαρμογές Ευφυών Τεχνολογιών και Ρομποτικής (Ε' εξάμηνο) ✓ Πληροφορική XII-Εφαρμογές Κινητής και cloud Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση και στην Κοινωνία (Η' εξάμηνο) ✓ Πληροφορική IV: Νέες Τεχνολογίες και Μάθηση από Απόσταση(Εκπαίδευση eΕκπαιδευτών) (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Πληροφορική IX: Επιχειρήσεις 2.0 και η Νέα Επιχειρηματικότητα (Η' εξάμηνο) ✓ Δεξιότητες Δια Βίου Συμβουλευτικής και Διαχείρισης Σταδιοδρομίας (Ε' εξάμηνο) ✓ Η Συναισθηματική Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση & την Εργασία (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Εφαρμογές Επαγγελματικής Συμβουλευτικής σε Ευπαθείς κοινωνικές Ομάδες (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Συμβουλευτική των ΑμεΑ (Η' εξάμηνο) ✓ Νέες Τεχνολογίες στην Οικονομία και Δεξιότητες Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε' εξάμηνο) ✓ Συμβουλευτική Ψυχολογία (Ε' εξάμηνο) ✓ Επαγγελματική Κατάρτιση Στελεχών Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΣΤ' εξάμηνο) ✓ Διαχείριση και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων σε Οργανισμούς & Επιχειρήσεις (Ζ' εξάμηνο) ✓ Οργάνωση και Διοίκηση Έργων στην Εκπαίδευση-Project Managemen (Ζ' εξάμηνο) ✓ Άσκηση και Ποιότητα Ζωής (Ζ' εξάμηνο) ✓ Ξένες Γλώσσες
8	Στοιχεία μεθοδολογίας της κοινωνικής έρευνας (Β' εξάμηνο)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Θεμελιώδεις Αρχές Επιστήμης και Μέθοδοι Έρευνας (Β' εξάμηνο) ✓ Εφαρμογές της Στατιστικής στις Κοινωνικές Επιστήμες (Γ' εξάμηνο)

A.2.2. Η διαφοροποίηση της ύλης, υπό την έννοια της εξειδίκευσης, από τον πρώτο κύκλο σπουδών

Με στόχο την επιστημονική συνοχή του Π.Μ.Σ. καθώς και την, σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 4485/2017, «περαιτέρω προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας ... την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, την υψηλού επιπέδου εξειδίκευση των πτυχιούχων σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών των οικείων Τμημάτων» διαμορφώνεται η ύλη των μαθημάτων του συγκεκριμένου προγράμματος. Έτσι, το περιεχόμενο των σπουδών του Π.Μ.Σ. υποστηρίζει την επίτευξη των παραπάνω στόχων εμβαθύνοντας και εξειδικεύοντας γνωστικά αντικείμενα του πρώτου κύκλου σπουδών των οικείων Τμημάτων αλλά ικανοποιώντας και νέες εκπαιδευτικές ανάγκες.

Συγκεκριμένα:

- Αξιοποιούνται η επιστημονική και ερευνητική αρθρογραφία και βιβλιογραφία ενώ επικαιροποιούνται ως προς τα νέα ερευνητικά δεδομένα και τις αλλαγές σε θεσμικό επίπεδο.
- Λαμβάνονται υπόψη οι νέες εκπαιδευτικές και διδακτικές ανάγκες αναφορικά με τα γνωστικά αντικείμενα του επιστημονικού πεδίου.
- Οι βασικές γνώσεις και η εμπειρία των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών αποτελούν τη βάση για την επίτευξη των στόχων της εμβάθυνσης και εξειδίκευσης κατά την εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία.
- Υποστηρίζεται και ενθαρρύνεται η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα που με βιωματικό τρόπο συμβάλλουν στην σύνδεση μεταξύ θεωρίας και πράξης.
- Ενθαρρύνεται η ανάληψη πρωτοβουλιών για τη δημιουργία και το σχεδιασμό δράσεων με στόχο την απόκτηση εμπειριών κατά την πρακτική εφαρμογή θεωρητικών γνώσεων που διδάσκονται.
- Αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τη διοργάνωση ημερίδων και συνεδρίων και ενθαρρύνεται η συμμετοχή των φοιτητών/τριών του προγράμματος.
- Ενθαρρύνεται η ανάληψη ερευνητικών εργασιών υπό την εποπτεία και καθοδήγηση των καθηγητών του προγράμματος με στόχο τη διερεύνηση νέων αναγκών στον τομέα της έρευνας.

A.2.3. Ο βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα

Η δυναμική του επιστημονικού πεδίου της κοινωνικής οικονομίας αναδεικνύει την αναγκαιότητα αναζήτησης νέων ερευνητικών δεδομένων και δημιουργίας εκείνων των προϋποθέσεων για την προέκταση είδη υφιστάμενων ερευνητικών εργασιών. Για το

λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η δομή του Π.Μ.Σ., με βάση τη σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα. Έτσι, σχεδιάζονται:

- Η υποχρεωτική εκπόνηση ερευνητικής μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας με στόχο τη δυνατότητα απόκτησης της ερευνητικής εμπειρίας από τους φοιτητές/τριες ή και την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια παρακολούθησης του προγράμματος σπουδών του Π.Μ.Σ.
- Η καθοδήγηση από τον επιβλέποντα καθηγητή καθώς και η παρακολούθηση μαθήματος με αντικείμενο τη μεθοδολογία έρευνας με στόχο την σε βάθος διερεύνηση του ερευνητικού θέματος που ενδιαφέρει τον φοιτητή/τρια. Επίσης, σκοπό αυτής της μαθησιακής υποστηρικτικής διαδικασίας στην ολοκλήρωση της ερευνητικής διπλωματικής εργασίας αποτελεί η εκπόνηση μιας πρωτότυπης εργασίας η οποία θα πληροί τις προϋποθέσεις δημοσίευσής της.
- Διδασκαλία του μαθήματος «Στοιχεία μεθοδολογίας της κοινωνικής έρευνας» (Β' εξάμηνο) με την οποία καλύπτονται οι εκπαιδευτικές ανάγκες των φοιτητών/τριών για το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της έρευνας.
- Συνέργειες με τις άλλες υποδομές του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Αντίστοιχες δυνατότητες συνεργειών με σκοπό τη σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα αποτελούν α) το Εργαστήριο Εφαρμογών Πληροφορικής και Ρομποτικής στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία - LIRES (Laboratory of Informatics and Robotics in Education and Society, ΦΕΚ Τεύχος Β' 4630/28.12.2017), β) η Ακαδημία Ρομποτικής (πρόγραμμα του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, έτος ίδρυσης 2015) και γ) τα θεσμοθετημένα εργαστήρια του Τμήματος⁶.
- Η ανάπτυξη των προϋποθέσεων συμμετοχής των φοιτητών/τριών και αποφοίτων του Π.Μ.Σ. σε συνέδρια με ανακοινώσεις τους και δημοσιεύσεις των ερευνών τους σε έγκριτα ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά.
- Η διοργάνωση συνεδρίων και η ενεργοποίηση των φοιτητών/τριών και αποφοίτων με σκοπό την ενεργή συμμετοχή τους τόσο στην παρακολούθησή τους όσο και στο σχεδιασμό και στην υλοποίησή τους.
- Συμμετοχή των φοιτητών σε ευρωπαϊκά προγράμματα του Τμήματος.

A.3. Επιστημονική επάρκεια των διδασκόντων/ουσών – Μαθήματα - Υπεύθυνοι

Παρακάτω, σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2 και 5 του άρθρου 36 του Ν. 4485/2017, παρουσιάζονται οι υποενότητες που αναφέρονται στα μέλη Δ.Ε.Π. του τμήματος Ε.Κ.Π. και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας καθώς και στα μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι.. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στα αντίστοιχα άρθρα: «οι διδάσκοντες σε Π.Μ.Σ. προέρχονται κατά εξήντα τοις εκατό (60%) τουλάχιστον από μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος ή διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) ή το άρθρο 19 του ν.

⁶ Για τα θεσμοθετημένα εργαστήρια του Τμήματος βλ: <https://www.uom.gr/esp/ergasthria-tmhmatos>

1404/1983 (Α' 173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011. Τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. πρέπει να είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής» καθώς και ότι «με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, η Συνέλευση του Τμήματος αξιολογεί τις ανάγκες του Π.Μ.Σ. σε διδακτικό προσωπικό και, εφόσον τα υφιστάμενα μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. και οι διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) ή το άρθρο 19 του ν. 1404/1983 (Α' 173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011, δεν επαρκούν, με αιτιολογημένη απόφασή της αποφασίζει την ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ιδίου Α.Ε.Ι ή την πρόσκληση μελών Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις». Επίσης, σχετικά με την απασχόληση διδακτικού προσωπικού και σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 36 του Ν. 4485/2017 «με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., καλούνται από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, ως επισκέπτες, καταξιωμένοι επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.».

Α.3.1. Μέλη Δ.Ε.Π. Τμήματος Ε.Κ.Π. και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. προβλέπεται να είναι (με αλφαβητική σειρά) με βάση και τα στοιχεία⁷ του βιογραφικού τους οι παρακάτω:

- **Όνοματεπώνυμο: Ευθύμιος Βαλκάνος**, Καθηγητής, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Γνωστικό αντικείμενο:

«Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευση Και Κατάρτιση Στελεχών Επιχειρήσεων και Οργανισμών», ΦΕΚ 1145/10-10-2018 τ. Γ'

Σχετικό διδακτικό έργο:

Λέκτορας στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, (2006) (ΦΕΚ 62/9-3-2006 τ.Ν.Π.Δ.Δ.)

⁷ <https://www.uom.gr/esp/akadhmaiko-prosopiko>

Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, (2010) (ΦΕΚ 549/25-6-2010 τ. Γ')

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, (2014) (ΦΕΚ 1170/29-8-2014 τ. Γ')

Προπτυχιακά Μαθήματα:

- Επαγγελματική Κατάρτιση Στελεχών Επιχειρήσεων και Οργανισμών
- Οργάνωση και Διοίκηση Οργανισμών και Επιχειρήσεων
- Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Εκπαίδευσης και Κατάρτιση
- Η Δυναμική της Ομάδας στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Θεωρητικές και Πρακτικές Προσεγγίσεις
- Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων
- Διαχείριση και Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων σε Οργανισμούς και Επιχειρήσεις

Μεταπτυχιακά Μαθήματα

- Ανάλυση Αναγκών – Πρακτικές Εφαρμογές (Γ' εξάμηνο σπουδών) Τα Ακαδημαϊκά έτη 2006/2007, 2007/2008 (Συνδιδασκαλία με κ. Καψάλη, Καθηγητή), 2008-2009 (Υπεύθυνος του μαθήματος)
- Ειδικά Θέματα Σχεδιασμού Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Β' εξάμηνο σπουδών). Τα ακαδημαϊκά έτη 2006/2007, 2007/2008 (Συνδιδασκαλία με κ. Παπασταμάτη, Επίκουρο Καθηγητή)
- Πρακτικές Ασκήσεις Σχεδιασμού Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Β' εξάμηνο σπουδών). Το ακαδημαϊκό έτος 2008/2009 (Συνδιδασκαλία με κ. Κατριβέση, Αναπληρωτή Καθηγητή)
- Εποπτεία και Διδασκαλία του Μαθήματος - Σχεδιασμός Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Πρακτικές Εφαρμογές. Τα ακαδημαϊκά έτη 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013 & 2013-2014.
- Εποπτεία και Διδασκαλία του Μαθήματος - Διδακτική Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Θεωρητικές και Πρακτικές Προσεγγίσεις. Τα ακαδημαϊκά έτη 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014.
- Εποπτεία και Διδασκαλία του Μαθήματος - Διδακτική Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015.
- Εποπτεία και Διδασκαλία του Μαθήματος - Διδακτική Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Θεωρητικές και Πρακτικές Προσεγγίσεις. Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016
- Εποπτεία και Διδασκαλία του Μαθήματος - Διδακτική Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Σχεδιασμός, ανάλυση και υλοποίηση μικροδιδασκαλιών. Τα ακαδημαϊκά έτη 2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020. 2020-2021.

Εποπτεία πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών

Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Δια Βίου Μάθησης» έχει αναλάβει την εποπτεία 38 Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών και την συνεποπτεία 37 Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών.

Υπεύθυνος μαθημάτων και εισηγητής σύμφωνα με τα παρακάτω:

- Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 για τα μαθήματα “Μέθοδοι Διδασκαλίας και Εκπαιδευτική Αξιολόγηση” και “Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης” σύμφωνα με το υπ’ αριθμόν 2/07.09.2015 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
- Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2016-2017 για τα μαθήματα Μέθοδοι Διδασκαλίας και Εκπαιδευτική Αξιολόγηση”, “Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης” και “Μεθοδολογία Ποσοτικής και Ποιοτικής Ανάλυσης – Practicum – Εμπειρία Πεδίου και Πρακτική Άσκηση” σύμφωνα με την υπ’ αριθμόν 2/05.09.2016 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
- Κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2017-2018 για τα μαθήματα Μέθοδοι Διδασκαλίας και Εκπαιδευτική Αξιολόγηση”, “Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης” και “Εμπειρία Πεδίου και Πρακτική Άσκηση (Field Experience and Practicum)” σύμφωνα με την υπ’ αριθμόν 2/11.10.2017 απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαιδευτικής Πολιτικής
- Μέλος Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) - στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα “Εκπαίδευση Ενηλίκων” - Θεματική Ενότητα “Σχεδιασμός, Διοίκηση, Αξιολόγηση Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων”, Συνεχή Ακαδημαϊκά Έτη 2010-2021.
- Εισηγητής στο πλαίσιο του μαθήματος: “Ειδικά Θέματα Ελεγκτικής” στο πλαίσιο Π.Μ.Σ. – Κατεύθυνση: Ελεγκτική και Φορολογία του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου κατά το Ακαδημαϊκό Έτος 2016-2017. Τα θέματα των εισηγήσεων: Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού και Αξιολόγηση & Αξιολόγηση και Έλεγχος Αξιολόγησης Εργαζομένων.
- Εισηγητής στο πλαίσιο του μαθήματος: “Ανθρώπινες Σχέσεις και Επικοινωνία στη Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων” Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Πρόγραμμα για Στελέχη Επιχειρήσεων) Ακαδ. Έτη: 2011–2012 (Χειμερινό – Εαρινό Εξάμηνο (6 ώρες), 2012 - 2013 Εαρινό Εξάμηνο (3 ώρες), 2013 -2014 Εαρινό Εξάμηνο (3 ώρες) και 2014 - 2015 Εαρινό Εξάμηνο
- Επιστημονικός υπεύθυνος και εισηγητής στο Πρόγραμμα Εξειδίκευσης με τίτλο “Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων και Οργανωσιακή Αναδόμηση” διάρκειας 36 ωρών. Περίοδος υλοποίησης του προγράμματος : 2/12/2016 έως 20/12/2016.

- Εκπαιδευτής σύμβουλος στο Πρόγραμμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στελεχών Δημόσιας Διοίκησης σε θέματα Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού (ΔΑΔ) που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος “Διοικητική Μεταρρύθμιση 2007 - 2013” του ΕΣΠΑ 2007 – 2013.

Βιβλία και σχετικές δημοσιεύσεις:

- Mardas, G., & Valkanos, E. (2002). A Methodological Research on the Relationship Between Productivity and Human Resources—An Econometric Adjustment Within the Framework of the Educational– Health Policy. *Journal d’ Economie Médicale*, Novembre-Décembre, 20 (7–8), 455 – 471
- Μάρδας, Γ., & Βαλκάνος, Ε. (2003). Οικονομική Ανάπτυξη, Επενδύσεις και Πολιτικές. *Έρευνα*, 39 (123), 19-21.
- Μάρδας, Γ., & Βαλκάνος, Ε. (2005). Globalization and Modern Conception of the Social State, (Παγκοσμιοποίηση και Σύγχρονη Αντίληψη του Κοινωνικού Κράτους). *Επιθεώρηση Οικονομικών Επιστημών*, 8, 91-106.
- Μάρδας, Γ., & Βαλκάνος, Ε. (2005). *Κοινωνική Πολιτική – Θεωρία και Πράξη* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Μάρδας, Γ., & Βαλκάνος, Ε. (2007). *Διοικητική – Οικονομική – Κοινωνική Οργανισμών και Επιχειρήσεων* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Giossi, S., & Valkanos, E., (2007). *The Influence of Quality on Training and Development of Personnel in Enterprises and Organizations: The Case of Greece*, 4th International Conference: Standardization, Prototypes and Quality: A Means of Balkan Countries’ Collaboration, Editor: Union of Hellenic Scientists for Prototyping and Standardization (ENEPROT), May 18 - 19, Thessaloniki, pp. 53-63.
- Dimitriou-Fragkou, H., Papastamatis, A., & Valkanos, E. (2009). *Educational and Social Policy Concerning Socially Vulnerable Groups in Greece. Is it Really Effective?*, International Conference on the subject: “ Lifelong Learning Revisited: what next?” organized by Centre for Research in Lifelong Learning (CRL), Glasgow Caledonian University & University of Stirling, University of Stirling, Scotland, 23 - 26 June 2009
- Βαλκάνος, Ε., Μάρδας, Γ., & Μάρδας, Δ. (2010). Employment Policy within the Framework of the Production System, Inflation and Unemployment. *ΣΚΕΨΥ*, 3, 261 - 266.
- Montgomery, A., Panagopoulou, E., Kehoe, I., & Valkanos, E. (2011). Connecting Organizational Culture and Quality of Care in the Hospital: Is Job Burnout the Missing Link? *Health Organization and Management*, 25 (1), 108–123.
- Fragoulis, I., Valkanos, E., & Florou, P. (2011). Research of Executives’ Perceptions in Companies and Organizations on the Importance of Mentoring in the Frame of Inhouse Education and Training. *International Education Studies*, 4 (3), 109 – 118.

- Panitsidou, E., Vastaki, M., & Valkanos, E. (2012). Vocational Education and Training of unemployed women in Greece: An initial approach. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 69, 1729 – 1736. *International Conference on Education and Educational Psychology (ICEEPSY 2012)*.
- Βαλκάνος, Ε., Μάρδας, Γ., & Μάρδας, Ν. Κ. (2012). Απασχόληση, εργασιακές σχέσεις και επαγγελματικός προσανατολισμός – Εκπαιδευτικές και κοινωνικοοικονομικές πολιτικές στην κρίση – Το ελληνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο. *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, 26, 243-267.
- Fragoulis, J., Valkanos, E., & Poustourli, C. (2012). *Development of social skills in adult's environmental education programs implementation. Configuration of quality indicators to evaluate programs*. 8th International Conference on Education, 05-07 July 2012, Samos Island Greece, 288-294
- Anastasiadou, S., Batiou, V. & Valkanos E. (2014). Occupation mobility in Greece: A completely new area. *Global Journal of Business, Economics and Management*, 4 (2), 73-80.
- Azaria, A., Valkanos, E., & Dukakis, N. (2017). In-house experiential education after the Greek crisis: recessionary effects on experiential learning design and implementation of an effective vocational training. *Industrial and Commercial Training*, 49 (5), 256-259.
- Γουδήρας, Δ., Βαλκάνος, Ε., Μάρδας, Γ., & Μάρδας, Δ. (2018). *Σύγχρονα Θέματα Κοινωνικής Πολιτικής: Μετανάστευση - Ανάπτυξη – Εκπαίδευση – Θεσμικό πλαίσιο*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός.

➤ **Όνοματεπώνυμο: Montgomery Anthony Jude**, Καθηγητής, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Γνωστικό αντικείμενο:

«Ψυχολογία της εργασίας»

Σχετικό διδακτικό έργο:

Επίκουρος Καθηγητής στις Επιστήμες Διοίκησης, και Συμπεριφοράς, Royal College of Surgeons in Ireland-Medical University of Bahrain (2005)

Λέκτορας στο Τμήμα Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας, National University of Ireland, University College Cork, (2007)

Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, (2009)

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, (2013)

Προπτυχιακά Μαθήματα:

- Κοινωνική Ψυχολογία
- Ψυχολογία της Εργασίας
- Θετική Ψυχολογία
- Ψυχολογία της Εργασίας και της Διά Βίου Μάθησης
- Ερευνητικές Μέθοδοι στις Κοινωνικές Επιστήμες
- Οργανωτική Ψυχολογία
- Μεθοδολογία Έρευνας – Εφαρμογές

Μεταπτυχιακά Μαθήματα

- Συγγραφή Επιστημονικών Εργασιών
- Ψυχολογία της Εργασίας και της Διά Βίου Μάθησης
- Ψυχολογία της Εργασίας
- Διοίκηση Επιχειρήσεων
- Managing Corporate & Global Strategy

Εποπτεία πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών

- Προπτυχιακών φοιτητών στο τμήμα Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- Μεταπτυχιακών φοιτητών στο τμήμα Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Βιβλία και σχετικές δημοσιεύσεις:

- Montgomery, A. (Chair)(2003, September). Work, stress & health: the impact of crossover of stress and strain. Symposium in the 17th Conference of the European Health Psychology Society. Kos, Greece.
- Peeters, C. W., De Jonge, J. & Montgomery, A. J. (2003). Job demands, work-home interference and well-being: a research on cross domain relations. *Gedrag & Organisatie [Behaviour & Organisations.]*, 16, 108-124.
- Montgomery, A. J., Peeters, M. C. W., Schaufeli, W. B., & Den Ouden, M. (2003). Work-home interference among newspaper managers: Its relationship with burnout and engagement. *Anxiety, Stress & Coping*, 16, 195-211. doi: 10.1080/1061580021000030535
- Παναγοπούλου, Ε., Montgomery, Α., & Μπένος, Α. (2004, Οκτώβριος). Εξωτερίκευση συναισθημάτων και εργασιακό στρες σε επαγγελματίες υγείας. Στο Ε. Παναγοπούλου (Προεδρείο), Η επικοινωνία στη φροντίδα υγείας, Συμπόσιο στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογίας της Υγείας. Σύγχρονες ψυχολογικές έρευνες και εφαρμογές στον τομέα της υγείας, της ασθένειας, και της φροντίδας της υγείας, Αθήνα.

- Montgomery, A. J., Panagopolou, E., Peeters, M. C. W., & Schaufeli, W. B. (2005). The meaning of work and home. *Community, Work & Family*, 8(2), 141-161. doi: 10.1080/13668800500049605
- Peeters, M. C. W., Montgomery, A. J., Bakker, A. B., & Schaufeli, W. B. (2005). Balancing work and home: How job and home demands are related to burnout. *International Journal of Stress Management*, 12, 43-61. doi:10.1037/1072-5245.12.1.43
- Montgomery, A. J., Karassavidou, N., & Chatzioannidou, A. (2005, March). *Collaborative interactive action research (CIAR) and Greece: reporting on the initial steps*. Community, Work and Family Conference, Manchester University (UMIST), UK. (Σ10), no abstract available.
- Panagopoulou, E., Montgomery, A., & Benos, A. (2011). Health Promotion as a behavioural challenge: Are we missing attitudes? *Global Health Promotion*, 18, 54-57. doi: 10.1177/1757975911404770
- Montgomery, A. (2011, Ιανουάριος). *Lifelong learning: is it really happening?* Άρθρο που παρουσιάστηκε στο Διεθνές Συνέδριο Διά Βίου Μάθησης: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα.
- Montgomery, A., & Georganta, K. (2011). *Lifelong learning in the workplace: Organizational Culture and organizational change* [Greek]. In V. Karavakou (Ed.), *Lifelong learning: Interdisciplinary approaches* (pp. 391-406). Thessaloniki, Greece: Ekdotis Panepistimiu Makedonias [University of Macedonia Press].
- Montgomery A. (2013). *Culture and change in developing western countries*. In H. S. Leonard, R. Lewis, A. M. Freedman & J. Passmore (Eds), *The Wiley-Blackwell Handbook of The Psychology of Leadership, Change and Organizational Development*. UK:Wiley-Blackwell.
- Montgomery, A., Georganta, K., Doulougeri, K., Panagopoulou, E. (2013). *Job Burnout: Why interventions fail and what can we do differently*. In M. Karanika-Murray & C. Biron (Eds), *Derailed organizational health and well-being interventions: Confessions of failure, solutions for success*. Springer.
- Αναστασίου, Α., Βαλκάνος, Ε., Σίμος, Γ., Montgomery, Α., & Καραμητόπουλος Λ. (2013). Μέτρηση της επάρκειας ικανοτήτων απόδοσης των διευθυντών και υποδιευθυντών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: Προσαρμογή και αξιολόγηση του ερευνητικού εργαλείου του Kelly Glodt στην Ελλάδα. *Multilingual Academic Journal of Education and Social Sciences*, 1(1).
- Georganta, K., & Montgomery, A. (2019). Workplace fun: a matter of context and not content. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, 14 (3), 317-336
- Koutsimani, P., Montgomery, A, Georganta, K. (2019). The relationship between burnout, depression and anxiety: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in psychology* 10, 284.

- Panagopoulou, E., Montgomery, A. (2019). From burnout to resilient practice: is it a matter of the individual or the context? *Medical education* 53 (2), 112-114
- Spatoula, V., Panagopoulou, E., Montgomery, A. (2019). Does empathy change during undergraduate medical education?—A meta-analysis. *Medical teacher*, 1-10. 41(8), 895-904. doi:10.1080/0142159X.2019.1584275
- Koutsimani, P., Montgomery, A., Masoura, E., & Panagopoulou, E. (2021). Burnout and Cognitive Performance. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 18(4), 2145.

➤ **Όνοματεπώνυμο:** **Μιλτιάδης Σταμπουλής**, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Γνωστικό αντικείμενο:

«Οικονομία της Εργασίας και Πολιτικές Κατάρτισης»

Σχετικό διδακτικό έργο:

Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (2014 - σήμερα)

Ειδικός Επιστήμονας με το Π.Δ. 407/80 στη βαθμίδα του Λέκτορα στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (2001-2013)

Προπτυχιακά Μαθήματα:

- Οικονομική της Εργασίας και της Εκπαίδευσης
- Συνεχιζόμενη Επαγγελματική Κατάρτιση
- Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης
- Οικονομία, Απασχόληση & Εκπαίδευση
- Οικονομία της Απασχόλησης και Εκπαίδευσης
- Νέες Τεχνολογίες στην Οικονομία και Δεξιότητες Ανθρώπινου Δυναμικού
- Συστήματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης
- Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης

Μεταπτυχιακά Μαθήματα:

- Οικονομία της Εκπαίδευσης και Διοίκηση Ολικής Ποιότητας
- Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης – Πρακτικές Εφαρμογές
- Οικονομικά της εκπαίδευσης – Διακυβέρνηση της Εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Σχεδιασμός Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ενηλίκων και Εμπειρία Πεδίου

Εποπτεία πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών

- Προπτυχιακών φοιτητών στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- Μεταπτυχιακών φοιτητών στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Συντονισμός και εκπόνηση μελετών – ερευνητικών προγραμμάτων:

Επιστημονικά Υπεύθυνος του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας ως Εταίρος στο Εγκεκριμένο Έργο στο πλαίσιο του Διασυνοριακού Προγράμματος Ελλάδα – Βουλγαρία 2014-2020, με τίτλο «Reinforce Social Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory» (Subsidy Contract: B2.9C.04/18-10-2017).

Στο πλαίσιο της επιστημονικής δραστηριότητας έχουν συντονιστεί και εκπονηθεί μελέτες έργων, μεταξύ των οποίων, οι παρακάτω τίτλοι έργων /σχεδίων:

«Σχέδιο Δράσης (Action Plan) για τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και στήριξη των ανέργων, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007-2013», (2013)

«Σχέδιο τοποθέτησης ανέργων νέων πτυχιούχων για απόκτηση εργασιακής πείρας σε επιχειρήσεις / οργανισμούς, (2015)

«Σχέδιο χορηγιών για ένταξη στην απασχόληση με ευέλικτες ρυθμίσεις και σχέδιο επιδότησης της απασχόλησης με ευέλικτες ρυθμίσεις», (2016)

«Enhance the Competitiveness and Sustainability of European SMEs through succession procedures and models», (2019)

Βιβλία και σχετικές δημοσιεύσεις:

- *Work organisation and qualifications in the retail sector: The case of Greece*, Cedefop, (1997)
- *Analysis of the impact of community policies on regional cohesion: The case of Greece*, Edition of European Commission DG Regional Policy, (2003)
- *The financing of VET in Greece*, Cedefop Panorama Series 78, (2003)
- *Πολιτικές Απασχόλησης και Κατάρτισης στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης παρέμβασης για ανέργους - Εμπειρίες από την εφαρμογή στο νομό Ιωαννίνων*, Εργασία 2005, Έκδοση Παντείου Πανεπιστημίου, (2005)

- *Action Plan for Immediate Implementation in Support of Employment in Greece Global economy: Issues and Challenges of post-crisis development*, Publication of Technological Educational Institute of Western Macedonia, (2014)
- *Effects of the economic crisis on the Greek labor market - Prerequisites for success of an Action Plan for immediate implementation in support of employment*, Global Economy: Issues and Challenges of Post – Crisis, Edition of Technological Education Institute of West Macedonia, Kastoria, Greece, (2014)
- *The Emergence of CSR in Greece at Local Level – Synergies between SMEs and Local Authorities*, Nova Publishers, New York, (2015)
- *Corporate Social Responsibility and social dialogue in human resources management in the banking sector in Greece: A case study of elder bank employees*, 11th ASECU International Conference 'Openness, Innovation, Efficiency and Democratization as preconditions for economic development', Krakow, (2015)
- *Διαμόρφωση πολιτικών ισότητας των φύλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή αποκεντρωμένων προγραμμάτων ισότητας των φύλων: προκλήσεις – δυνατότητες – εμπόδια», 2ο Τακτικό Συνέδριο 'Αλλάζοντας την Ελλάδα και τον Κόσμο: ιδέες και Πολιτική' υπό την αιγίδα της Προεδρίας της Ελληνικής Δημοκρατίας, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών και Διεθνών Σχέσεων, Λουτράκι, (2015)*
- *Η συμβολή των τοπικών πολιτικών καταπολέμησης της ανεργίας στην παραγωγική ανασυγκρότηση και την περιφερειακή ανάπτυξη: Ουτοπία ή Δυνατότητα;, 14ο Επιστημονικό Συνέδριο «Παραγωγική Ανασυγκρότηση και Περιφερειακή Ανάπτυξη», Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, (2016)*
- *Προϋποθέσεις ανάπτυξης ηλεκτρονικής πλατφόρμας μάθησης στο πλαίσιο της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης, 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Marketing και Branding του τόπου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Λάρισα, (2017)*
- *Αρχιτεκτονική Σχεδιασμού και Υλοποίησης Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, (2017)*
- *Gender wage gap from a social perspective – Towards Socio Economics re-evolution through mainstreaming pay policy. The case of Cyprus*, Progress in Economics Research, Nova Science Publisher. Inc., Volume 38, (2017)
- *Αξιολογική Προσέγγιση της αξιοποίησης των αυτοχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων ΣΕΚ από εργαζόμενους και ανέργους, Επιστημονικό Περιοδικό Εκπαιδευτικός Κύκλος, 5(2), (2017)*
- *Αξιολογική Προσέγγιση της ανθεκτικότητας του φαινομένου της ανεργίας στις Περιφέρειες του άξονα της Εγνατίας Οδού. Προϋποθέσεις αποκλιμάκωσης των μεγεθών της ανεργίας με βάση την παραγωγική ανασυγκρότηση των Περιφερειών, 3ο Συνέδριο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, (2018)*

- *Eco Cities versus Smart Cities: Socio labor economic dimensions in terms of smart economy, Changing Cities IV: Spatial, Design, Landscape and SocioEconomic Dimensions*, Chania, Crete, (2019)
- Correlating horizontal skills with job specializations on the basis of business sector dynamics in regional job markets. The case of Attica Region, Greece, *Journal of Development Management*, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, (2019)
- Smart Regions' Economical Innovations and Sustainability in Relation to Vocational Education and Training and Specific Required Skills: An Approaching Model through Qualitative Research in Greek Enterprises, *Journal of Higher Education Theory and Practice*, Volume 19(1), (2019)
- *Social Economy Sustainability at a Regional Level. The Case of the West-Macedonia Region in Greece*, άρθρο στο συνέδριο 33th EBES Conference, Madrid, Spain, 7-9 October 2020, (2020)
- A socio-economic approach to the benefits of recognizing prior knowledge in Western Macedonia. Field survey of local workers and graduates, *Journal of Modern Education Review*, Vol.10 (5), May 2020, (2020)
- Flexible forms of employment integration. Assessing the implementation of pilot projects promoting flexible arrangements: the case of Cyprus, *South-Eastern Europe Journal of Economics*, ASECU, (2020)
- The impact of Covid-19 on Economy, Employment and New Skills, *Journal of European Economy*, Vol 19, No 3(74), September, (2020)
- The impact of COVID-19 on Economy and Employment – Main highlights on worldwide trends, *European Centre for Research Training and Development UK*, (2020)
- The evolving nature of work in the Agri-Food-Staffs sector. The impact of Precision Agriculture and the necessity of acquiring new skills through Lifelong Learning, *Social Cohesion and Development*, 15 (1), (2020)
- *NON-COGNITIVE SKILLS AS THE NEW METRIC IN RECENT LABOR MARKETS – CASE STUDY: THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA IN PROMOTING AND DEVELOPING SKILLS*, 14th International Technology, Education and Development Conference, Valencia, Spain, 2-4 March, (2020)
- *WORLDWIDE APPROACHES OF SOFT SKILLS TRAINING AS A STRATEGY FACTOR OF ROI GROWTH*, 12th International Conference on Education and New Learning Technologies, 6-7 July 2020, EDULEARN20, IATED, (2020)
- Περιφερειακή εξειδίκευση, βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική οικονομία. Η περίπτωση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών ΕΚΚΕ*, No.157, Ιούλιος 2021, (2021)

➤ **Όνοματεπώνυμο: Μαρία Συτζιούκη**, Διδάκτορας των Επιστημών της Εκπαίδευσης της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ

Γνωστικό αντικείμενο: Διδακτικό έργο στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με αντικείμενα τη Δια βίου μάθηση, τη Διοίκηση Μονάδων μη Τυπικής Εκπαίδευσης, τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και τη Γενική Παιδαγωγική

Σχετικό διδακτικό έργο:

ΑΠΘ, Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής, Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ., Επικουρία μελών ΔΕΠ, (1999-2009)

ΑΠΘ, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ένα Σχολείο για Όλους, Ειδική Επιστήμονας (Π.Δ. 407/1980), (2009-2014)

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σύμβουλος ΣΕΠ, (2017-2019 & 2020-2021)

Προπτυχιακά Μαθήματα:

- Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας
- Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση: Θεωρία και Πράξη
- Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση
- Διδακτική και ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Εκπαίδευση, Οικονομία και Απασχόληση
- Σχεδιασμός Προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης
- Διδακτική Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- Συγκριτική Εκπαίδευση στη Δια βίου Μάθηση
- Εκπαίδευση Ενηλίκων για Ευάλωτες Κοινωνικά Ομάδες
- Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Μαθησιακά Αποτελέσματα και Σχεδιασμός Πλαισίων Προσόντων
- Συγκριτική Παιδαγωγική και Διεθνείς Οργανισμοί στην Εκπαίδευση
- Οργάνωση και Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων

Μεταπτυχιακά Μαθήματα:

- Μεθοδολογία Έρευνας και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση
- Μοντέλα Ενδυνάμωσης οικογενειών από γλωσσικές και πολιτισμικές μειονότητες
- Μοντέλα παρέμβασης σε πολυπολιτισμικές τάξεις
- Οργάνωση και Εποπτεία της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών
- Η εκπαίδευση ενηλίκων

Εποπτεία πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών

- Εποπτεία και αξιολόγηση 25 μεταπτυχιακών εργασιών σε θέματα Αξιολόγησης Εκπαιδευτικών Οργανισμών Συμμετοχής των Γυναικών στη Διοίκηση και Ψυχολογικών Παραγόντων στη Διοίκηση Οργανισμών (ΕΑΠ, 2012-2019)

- Επίβλεψη 3 Διπλωματικών Εργασιών στην ενότητα ΕΚΠ 62 στα θέματα της οργανωσιακής μάθησης και της αξιολόγησης εκπαιδευτικών οργανισμών, (ΕΑΠ, 2020-2021)

Συντονισμός και εκπόνηση μελετών – ερευνητικών προγραμμάτων:

Έργο: Δράσεις Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών (INEMY-ΕΣΕΕ) της Πράξης «Παρεμβάσεις των Κοινωνικών Εταίρων για τη διερεύνηση δεξιοτήτων στο πλαίσιο του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της αγοράς εργασίας» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5031891. Διάστημα Υλοποίησης: Σεπτέμβριος 2020-Σεπτέμβριος 2021:

Έρευνα και Εκπόνηση των Μελετών: α) VET Policy Reporting, b) National News on VET, c) Spotlight on VET, d) Article on the European Skills Index, e) Mobility Scoreboard for initial VET. Δίκτυο REFENET-CEDEFOP, Εθνικός Εταίρος ΕΟΠΠΕΠ, (2020)

Εκπόνηση μελετών: α) Ανάπτυξη προδιαγραφών πιστοποίησης της μάθησης στο χώρο εργασίας (προγράμματα πρακτικής άσκησης/μαθητείας) και προδιαγραφών των συστημάτων αξιολόγησης στο πρότυπο των μαθησιακών αποτελεσμάτων, β) Ανάπτυξη σχεδίου πιλοτικής εφαρμογής της πιστοποίησης δεξιοτήτων της μάθησης στο χώρο εργασίας στο πεδίο του Τουρισμού, μονάδα EQAVET-μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας του ΕΟΠΠΕΠ, (2020)

Μελέτη Ανάπτυξης Επαγγελματικού Περιγράμματος του Επαγγελματία Θρησκευτικού Τουρισμού, Έργο: Interreg VA “Ελλάδα-Κύπρος” 2014- 2020, Re-Cult Ανάπτυξη και Διάδοση της Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς μέσα από την Ανάπτυξη και Θεσμική Ενίσχυση του Θρησκευτικού Τουρισμού στη νησιωτική περιοχή της Ελλάδας και της Κύπρου, (2019)

Έργο: Ανάπτυξη συστήματος πιστοποίησης δεξιοτήτων για τη μάθηση στο χώρο εργασίας, EQAVET Project, Διεύθυνση Επικοινωνίας και Ανάπτυξης ΕΟΠΠΕΠ, (2016)

Σχεδιασμός Επαγγελματικών Περιγραμμάτων, Προγραμμάτων Κατάρτισης και Προδιαγραφών Πιστοποίησης στα πεδία του Τουρισμού και της Εστίασης, (2016)

Υποέργο 5: «Ποιοτική έρευνα αναγκών δεξιοτήτων από την ΕΣΕΕ». Τίτλος της Πράξης: Δράσεις των κοινωνικών εταίρων για την αναγνώριση και πρόγνωση αναγκών δεξιοτήτων στο πλαίσιο του Εθνικού Συστήματος Διάγνωσης αναγκών της αγοράς εργασίας. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Διάστημα Υλοποίησης: Οκτώβριος 2015- Δεκέμβριος, (2015).

Πράξη «Σχέδιο δράσης για την Προώθηση των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων των συλλογικών οργάνων της ΓΣΕΒΕΕ». Διάστημα Υλοποίησης: Απρίλιος-Ιούνιος, (2015)

Βιβλία και σχετικές δημοσιεύσεις:

- "Recognizing Skills: the case of recent VET reforms in Greece", *Journal of Education and Human Development*, under review, (2021)
- Μ. Συτζιούκη & Μουρτζιάπη, Μ (2021). «Οι πρακτικές της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής συμβουλευτικής κατά την επιδημία του COVID 19: Αναδυόμενες Δεξιότητες Συμβούλων Σταδιοδρομίας», στο *Εξ αποστάσεως Συμβουλευτική και Προσανατολισμός: Φιλοσοφικές, Παιδαγωγικές και Κοινωνιολογικές εκφάνσεις*. Αθήνα: ΕΛΕΣΥΠ, (2021)
- "The Critical Role of Skills development and certification in work-based learning in Greece", *International Journal of Education and Research*, 8(11), 197-212, (2020)
- Staboulis, M. & M. Sytziouki (2020). "A constructivist policy rational for aligning non-formal and informal learning to mechanism for validation and recognition of skills: the case of Cyprus, *Journal of Education and Social Policy*, 8(2), 1-25, (2020)
- «Reset learning and leading in 4.0 Industry», στο Argyriadis, A. (eds), *Interdisciplinary reflections on socio-cultural issues in the field of education*. New Castle, UK: Oxford Press, 7-23. ISBN 9798649117500, (2020)
- «Η νέα προσέγγιση της κατανεμημένης ηγεσίας στη σχολική μονάδα: περιοχές υπευθυνότητας και ανάπτυξης διοικητικών ικανοτήτων», στο Μαρία Παπαϊωάννου (επιμ.) 2020. Σύγχρονες Προσεγγίσεις για ένα αυτόνομο σχολείο. Αθήνα: Γρηγόρης, 83-136, ISBN 978-960-612-293-4, (2020)
- «Questing the components of the intercultural competence: implications for the lifelong education of the educators», Goudiras, D. & M. Rantzou (eds). *The Image of the "Other"/the Neighbour In the Educational Systems of the Balkan Countries*. Thessalonica: Kyriakidis, 606-619. ISBN 978-960-8396-94-4, (2014)
- «Immigrant students' performance in PISA 2009: explaining inequalities». Belgrade: University of Belgrade, Published in, Pezatovic, A. ed. (2011). *Evaluation in Education in the Balkan Countries*. Thessalonica: Kyriakidis p. 569-574, ISBN 978-86-82019-66-4, (2011)
- «Η αξιολόγηση των προγραμμάτων επαγγελματικής συμβουλευτικής και καθοδήγησης ως προς την ανάπτυξη κρίσιμων μορφών επάρκειας (Key Competencies) για τη δια βίου μάθηση και την ένταξη στην απασχόληση: συγκριτική ανάλυση και κριτική προσέγγιση» στο Β. Καραβάκου (2011) (επιμ). *Δια βίου μάθηση: διεπιστημονικές προσεγγίσεις*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, σσ. 443-470, ISBN 978-960- 8396-67-8, (2011)
- «Skills formation in knowledge societies», σσ.1-11. Εισήγηση που παρουσιάστηκε σε ευρωπαϊκό Συνέδριο για τη Συγκριτική Εκπαίδευση το οποίο οργανώθηκε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης με υπεύθυνο καθηγητή τον Ν. Τερζή και θέμα «Κοινωνία της Γνώσης, Οικονομία της Γνώσης και Συγκριτική Εκπαίδευση», 18 Αυγούστου 2002-2 Σεπτεμβρίου, (2002)

- «Universities, knowledge and learning: the case for lifelong learning policies» σσ. 1-7. Εισήγηση που παρουσιάστηκε σε ευρωπαϊκό Συνέδριο για τη Συγκριτική Εκπαίδευση στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Δρέσδης (Technische Universita et Dresden) με υπεύθυνο τον Diether Waterkamp και θέμα: «Δημιουργικά Πανεπιστήμια, Δια βίου Μάθηση, Κοινωνία της Γνώσης», 2 Σεπτεμβρίου 2001-14 Σεπτεμβρίου, (2001)

➤ **Όνοματεπώνυμο:** **Νικόλαος Φαχαντίδης**, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Γνωστικό αντικείμενο:

«Πληροφορική και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση»

Σχετικό διδακτικό έργο:

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διά Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή», Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Κατεύθυνση Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης Μάθημα: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην υποστήριξη των εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών στη Δια Βίου Μάθηση: Θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές

- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Διά βίου Μάθησης», Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Μάθημα: Σύγχρονα Ψηφιακά Περιβάλλοντα και οι Εκπαιδευτικές τους Χρήσεις, Συστήματα εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και Mobile-learning, Το Εκπαιδευτικό Λογισμικό και οι Διδακτικές του Χρήσεις.

Προπτυχιακά Μαθήματα:

- Πληροφορική I: Εισαγωγή στους Η/Υ
- Πληροφορική III: Εφαρμογές πληροφορικής στην εκπαίδευση
- Πληροφορική IV: Νέες τεχνολογίες και μάθηση από απόσταση (εκπαίδευση e-εκπαιδευτών)
- Πληροφορική XII: Εφαρμογές κινητής και cloud τεχνολογίας στην εκπαίδευση και την κοινωνία
- Πληροφορική Χ: Εκπαιδευτικές και κοινωνικές εφαρμογές ευφυών τεχνολογιών και ρομποτικής

Μεταπτυχιακά Μαθήματα:

- STEM στην εκπαιδευτική πράξη
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην υποστήριξη εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών στη Δια Βίου Μάθηση: θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές
- Αρχές σχεδίασης και υλοποίηση ρομποτικών κατασκευών για την εκπαίδευση
- Ο ψηφιακός γραμματισμός και το WEB 2.0
- Προγραμματιζόμενα απτά αλληλεπιδραστικά περιβάλλοντα στην εκπαίδευση
- Σύγχρονα ψηφιακά περιβάλλοντα και οι εκπαιδευτικές τους χρήσεις
- Σχεδίαση και υλοποίηση διαθεματικών μαθησιακών δράσεων STEM με αξιοποίηση ρομποτικής

Εποπτεία πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών

Στο πλαίσιο των διδακτικών καθηκόντων στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Συντονισμός και εκπόνηση μελετών – ερευνητικών προγραμμάτων:

Επιστημονικά Υπεύθυνος του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας ως Εταίρος στο "HORIZON 2020-H2020-SEAC-2015-1-709515-"Science Technology Innovation Mathematics Engineering for the Young (STIMEY)" ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΝΕΩΝ ΣΤΙΣ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ".

Επιστημονικά Υπεύθυνος Ακαδημίας Ρομποτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Διευθυντής του ΠΜΣ Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Διά Βίου Μάθησης και του το θεσμοθετημένο Εργαστήριο Εφαρμογών Πληροφορικής και Ρομποτικής στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία - LIRES (Laboratory of Informatics and Robotics in Education and Society, ΦΕΚ Τεύχος Β' 4630/28.12.2017).

Βιβλία και σχετικές δημοσιεύσεις:

- Anna-Maria Velentza, Nikolaos Fachantidis, Ioannis Lefkos, (2021). Learn with surprize from a robot professor, *Computers & Education*, ISSN 0360-1315, doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104272
- Christodoulou, P., Reid, A. A. M., Pnevmatikos, D., del Rio, C. R., & Fachantidis, N. (2020). *Students participate and evaluate the design and development of a social robot*. In 29th IEEE International Conference on Robot and Human Interactive Communication (RO-MAN 2020) (pp. 739-744). IEEE.
- Fachantidis, N., Syriopoulou-Delli, C. K., Vezyrtzis, I., & Zygorpoulou, M. (2020). Beneficial effects of robot-mediated class activities on a child with ASD and his typical

- classmates, *International Journal of Developmental Disabilities*, 66(3), pp. 245-253.
<https://doi.org/10.1080/20473869.2019.1565725>
- Pnevmatikos, D., Christodoulou, P., & Georgiadou, T. (2019). Promoting critical thinking in higher education through the values and knowledge education (VaKE) method, *Studies in Higher Education*, 44(5), 892-901. Taylor & Francis.
<https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1586340>
 - Pliasa, S., & Fachantidis, N. (2019). *Mobile Technologies Serious Games for the Development of Social Skills in Children with Autism Spectrum Disorders, in Enhanced with Socially Assistive Robots Interventions*. In Interactive Mobile Communication, Technologies and Learning (pp. 618-628). Springer, Cham.
 - Mäkelä, T., Pnevmatikos, D., Immonen, H., Fachantidis, N., Kankaanranta, M., & Christodoulou, P. (2017). Considering Various Stakeholders' Views in the Design of a Hybrid Stem Learning Environment: Perceptions From Finland and Greece. In L. G. Chova, A. L. Martínez, & I. C. Torres (Eds.), *EDULEARN17 Proceedings. 9th International Conference on Education and New Learning Technologies* (pp. 5517-5526). IATED Academy.doi:10.21125/edulearn.2017.2257
 - N. Fachantidis (2009). *Implement bidirectional and multimodal ICT for support and assess the quality of SME's continuing education*. In Georgios K. Zarifis Educating the Adult Educator: Quality Provision and Assessment in Europe, Conference Proceedings, ESREA-ReNAdET Inaugural meeting, pp. 821-827. 6-8, November 2009, UoM-Greece, Thessaloniki: Grafima Publications. ISBN number: 978-960-243-668-4.
 - N. Fachantidis, (2005). *Go-Digital : training professionals for lifelong learning*, Int. Conf. Lifelong Learning in the Balkans, Belgrade, July 2005
 - Φαχαντίδης Ν. (2005). Αποτίμηση της Διάχυσης και των Δεξιοτήτων Χρήσης του Διαδικτύου στους Φοιτητές της Φλώρινας, *Μακεδόν, αρ. 15*, σελ. 209-219.

A.3.2. Μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι.

Τα βιογραφικά των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και μελών Δ.Ε.Π. που θα έχουν διαθεσιμότητα να αναλάβουν διδακτικό έργο στο μέλλον βρίσκονται αναρτημένα στις παρακάτω ιστοσελίδες των Τμημάτων: 1) Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, 2) Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, 3) Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, 4) Οικονομικών Επιστημών και 5) Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής και συγκεκριμένα στους αντίστοιχους συνδέσμους:

- 1) <https://www.uom.gr/esp/akadhmaiko-prosopiko>
- 2) <https://www.uom.gr/ies/akadhmaiko-prosopiko>
- 3) <https://www.uom.gr/ba/akadhmaiko-prosopiko>,
- 4) <https://www.uom.gr/eco/akadhmaiko-prosopiko>,
- 5) <https://www.uom.gr/fin/akadhmaiko-prosopiko>

Επίσης, τα ονόματα του Προσωπικού (Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., κ.α.) των παραπάνω Τμημάτων που δύνανται να αναλάβουν διδακτικό έργο, σύμφωνα με το Ν. 4485/2017, συμπεριλαμβάνονται στους παρακάτω αντίστοιχους των Τμημάτων συνδέσμους:

- 1) <https://www.uom.gr/esp/loipo-prosopiko>
- 2) <https://www.uom.gr/ies/loipo-prosopiko>
- 3) <https://www.uom.gr/ba/loipo-prosopiko>
- 4) <https://www.uom.gr/eco/loipo-prosopiko>
- 5) <https://www.uom.gr/fin/yposthriktiko-prosopiko>

Α.3.3. Πίνακας μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και υπεύθυνοι μαθήματος - διδάσκοντες

A/A	Μαθήματα	Εξάμηνο	Υπεύθυνος/οι Μαθήματος – Διδάσκων
1	Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Συμβολή στην οικονομία και την κοινωνία	A	- Μιλτιάδης Σταμπουλής
2	Η περιφερειακή και διασυνοριακή διάσταση της ΚΑΛΟ και η συμβολή της στην τοπική απασχόληση	A	- Μιλτιάδης Σταμπουλής
3	Εισαγωγή στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού – Βασικές λειτουργίες της ΔΑΔ	A	- Ευθύμιος Βαλκάνος - Μιλτιάδης Σταμπουλής
4	Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές ανισότητες και ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας σήμερα	A	- Ευθύμιος Βαλκάνος - Μαρία Συτζιούκη
5	Η ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ιδιαιτερότητες και προσαρμογές	B	- Μιλτιάδης Σταμπουλής
6	Δημοκρατική διακυβέρνηση και κατηγορίες ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	B	- Montgomery Anthony Jude
7	Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	B	- Montgomery Anthony Jude - Νικόλαος Φαχαντίδης
8	Στοιχεία μεθοδολογίας της κοινωνικής έρευνας	B	- Montgomery Anthony Jude - Μαρία Συτζιούκη

A.4. Βαθμός σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα (Τεκμηρίωση, Περιγραφή)

Το προτεινόμενο Π.Μ.Σ. εμβαθύνοντας στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας παρέχει γνώσεις σύγχρονων επιστημονικών θεωρητικών προσεγγίσεων και δυνατότητες σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα. Έτσι όπως έχει αναφερθεί δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα και τη διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, προς αυτή την κατεύθυνση, στο Π.Μ.Σ.:

- Παρέχεται υψηλός βαθμός εξειδίκευσης σε γνωστικά αντικείμενα όπου αναδεικνύονται ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Προσεγγίζονται συνθετικά η θεωρία με την επιστημονική μεθοδολογία και την πρακτική εφαρμογή στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.
- Εκπονούνται διπλωματικές ερευνητικές εργασίες.
- Αξιοποιούνται από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες η χρήση των εργαστηρίων του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.
- Διενεργούνται οι ερευνητικές εργασίες στο πλαίσιο των μαθημάτων και της διασύνδεσης των φοιτητών/τριών με φορείς και επιχειρήσεις του τομέα της κοινωνικής οικονομίας.
- Οι φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ. κατά την ερευνητική διαδικασία καθοδηγούνται από επιβλέποντα καθηγητή.
- Διδάσκεται το μάθημα "Στοιχεία μεθοδολογίας της κοινωνικής έρευνας" μέσω του οποίου καλύπτονται εκπαιδευτικές ανάγκες για το σχεδιασμό και υλοποίηση της ερευνητικής διαδικασίας.
- Πραγματοποιούνται συνέργειες με εργαστήρια του Τμήματος αναδεικνύοντας τη διαθεματική προσέγγιση και τις δυνατότητες αυτής στην εξαγωγή χρήσιμων ερευνητικών αποτελεσμάτων.
- Παρέχεται η δυνατότητα συμμετοχής των φοιτητών/τριών και αποφοίτων σε ερευνητικά προγράμματα και έργα με αντικείμενο την κοινωνική οικονομία και τα οποία υλοποιούνται από το Τμήμα.
- Ανά τακτά χρονικά διαστήματα, σύμφωνα με τις πρόσφατες ερευνητικές εξελίξεις, επικαιροποιούνται το περιεχόμενο και διδάσκοντες των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.
- Πραγματοποιούνται ειδικές διαλέξεις, εισηγήσεις με σκοπό την απόκτηση εμπειριών και συνδέσεων με την αγορά εργασίας.
- Οργανώνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε φορείς και επιχειρήσεις του τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.
- Δημιουργούνται οι προϋποθέσεις ενίσχυσης της ερευνητικής δραστηριότητας των φοιτητών/τριών με τη συμμετοχή τους σε ελληνικά και διεθνή συνεδρία.
- Με την εμβάθυνση γνωστικών αντικειμένων και την εξειδίκευση των σπουδαστών στο δεύτερο κύκλο σπουδών δημιουργούνται οι προϋποθέσεις συνέχειας της

ερευνητικής δραστηριότητας των αποφοίτων με την παροχή τρίτου κύκλου σπουδών διδακτορικού επιπέδου.

- Δίνεται η δυνατότητα χρήσης όλων των χρηματοδοτικών πηγών, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του αντίστοιχου νομικού πλαισίου, με σκοπό τη χρηματοδότηση της έρευνας.

A.5. Κριτήρια και διαδικασία αξιολόγησης

Αναφορικά με τα κριτήρια και τη διαδικασία αξιολόγησης του Π.Μ.Σ. ακολουθούνται όσα ορίζονται στο άρθρο 44 του Ν. 4485/2017:

1. Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.
2. Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε., με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.. Ο απολογισμός κατατίθεται στο οικείο Τμήμα.
3. Εκτός από τις διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, καθώς και διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητας, οι οποίες προβλέπονται στο ν. 4009/2011 (Α' 189), εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. διενεργεί εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.), κατά τα οριζόμενα στον ν. 4485/2017 ή στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Όσο αφορά στην αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων, μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές το αξιολογούν με βάση (τυποποιημένο από τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας) ερωτηματολόγιο. Το σχετικό ερωτηματολόγιο καλύπτει το μάθημα ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας, το βαθμό συσχέτισής του με την πράξη και τις αρχές και τη φιλοσοφία του Π.Μ.Σ.. Η αξιολόγηση του διδάσκοντα από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές γίνεται ιδίως με κριτήρια τις γνώσεις και την ικανότητα μετάδοσής τους στους φοιτητές, την προετοιμασία του, τη χρησιμοποίηση της πλέον σύγχρονης διεθνώς καθιερωμένης - για υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακές σπουδές - βιβλιογραφίας, την ενεργοποίηση των φοιτητών στην αυτόνομη αξιοποίηση ερευνητικών μεθόδων και εργαλείων, την ανταπόκρισή του στις ανάγκες των ενηλίκων εκπαιδευόμενων και στους στόχους του μαθήματος, την έγκαιρη βαθμολόγηση και επιστροφή εργασιών και γραπτών εξετάσεων, την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος και των ωρών γραφείου, την αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών, την προθυμία συνεργασίας και συμβολής στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των φοιτητών/τριών, την

ανταπόκριση στα χρονοδιαγράμματα του Π.Μ.Σ. και την προαγωγή της ερευνητικής κουλτούρας και ηθικής στους φοιτητές/τριες.

Η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές γίνεται με ευθύνη της Γραμματείας του Π.Μ.Σ.. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αποστέλλονται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη ΜΟ.ΔΙ.Π. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, που με τη σειρά της ενημερώνει την ΟΜΕΑ και τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.. Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ. τα γνωστοποιεί στη Συντονιστική Επιτροπή. Επιπλέον, αποστέλλεται στον διδάσκοντα ο πίνακας της αξιολόγησης με τις τυχόν παρατηρήσεις και τον συγκριτικό πίνακα.

Β. Έκθεση Βιωσιμότητας και Αναλυτικός Προϋπολογισμός

Β.1. Έκθεση Βιωσιμότητας

Β.1.1. Ανάλυση στοιχείων από την εισαγωγή φοιτητών στο Τμήμα Ε.Κ.Π. την τελευταία 5ετία

Την τελευταία πενταετία ο αριθμός των νεοεισερχόμενων φοιτητών/τριών στο Τμήμα κυμαίνεται μεταξύ 235 και 284, κατά έτος, νεοεισερχόμενων φοιτητών/τριών, σύμφωνα και με τα αριθμητικά δεδομένα του παρακάτω πίνακα⁸. Επίσης, σημειώνεται ότι κατά τα έτη 2020 και 2021 ο αριθμός των εισακτέων δεν παρουσιάζει καμία μεταβολή⁹.

Πίνακας: Αριθμός νεοεισερχόμενων φοιτητών/τριών στο Τμήμα Ε.Κ.Π. κατά ακαδημαϊκό έτος μεταξύ 2016-2022

A/A	Ακαδημαϊκό έτος	Αριθμός φοιτητών/τριών
1	2016 - 2017	245
2	2017 - 2018	252
3	2018 - 2019	264
4	2019 - 2020	284
5	2020 - 2021	235
6	2021 - 2022	176 ¹⁰

Τα αριθμητικά στοιχεία του παραπάνω πίνακα αποτυπώνουν τη σταθερή ζήτηση των προσφερόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών του Τμήματος ενώ, από την άλλη, στον παρακάτω ενδεικτικό πίνακα καταγράφεται η σταθερή ζήτηση φοίτησης στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος, κατά τα ακαδημαϊκά έτη λειτουργίας τους.

Πίνακας: Αριθμός εισαχθέντων σε Π.Μ.Σ. του Τμήματος μεταξύ 2016-2022

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΩΝ/ΕΙΣΑΧΘΕΝΤΩΝ					
	2021-2022	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018	2016-2017
Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή	60	52	53	60	60	30
Επιστήμες της Αγωγής και της Δ.Β.Μ.: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Ηγεσία	60	60	55	0	0	0

⁸ Οι αριθμοί αφορούν τους εισακτέους ενώ σημειώνεται ότι εξ' αυτών κάποιοι μπορεί να είναι σε αναστολή σπουδών και κάποιοι μπορεί να έχουν διακόψει τη φοίτησή τους

⁹https://aeitei.gr/isakteoi.php?year=2021&chart_type=&city=%CE%98%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%BA%CE%B7&order=0&type=sxoli

¹⁰ Δεν συμπεριλαμβάνονται οι φοιτητές από μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες που πραγματοποιούνται αργότερα. Βάσει των παλαιότερων στοιχείων, ο αριθμός 175 μπορεί να αυξηθεί και κατά 35-40%, μετά την ολοκλήρωση των εγγραφών των προαναφερθέντων κατηγοριών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΩΝ/ΕΙΣΑΧΘΕΝΤΩΝ					
	2021-2022	2020-2021	2019-2020	2018-2019	2017-2018	2016-2017
Επιστήμες της Αγωγής: Εφαρμογές ΤΠΕ στην Εκπαίδευση και τη Διά Βίου Μάθηση	60	59	0	0	92	80
Επιστήμες της Αγωγής: Ειδική Αγωγή, Εκπαίδευση και Αποκατάσταση	70	59	56	0	61	58

Β.1.2. Αλληλοεπικαλύψεις με άλλα παρόμοια τμήματα

Με σκοπό τη διερεύνηση ύπαρξης αλληλοεπικαλύψεων μεταξύ του προτεινόμενου Π.Μ.Σ. με άλλα παρόμοια τμήματα παρακάτω παρατίθεται πίνακας με τα Π.Μ.Σ. όπου δίνεται η δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών για τη δομή και τα μαθήματα των προγραμμάτων σπουδών τους.

Πίνακας: Προγράμματα Σπουδών άλλων Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

A/A	ΤΜΗΜΑ	Π.Μ.Σ.	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ Π.Μ.Σ.	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
1	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών	Οικονομική Επιστήμη (ΔΠΜΣ)	- https://www.uom.gr/maecon - http://maecon.uom.gr/	http://maecon.uom.gr/mathima/
2		Δίκαιο και Οικονομικά (ΔΔΠΜΣ)	- https://www.uom.gr/mle - http://mle.uom.gr/	http://mle.uom.gr/mathima/
3		Εφαρμοσμένα Οικονομικά	- https://www.uom.gr/mae - http://mae.uom.gr/	http://mae.uom.gr/courses.html
4	Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων	Διοίκηση Επιχειρήσεων - MBA (ΔΠΜΣ)	- https://www.uom.gr/mba	https://www.uom.gr/mba/neo-programma-spoydon
5		Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων	- https://www.uom.gr/hrm	https://www.uom.gr/hrm/programma-spoydon
6	Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών	Ευρωπαϊκές Πολιτικές Νεολαίας, Επιχειρηματικότητας, Εκπαίδευσης και Πολιτισμού	- https://www.uom.gr/epnep - https://metapyxiako.eu/	https://metapyxiako.eu/program/
7	Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής	Επιστήμες της Αγωγής και της Διά Βίου Μάθησης: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Ηγεσία	- https://www.uom.gr/leadekp - http://leadekp.uom.gr/	http://leadekp.uom.gr/%ce%bc%ce%b1%ce%b8%ce%ae%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b1/

Σε συνέχεια της μελέτης αυτών καταγράφεται η απουσία αλληλοεπικαλύψεων του προγράμματος σπουδών με άλλα τμήματα και κυρίως στη βάση της φιλοσοφίας του συγκεκριμένου Π.Μ.Σ. για την ανάπτυξη ειδικότερων γνώσεων – στάσεων και δεξιοτήτων που αφορούν τον τομέα της Κ.Α.Λ.Ο. Σημειώνονται, όπως ειδικότερα και παραπάνω, οι στοχευμένες και καινοτόμες, σε εκπαιδευτικό και μαθησιακό επίπεδο, παρεμβάσεις του προτεινόμενου Π.Μ.Σ. στην ανάπτυξη εκείνων των γνώσεων που

αφορούν στη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού, στις οργανωτικές και διοικητικές λειτουργίες των φορέων και των επιχειρήσεων του τομέα, στις διασυνοριακές, περιφερειακές και τοπικές διαστάσεις της κοινωνικής οικονομίας καθώς και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις. Έτσι, από την παράθεση των προηγούμενων στοιχείων προκύπτει ότι το Π.Μ.Σ. «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» έχει μηδενική επικάλυψη με τα υπόλοιπα μεταπτυχιακά προγράμματα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, καλύπτοντας κατ' αποκλειστικότητα τη σχετική κατεύθυνση μεταπτυχιακών σπουδών.

B.1.3. Αιτιολόγηση της διαθεσιμότητας/ύπαρξης των υποδομών και του αναγκαίου εξοπλισμού για τη λειτουργία του προγράμματος

Το Π.Μ.Σ. προβλέπεται να λειτουργεί στους εργαστηριακούς, διδακτικούς και ερευνητικούς χώρους του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, ενώ παράλληλα μπορούν να αξιοποιηθούν οι αίθουσες και τα αμφιθέατρα διδασκαλίας, η αίθουσα τηλεκπαίδευσης, τα εργαστήρια και ο εξοπλισμός που προσφέρει το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Επιπλέον, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχουν πλήρη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος καθώς και σε άλλες βιβλιοθήκες της αλλοδαπής και της ημεδαπής όπως και σε όλες τις ηλεκτρονικές βάσεις και περιοδικά για την εκπόνηση των εργασιών και την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών τους, μέσω των διδρυματικών συνεργασιών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί και να ληφθεί υπόψη ότι το πρόγραμμα του Π.Μ.Σ. θα υλοποιείται με συμβατικά μαθήματα και συγκεκριμένα στο πλαίσιο τεσσάρων (4) συναντήσεων ανά μάθημα, κατά τα πρότυπα του Ε.Α.Π., σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα και Ηράκλειο καθώς και με ασύγχρονη και σύγχρονη εκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας Open eClass του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Έτσι, με την αξιοποίηση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης επιτυγχάνεται ο σκοπός της διευκόλυνσης των φοιτητών/τριών που διαμένουν εκτός της έδρας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας καθώς και της αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η αξιοποίηση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης βέβαια δεν θα ξεπερνά το ποσοστό του τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (παράγραφος 3 του άρθρου 30 του Ν. 4485/2017). Συνεπώς η αξιοποίηση των εξ αποστάσεως μαθημάτων σχεδιάζεται να γίνει σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 1/3 των συνολικών μαθημάτων του ΠΜΣ.

Επίσης, η χρήση όλων των παραπάνω χώρων προβλέπεται να γίνεται από το Π.Μ.Σ. κατά τις απογευματινές ώρες, κυρίως Παρασκευή, καθώς και Σάββατο ή/και Κυριακή. Έτσι, η λειτουργία του προγράμματος δεν θα συμπίπτει με τις ώρες λειτουργίας των προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών του Ιδρύματος κατά τις πρωινές ώρες.

Επίσης, το παραπάνω πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος και διδασκαλίας των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. επιτρέπει την απρόσκοπτη αξιοποίηση των διδακτικών και εργαστηριακών χώρων, όπως έχει αποδειχθεί κατά τη λειτουργία των Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος κατά την υλοποίηση των οποίων δεν παρουσιάστηκαν προβλήματα χάρη στην ορθή αξιοποίηση του συστήματος κρατήσεων αιθουσών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και των υποδομών του Ιδρύματος και του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.

Το Π.Μ.Σ. διαθέτει πρόσβαση σε εξοπλισμό (άλλων υποδομών του Τμήματος ΕΚΠ) που του εξασφαλίζει τη δυνατότητα διενέργειας εργαστηριακών ασκήσεων και δράσεων σε συμβατικούς χώρους διδασκαλίας (που δεν διαθέτουν εργαστηριακό εξοπλισμό) ενώ στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά αυτών των εργαστηριακών υποδομών.

Πίνακας: Υποδομή Εργαστηρίου Κέντρου Υπολογιστών και Δικτύων Πανεπιστημίου Μακεδονίας

ΥΠΟΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ Κ.Υ.Δ.	
ΚΥΔ LAB 1 (20 θέσεων)	
20 κεντρικές μονάδες	HP ProDesk 600 SFF Platinum G2 i7 (Intel Core i7-6, 8GB DDR4-2133 D, 1TB 7200 RPM SA)
20 οθόνες	HP Elite Display E323 Monitor
1 βιντεοπροβολέας	Sony
ΚΥΔ LAB 1 (40 θέσεων)	
40 κεντρικές μονάδες	HP ProDesk 600 SFF Platinum G2 i7 (Intel Core i7-6, 8GB DDR4-2133 D, 1TB 7200 RPM SA)
40 οθόνες	HP Elite Display E323 Monitor
1 βιντεοπροβολέας	Sony

Πίνακας: Υποδομή Εργαστηρίου Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

ΥΠΟΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ Η/Υ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Ε.Κ.Π.	
15 κεντρικές μονάδες	HP intel Core i7 6700, 3,40 GHz, 23°C, HDD 931GB, (TOSHIBA DT 01A C100) RAM 8,00 GB
15 οθόνες, από τις οποίες	10 PHILIPS 170B 17in
	1 PHILIPS 190 B 17in

	1 PHILIPS 170x6 17in
	1 ACER 1717 17in
	1 ACER 1715 17in
	1 NEC AccuSync LCD 72 VM 17in
1 κεντρική μονάδα για άτομα με προβλήματα όρασης	HP intel Core i3, 2120, 3,30 GHz, 30°C HDD 465 GB, Seagate ST500 DM002-1BT142 RAM 4,00 GB
1 οθόνη για άτομα με προβλήματα όρασης	HP Compaq LE 2202x, 21in.
1 εκτυπωτής	Lexmark MS610 Series
1 βιντεοπροβολέας	EPSON EB-S31

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής διαθέτουν το προσωπικό και τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές δομές που είναι απαραίτητες για την υποστήριξη των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών τους. Επιπλέον, η διοικητική υποστήριξη καθώς και η δυνατότητα συνεργασιών με άλλες Σχολές, Τμήματα και Ερευνητικά Κέντρα του ιδρύματος δύναται να εξασφαλίσουν τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας στην εκπαίδευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών του προγράμματος.

B.1.4. Αιτιολόγηση της δυνατότητας του διδακτικού προσωπικού να εμπλακεί στο πρόγραμμα χωρίς να αμελήσει τις κατά νόμο υποχρεώσεις του

Όπως έχει αναφερθεί, στο Π.Μ.Σ. απασχολούνται μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος καθώς δίνεται και η δυνατότητα υποστήριξης και διδασκαλίας άλλων διδασκόντων οι οποίοι υποστηρίζουν συναφή αντικείμενα σε άλλα Τμήματα του Ιδρύματος. Με βάση την πολυετή εμπειρία λειτουργίας των Π.Μ.Σ. που προσφέρονται και συντονίζονται από το Τμήμα και την παράλληλη υποστήριξη των προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών του αποδεικνύεται η δυνατότητα του διδακτικού προσωπικού να εμπλακεί στο προτεινόμενο πρόγραμμα χωρίς να αμελήσει τις κατά νόμο υποχρεώσεις του. Συγκεκριμένα, όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. που αναλαμβάνουν διδασκαλία μεταπτυχιακών μαθημάτων, αναλαμβάνουν παράλληλα την διδασκαλία προπτυχιακών μαθημάτων καλύπτοντας πλήρως τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους.

Καθ' όλη τη λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών όλα τα μέλη του διδακτικού προσωπικού κατανέμουν τις διδακτικές τους υποχρεώσεις σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο χωρίς πρόβλημα. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι διδάσκοντες του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής προσφέρουν διδακτικό έργο, τα

τελευταία δεκαπέντε έτη, στο μοναδικό εναπομείναν πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Δια Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή)») χωρίς την επιβολή διδάκτρων και άλλης επιχορήγησης. Κατά συνέπεια, η αξιοποίηση των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος (συμπεριλαμβανομένων και των επισκεπτών Καθηγητών), του πενταμελούς εργαστηριακού διδακτικού προσωπικού (Ε.Δι.Π.) του Τμήματος καθώς και η συνεισφορά άλλων Τμημάτων και προσωπικού του ιδρύματος προσφέρει τη δυνατότητα για την κάλυψη των διδακτικών υποχρεώσεων του Προγράμματος. Τέλος, σημειώνεται ότι σχεδιασμός του Προγράμματος είναι οι ακαδημαϊκοί υπεύθυνοι των μαθημάτων να προέρχονται πάντοτε από το διδακτικό προσωπικό του Τμήματος (ή και του ιδρύματος), ενώ αρκετές από τρίωρες διαλέξεις των μαθημάτων ανατίθενται σε ειδικούς επιστήμονες/ερευνητές και επισκέπτες Καθηγητές σύμφωνα πάντα με το νόμο.

B.1.5. Αναγραφή των προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου (γνωστικού αντικείμενου) που οργανώνονται στην ημεδαπή

Σε συνέχεια της αναζήτησης αντίστοιχου περιεχομένου Π.Μ.Σ. που οργανώνονται στην ημεδαπή¹¹, στην Ελλάδα λειτουργεί ένα Π.Μ.Σ. το οποίο εμπίπτει στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας¹². Ο τίτλος του συγκεκριμένου προγράμματος είναι «Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» και προσφέρεται από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο - Ε.Α.Π.¹³, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας: Π.Μ.Σ. με ανάλογα γνωστικά αντικείμενα (στην ημεδαπή)

A/A	ΤΙΤΛΟΣ	ΣΧΟΛΗ	ΙΔΡΥΜΑ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ
1	Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (ΚΑΟ)	Κοινωνικών Επιστημών	Ε.Α.Π.	https://www.eap.gr/education/postgraduate/biannual/social-and-solidarity-economy/

Σημειώνεται ότι στο συγκεκριμένο Π.Μ.Σ. του Ε.Α.Π. γίνονται αποδεκτοί όλοι οι αιτούντες παρακολούθησης του προγράμματος με κατά προσέγγιση αριθμό τους διακόσιους σπουδαστές, όπως αναφέρθηκε προφορικά κατά την επικοινωνία με την γραμματεία του συγκεκριμένου Π.Μ.Σ. Επίσης, σημειώνεται η μη εφικτή απόκτηση των σχετικών στατιστικών στοιχείων του Π.Μ.Σ. λόγω μη αποστολής «οποιοδήποτε στοιχείου που αφορά εσωτερικά δεδομένα του εν λόγω ΜΠΣ καθώς υπόκειται σε προσωπικά δεδομένα», σύμφωνα με την απάντηση του Τμήματος.

¹¹ Μέσω της ιστοσελίδας του ΥΠΑΙΘ: <https://masters.minedu.gov.gr/Masters/search/gr>

¹² Γενικά χαρακτηριστικά και πληροφορίες: <https://masters.minedu.gov.gr/Masters/viewMaster/gr/1707>

¹³ Ιστοσελίδα Π.Μ.Σ.: <https://www.eap.gr/education/postgraduate/biannual/social-and-solidarity-economy/>

Σύμφωνα με όσα έχουν αναφερθεί παραπάνω για τους στόχους και το αντικείμενο του προτεινόμενου Π.Μ.Σ. «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» καθώς και τη διάρθρωση του προγράμματος σπουδών του, από τη μία, και τους αντίστοιχους στόχους και τη διάρθρωση του προγράμματος σπουδών του Π.Μ.Σ. «Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία» που προσφέρεται από το Ε.Α.Π.¹⁴, από την άλλη, είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι το προτεινόμενο Π.Μ.Σ. παρέχει, εκτός των γενικών γνώσεων του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, εξειδικευμένες γνώσεις που εστιάζουν στην ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων των φορέων και επιχειρήσεων του τομέα και των δεξιοτήτων τους.

Ειδικότερα, με το Π.Μ.Σ. «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» καλύπτονται εκπαιδευτικές ανάγκες που εντοπίζονται στον τομέα της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικής λειτουργίας των φορέων και επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας. Η εμβάθυνση στις περιφερειακές διαστάσεις της κοινωνικής οικονομίας και στη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού ως σημαντικού παράγοντα αποδοτικότητας των φορέων της Κ.Α.Ο. αποτελούν, μεταξύ άλλων, κύρια σημεία της εξειδίκευσης του προτεινόμενου Π.Μ.Σ. το οποίο αποτελεί και το μοναδικό προσφερόμενο Π.Μ.Σ. αυτού του γνωστικού αντικείμενου που παρέχεται από πανεπιστημιακό ίδρυμα της βόρειας Ελλάδας.

Β.1.6. Αναγραφή των εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης που προβλέπονται, πλην της αύξησης τελών φοίτησης, αν ο αριθμός των φοιτητών δεν είναι ο αναμενόμενος, για να υλοποιηθεί ο προτεινόμενος προϋπολογισμός

Οι εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης, πλην της αύξησης των τελών φοίτησης, αν ο αριθμός των φοιτητών/τριών δεν είναι ο αναμενόμενος θα αναζητηθούν στις δυνατότητες των παρακάτω πηγών χρηματοδότησης που, σύμφωνα με το άρθρο 37 του Ν.4485/2017, προέρχονται από:

- α) τον προϋπολογισμό των οικείων Α.Ε.Ι.
- β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
- γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα,
- δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,

¹⁴ Σχετικά με τη διάρθρωση του ΠΜΣ «Κοινωνική Αλληλέγγυα Οικονομία» του Ε.Α.Π.: <https://www.eap.gr/education/postgraduate/biannual/social-and-solidarity-economy/>

ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,

στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Α.Ε.Ι.,

ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

B.2. Αναλυτικός Προϋπολογισμός

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται, σε επιμέρους ενότητες, το κόστος φοίτησης στο προτεινόμενο Π.Μ.Σ. και ο αναλυτικός προϋπολογισμός λειτουργίας του σύμφωνα με τα αναμενόμενα, κατ' έτος και για πέντε συνεχή έτη, έσοδα και έξοδα. Για την κατάρτιση του προϋπολογισμού λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές αναφορές στο αντίστοιχο νομοθετικό πλαίσιο¹⁵. Επίσης, σημειώνεται ότι θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος το οποίο, όπως έχει διατυπωθεί, συνίσταται σε:

α) πραγματοποίηση συμβατικών μαθημάτων σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα και Ηράκλειο (4 συναντήσεις ανά μάθημα κατά τα πρότυπα του Ε.Α.Π.) και

β) παροχή ασύγχρονης και σύγχρονης εκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας Open eClass του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

B.2.1 Τέλη φοίτησης

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» παρέχει ένα ιδιαίτερα εξειδικευμένο γνωστικό αντικείμενο προσφέροντας την επιστημονική γνώση και τη δυνατότητα ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων σε υψηλό επίπεδο παράλληλα με την υποστήριξη της έρευνας στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο. Έτσι, η επίτευξη των στόχων του προγράμματος και του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών του, όπως έχουν διατυπωθεί παραπάνω, προϋποθέτουν την εξασφάλιση των υψηλών απαιτήσεων ανταπόκρισης στην παροχή σύγχρονων εκπαιδευτικών αναγκών, την ανάπτυξη εξειδικευμένων δεξιοτήτων καθώς και των απαιτήσεων για συνεχή ενημέρωση και συμμετοχή των φοιτητών σε ερευνητικό επίπεδο. Επίσης, απαιτείται να υπάρχει επάρκεια του εξοπλισμού ώστε να καλύπτονται οι εκπαιδευτικές, εργαστηριακές και ερευνητικές δράσεις των φοιτητών/τριών.

¹⁵ Στον Ν.4485 και την Απόφαση με Αριθμ. 216772/Ζ1 των αντίστοιχων ΦΕΚ 114/τ.Α/04-08-2017 και ΦΕΚ 4334/τ.Β/12-12-2017

Η εκπλήρωση του σκοπού του Π.Μ.Σ. προϋποθέτει την προσφορά ενός προγράμματος σπουδών όπου θα παρέχονται στους σπουδαστές του οι κατάλληλες διδακτικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες με την, μεταξύ άλλων, συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα και άλλες δυνατότητες σε ερευνητικό επίπεδο είτε μέσω της διοργάνωσης ημερίδων συμποσίων και συνεδρίων είτε μέσω της παρακολούθησης αυτών σε άλλα ιδρύματα της ημεδαπής και της αλλοδαπής. Επιπλέον, το πρόγραμμα αυτό προϋποθέτει τη δυνατότητα ανταπόκρισης σε μόνιμες και έκτακτες ανάγκες της διδασκαλίας και της έρευνας, διασφαλίζοντας πάντα την έλλογη χρήση των πόρων του.

Λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο των άρθρων 35, 36 και 37 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 τ. Α'), σχετικά με τη δωρεάν φοίτηση και τη χορήγηση υποτροφιών, με τις αμοιβές των μελών Δ.Ε.Π. και των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. καθώς και με τους πόρους και τη χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. αντίστοιχα, προτείνεται ως τέλος φοίτησης το ποσό των 2.800 €. Για τον υπολογισμό του προτεινόμενου χρηματικού ποσού λαμβάνεται υπόψη και η οικονομική συμμετοχή στο αντίστοιχο, παρά τις επιμέρους σημαντικές διαφοροποιήσεις τους, Π.Μ.Σ. που προσφέρεται από το Ε.Α.Π.¹⁶ ενώ όπως έχει σημειωθεί παραπάνω απαιτείται η εξασφάλιση εκείνων των πόρων που θα υποστηρίζουν την εκπλήρωση των στόχων του Π.Μ.Σ. για την παροχή υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικών υπηρεσιών προς τους σπουδαστές του. Επίσης, προς την κατεύθυνση αυτή απαιτείται η κάλυψη των αμοιβών διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης του Π.Μ.Σ., των αμοιβών διδασκαλίας και η χρηματοδότηση των αναγκών του Π.Μ.Σ. σε εξοπλισμό και αναβάθμιση αυτού καθώς και των αναγκών διοργάνωσης εκδηλώσεων ή και ημερίδων σχετικών με την υποστήριξη των ερευνητικών σκοπών και της λειτουργίας του προγράμματος.

Ακόμη σημειώνεται ότι το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας οργανώνει τη λειτουργία ενός μόνο Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χωρίς την επιβολή τέλους φοίτησης. Το Πρόγραμμα προσλαμβάνει χαμηλότερη χρηματοδότηση από την πολιτεία σε σχέση με το παρελθόν αδυνατώντας πολλές φορές να ανταποκριθεί σε υλικοτεχνικές και ερευνητικές δαπάνες των μελών Δ.Ε.Π. που διδάσκουν σε αυτό, αλλά και των φοιτητών του.

Β.2.2 Αναλυτικός προϋπολογισμός λειτουργίας Π.Μ.Σ. κατ' έτος και για πέντε (5) συνεχή έτη

Για την ανάπτυξη αναλυτικών προϋπολογισμών, σε αντίστοιχους - κατ' έτος (Κύκλο) και για πέντε συνεχή έτη - πίνακες υιοθετούνται τρεις διαφορετικές παραδοχές για τον αριθμό των εισακτέων και τις διάφορες κατηγορίες δαπανών (εξοπλισμού, λογισμικού, αναλώσιμων, χορήγησης υποτροφιών, πραγματοποίησης εκδηλώσεων,

¹⁶ <https://www.eap.gr/education/postgraduate/biannual/social-and-solidarity-economy/>

μετακινήσεις φοιτητών και διδασκόντων, αμοιβές διδασκόντων, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού, κόστη δημοσιότητας, αγοράς εκπαιδευτικού υλικού, κλπ.), σύμφωνα με τις παρακάτω υποενότητες.

A) Πρώτη παραδοχή για τον αριθμό των εισακτέων: 35-40 σπουδαστές (αισιόδοξο σενάριο)

Πίνακας Α.1: Αναλυτικός προϋπολογισμός ΚΥΚΛΟΥ

ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	Ποσό σε €
1	Τέλη φοίτησης από το 70% των στην περίπτωση 37 εισακτέων, δηλαδή 25 x 2800 €. Το 30% των εισακτέων εισάγεται με υποτροφία εφόσον πληροί από το νόμο κριτήρια και δεν καταβάλλει τέλη φοίτησης	70.000
ΣΥΝΟΛΟ		70.000
ΕΚΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΥΚΛΟΥ	Ποσό σε €
1	Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	1.500
2	Δαπάνες αναλωσίμων	600
3	Δαπάνες χορήγησης μίας (1) ακαδημαϊκής υποτροφίας	1.000
4	Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ.	1.300
5	Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	1.200
6	Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Π.Μ.Σ., έκτακτου διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ και προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (επισκέπτες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή)	30.000
7	Αμοιβές τεχνικής υποστήριξης	900
8	Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	8.500
9	Δαπάνες δημοσιότητας - προβολής	1.400
10	Δαπάνες αγοράς εκπαιδευτικού υλικού	1.100
11	Δαπάνες διοργάνωσης συνεδρίων και εργασιών πεδίου	1.500
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (70%)		49.000
12	Λειτουργικά έξοδα Ιδρύματος (30%) με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.	21.000
ΣΥΝΟΛΟ		70.000

Πίνακας Α.2: Αναλυτικός προϋπολογισμός πενταετίας - (ακαδ. έτη 2022-2023 έως και 2026-2027)

Αναλυτικός προϋπολογισμός πενταετίας						
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		Ποσό σε €				
		2022-2023 ¹⁷	2023-2024 ¹⁸	2024-2025 ¹³	2025-2026 ¹³	2026-2027 ¹³
1	Τέλη φοίτησης από το 70% των 37 εισακτέων, δηλαδή 25 x 2800 €. Το 30% των εισακτέων εισάγεται με υποτροφία εφόσον πληροί από το νόμο κριτήρια και δεν καταβάλλει τέλη φοίτησης	46.667	70.000	70.000	70.000	70.000
ΣΥΝΟΛΟ		46.667	70.000	70.000	70.000	70.000
ΔΑΠΑΝΕΣ		Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €
1	Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	800	1.500	1.500	1.500	1.500
2	Δαπάνες αναλωσίμων	350	600	600	600	600
3	Δαπάνες χορήγησης μίας (1) ακαδημαϊκής υποτροφίας ¹⁹	0	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ.	787	1.300	1.300	1.300	1.300
5	Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	600	1.200	1.200	1.200	1.200
6	Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Π.Μ.Σ., έκτακτου διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ και προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (επισκέπτες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή)	19.760	30.000	30.000	30.000	30.000
7	Αμοιβές τεχνικής υποστήριξης	450	900	900	900	900
8	Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	7.820	8.500	8.500	8.500	8.500
9	Δαπάνες δημοσιότητας - προβολής	800	1.400	1.400	1.400	1.400

¹⁷ Έσοδα από έναν (τον πρώτο) κύκλο φοιτητών: καταβολή των δόσεων που αντιστοιχούν στα Α και Β ακαδ. εξάμηνα φοίτησης (2/3 του συνολικού ποσού των διδάκτρων) από τους εισακτέους φοιτητές του πρώτου κύκλου.

¹⁸ Έσοδα από δύο κύκλους φοιτητών: καταβολή των διδάκτρων του Γ εξαμήνου φοίτησης (εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας- ΜΔΕ) από τους εισακτέους του προηγούμενου ακαδ. έτους και καταβολή των δόσεων για τα εξάμηνα Α και Β από τους εισακτέους φοιτητές του τρέχοντος κύκλου – ακαδ. έτους (όπως υποσημείωση 12).

¹⁹ Η χορήγηση των δύο ακαδημαϊκών υποτροφιών στη βάση της επίδοσης των φοιτητών, διενεργείται μετά την ολοκλήρωση των δύο πρώτων ακαδημαϊκών εξαμήνων, δηλαδή κατά το επόμενο ακαδ. έτος από αυτό της εισαγωγής των φοιτητών.

10	Δαπάνες αγοράς εκπαιδευτικού υλικού	550	1.100	1.100	1.100	1.100
11	Δαπάνες Διοργάνωσης συνεδρίων και εργασιών πεδίου	750	1.500	1.500	1.500	1.500
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (70%)		32.667	49.000	49.000	49.000	49.000
12	Λειτουργικά έξοδα Ιδρύματος (30%) με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.	14.000	21.000	21.000	21.000	21.000
ΣΥΝΟΛΟ		46.667	70.000	70.000	70.000	70.000

Β) Δεύτερη παραδοχή για τον αριθμό των εισακτέων: 30-35 σπουδαστές (ρεαλιστικό σενάριο)

Πίνακας Β.1: Αναλυτικός προϋπολογισμός ΚΥΚΛΟΥ

ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	Ποσό σε €
1	Τέλη φοίτησης από το 70% των στην περίπτωση 32 εισακτέων, δηλαδή 23 x 2800 €. Το 30% των εισακτέων εισάγεται με υποτροφία εφόσον πληροί από το νόμο κριτήρια και δεν καταβάλλει τέλη φοίτησης	64.400
ΣΥΝΟΛΟ		64.400
ΕΚΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΥΚΛΟΥ	Ποσό σε €
1	Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	900
2	Δαπάνες αναλωσίμων	400
3	Δαπάνες χορήγησης μίας (1) ακαδημαϊκής υποτροφίας	1.000
4	Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ.	1.000
5	Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	400
6	Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Π.Μ.Σ., έκτακτου διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ και προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (επισκέπτες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή)	30.000
7	Αμοιβές τεχνικής υποστήριξης	900
8	Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	8.500
9	Δαπάνες δημοσιότητας - προβολής	1.150
10	Δαπάνες αγοράς εκπαιδευτικού υλικού	300

11	Δαπάνες διοργάνωσης συνεδρίων και εργασιών πεδίου	530
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (70%)		45.080
12	Λειτουργικά έξοδα Ιδρύματος (30%) με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.	19.320
ΣΥΝΟΛΟ		64.400

Πίνακας Β.2: Αναλυτικός προϋπολογισμός πενταετίας - (ακαδ. έτη 2022-2023 έως και 2026-2027)

Αναλυτικός προϋπολογισμός πενταετίας						
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		Ποσό σε €				
		2022-2023 ²⁰	2023-2024 ²¹	2024-2025 ¹⁶	2025-2026 ¹⁶	2026-2027 ¹⁶
1	Τέλη φοίτησης από το 70% των 37 εισακτέων, δηλαδή 25 x 2800 €. Το 30% των εισακτέων εισάγεται με υποτροφία εφόσον πληροί από το νόμο κριτήρια και δεν καταβάλλει τέλη φοίτησης	42.934	64.400	64.400	64.400	64.400
ΣΥΝΟΛΟ		42.934	64.400	64.400	64.400	64.400
ΔΑΠΑΝΕΣ		Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €
1	Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	450	900	900	900	900
2	Δαπάνες αναλωσίμων	200	400	400	400	400
3	Δαπάνες χορήγησης μίας (1) ακαδημαϊκής υποτροφίας ²²	0	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ.	500	1.000	1.000	1.000	1.000
5	Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	200	400	400	400	400

²⁰ όπως παραπάνω υποσημείωση 12

²¹ όπως παραπάνω υποσημείωση 13

²² όπως παραπάνω υποσημείωση 14

6	Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Π.Μ.Σ., έκτακτου διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ και προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (επισκέπτες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή)	19.470	30.000	30.000	30.000	30.000
7	Αμοιβές τεχνικής υποστήριξης	450	900	900	900	900
8	Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	7.820	8.500	8.500	8.500	8.500
9	Δαπάνες δημοσιότητας - προβολής	554	1.150	1.150	1.150	1.150
10	Δαπάνες αγοράς εκπαιδευτικού υλικού	150	300	300	300	300
11	Δαπάνες Διοργάνωσης συνεδρίων και εργασιών πεδίου	260	530	530	530	530
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (70%)		30.054	45.080	45.080	45.080	45.080
12	Λειτουργικά έξοδα Ιδρύματος (30%) με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.	12.880	19.320	19.320	19.320	19.320
ΣΥΝΟΛΟ		42.934	64.400	64.400	64.400	64.400

Γ) Τρίτη παραδοχή για τον αριθμό των εισακτέων: 25-30 σπουδαστές (απαισιόδοξο σενάριο)

Πίνακας Γ.1: Αναλυτικός προϋπολογισμός ΚΥΚΛΟΥ

ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	Ποσό σε €
1	Τέλη φοίτησης από το 70% των στην περίπτωση 28 εισακτέων, δηλαδή 20 x 2800 €. Το 30% των εισακτέων εισάγεται με υποτροφία εφόσον πληροί από το νόμο κριτήρια και δεν καταβάλλει τέλη φοίτησης	56.000
ΣΥΝΟΛΟ		56.000
ΕΚΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΥΚΛΟΥ	Ποσό σε €
1	Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	200
2	Δαπάνες αναλωσίμων	80

3	Δαπάνες χορήγησης μίας (1) ακαδημαϊκής υποτροφίας	1.000
4	Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ.	200
5	Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	100
6	Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Π.Μ.Σ., έκτακτου διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ και προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (επισκέπτες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή)	27.370
7	Αμοιβές τεχνικής υποστήριξης	900
8	Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	8.500
9	Δαπάνες δημοσιότητας - προβολής	600
10	Δαπάνες αγοράς εκπαιδευτικού υλικού	100
11	Δαπάνες διοργάνωσης συνεδρίων και εργασιών πεδίου	150
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (70%)		39.200
12	Λειτουργικά έξοδα Ιδρύματος (30%) με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.	16.800
ΣΥΝΟΛΟ		56.000

Πίνακας Γ.2: Αναλυτικός προϋπολογισμός πενταετίας - (ακαδ. έτη 2022-2023 έως και 2026-2027)

Αναλυτικός προϋπολογισμός πενταετίας						
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ		Ποσό σε €				
		2022-2023 ²³	2023-2024 ²⁴	2024-2025 ¹⁹	2025-2026 ¹⁹	2026-2027 ¹⁹
1	Τέλη φοίτησης από το 70% των 37 εισακτέων, δηλαδή 25 x 2800 €. Το 30% των εισακτέων εισάγεται με υποτροφία εφόσον πληροί από το νόμο κριτήρια και δεν καταβάλλει τέλη φοίτησης	37.333	56.000	56.000	56.000	56.000
ΣΥΝΟΛΟ		37.333	56.000	56.000	56.000	56.000
ΔΑΠΑΝΕΣ		Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €	Ποσό σε €
1	Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	160	200	200	200	200
2	Δαπάνες αναλωσίμων	40	80	80	80	80

²³ όπως παραπάνω υποσημείωση 12

²⁴ όπως παραπάνω υποσημείωση 13

3	Δαπάνες χορήγησης μίας (1) ακαδημαϊκής υποτροφίας ²⁵	0	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ.	100	200	200	200	200
5	Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	50	100	100	100	100
6	Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Π.Μ.Σ., έκτακτου διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ και προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (επισκέπτες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή)	17.088	27.370	27.370	27.370	27.370
7	Αμοιβές τεχνικής υποστήριξης	450	900	900	900	900
8	Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	7.820	8.500	8.500	8.500	8.500
9	Δαπάνες δημοσιότητας - προβολής	300	600	600	600	600
10	Δαπάνες αγοράς εκπαιδευτικού υλικού	50	100	100	100	100
11	Δαπάνες Διοργάνωσης συνεδρίων και εργασιών πεδίου	75	150	150	150	150
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (70%)		26.133	39.200	39.200	39.200	39.200
12	Λειτουργικά έξοδα Ιδρύματος (30%) με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.	11.200	16.800	16.800	16.800	16.800
ΣΥΝΟΛΟ		37.333	56.000	56.000	56.000	56.000

²⁵ όπως παραπάνω υποσημείωση 14

Interreg

Greece-Bulgaria

SOCIAL FORCES

European Regional Development Fund

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	5.9.2: Development of a Postgraduate Study Programme/ Curriculum of the Postgraduate Study Programme
--------------------	---

Prepared by:	University of Macedonia
Contributors:	P9 - University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR
Work Package:	5
Date:	17/12/2021

The project is co-funded by European Union, European Regional Development Funds (E.R.D.F.) and by National Funds of Greece and Bulgaria

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

Μάθημα 1ο: Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Συμβολή στην Οικονομία και την Κοινωνία

Α) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στο αντικείμενο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Αρχικά, πραγματοποιείται εκτενής αναφορά στο περιεχόμενο και τα θεωρητικά θεμέλια της έννοιας της ΚΑΛΟ, καθώς επίσης και στις βασικές, κλασικές και σύγχρονες προσεγγίσεις και το θεσμικό της πλαίσιο. Διερευνάται η θέση της ΚΑΛΟ στο σύνολο της εθνικής, ευρωπαϊκής και διεθνής Οικονομίας και Κοινωνίας. Αναδεικνύονται, ακόμη, οι μορφές – τύποι των επιχειρήσεων που συγκαταλέγονται στα πλαίσια της ΚΑΛΟ αλλά και οι κατηγορίες ανθρώπινου δυναμικού που στελεχώνουν τις θέσεις απασχόλησης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Οι πρωταγωνιστές της ΚΑΛΟ, κάποιοι εξ αυτών είναι οι κοινωνικές και συνεταιριστικές επιχειρήσεις, αλληλοεπιδρούν τόσο με το εσωτερικό όσο και με το εξωτερικό τους περιβάλλον. Ως εκ τούτου, θα πραγματοποιηθεί εκτενής παρουσίαση των συγκεκριμένων συστημάτων αλληλεπίδρασης και συναλλαγών. Μέσα από την ανάλυση στατιστικών δεδομένων και ειδικών μελετών καταδεικνύεται η μέγιστη συμβολή της ΚΑΛΟ στον τομέα της απασχόλησης τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Τέλος, θα γίνει συσχέτιση του τομέα της ΚΑΛΟ με σύγχρονα θέματα που αφορούν την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας, όπως παραδείγματος χάρη ο ρόλος της καινοτομίας στις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Β) Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν το περιεχόμενο και τα θεωρητικά θεμέλια της έννοιας της ΚΑΛΟ.
- γνωρίζουν το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων της ΚΑΛΟ.

- διακρίνουν τις πολλαπλές μορφές και τους τύπους επιχειρήσεων που συγκαταλέγονται στο πλαίσιο της ΚΑΛΟ.
- αντιλαμβάνονται τους πολλαπλούς τύπους συναλλαγών, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της ΚΑΛΟ.
- διακρίνουν το μέγεθος και τον τρόπο συμβολής της ΚΑΛΟ σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- κατανοήσουν τη μέγιστη συμβολή της ΚΑΛΟ στον τομέα της απασχόλησης σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- αντιλαμβάνονται την επίδραση της καινοτομίας στους φορείς της ΚΑΛΟ.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Εννοιολογικές διευκρινίσεις της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Κλασικές και σύγχρονες προσεγγίσεις της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Μορφές και τύποι επιχειρήσεων της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Η λειτουργία των συνεταιρισμών στα πλαίσια της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Ο ρόλος του Ανθρώπινου Δυναμικού στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία
- Εθελοντική εργασία στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- Μορφές και τύποι συναλλαγών στο πλαίσιο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Η συμβολή της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην ενίσχυση της απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο
- Η συμβολή της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην ενίσχυση της απασχόλησης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

Διδακτικές μέθοδοι: Στα πλαίσια διεξαγωγής του μαθήματος θα γίνει χρήση των διαλέξεων, εμπλουτισμένων εισηγήσεων, ατομικές και ομαδικές ασκήσεις, μελέτη και ανάλυση της βιβλιογραφίας, μελέτες περίπτωσης και συζητήσεις.

Εκπαιδευτικά μέσα: Η/Υ, βιντεοπροβολέας, λογισμικά παρουσιάσεων, πίνακας, χρήση διαδικτύου, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό.

Τρόποι Αξιολόγησης: Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται ως εξής: 1) με την παρουσία και τη συμμετοχή τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος, 2) με την εκπόνηση και παρουσίαση μεγάλης ατομικής εργασίας έχοντας ως θέμα μία ενότητα συναφή με τα θεωρητικά ζητήματα κάθε διάλεξης, 3) γραπτή εξέταση κατά την εξεταστική περίοδο.

Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στην περιγραφή του περιεχομένου του μαθήματος που είναι ανακοινώσιμο στους/στις φοιτητές/τριες στο Open e-class ή στην παρουσίαση του μαθήματος που πραγματοποιείται στην πρώτη διάλεξη.

Ε) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Adam, S. (2018). Social and Solidarity Economy and the Crisis: Challenges from the Public Policy Perspective. *East - West Journal of Economics and Business*, XXI(1 - 2), pp. 223 – 243.

Αδάμ, Σ., Κορνηλάκης, Α. & Καβουλάκος, Κ. - Ι. (2018). *Το θεσμικό πλαίσιο της κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας στην Ελλάδα - η εμπειρία της δημόσιας διαβούλευσης και μια κριτική αποτίμηση του νόμου 4430/2016*. Αθήνα: Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας.

Καμινάρη – Κλήμη, Ο, & Παπαγεωργίου, Λ.Κ. (2010). *Κοινωνική Οικονομία: Μία πρώτη προσέγγιση*. Αθήνα: Ελληνοεκδοτική.

Μπάρδα, Ε. (2016). *Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Νικολάου, Ι., 2014. *Κοινωνική Οικονομία - Κοινωνική Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων - Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης.

Νικόπουλος, Γ. & Καπογιάννης, Δ. (2012). *Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία*. Αθήνα: Οι εκδόσεις των Συναδέλφων.

Ντούλια, Θ. (2015). *Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα: Μια δυναμική προοπτική ενάντια στην Οικονομική Κρίση*. Αθήνα: Εκδόσεις Οσελότος.

Σαρρή, Κ. & Τριχοπούλου, Α. (2017). *Επιχειρηματικότητα και Κοινωνική Οικονομία: Η οπτική του φύλου*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.

Utting, P. (2015). *Social and Solidarity Economy: Beyond the fringe*. UK: Zed Books.

Utting P., N. Dijk. V, and Matheï, M.A. (2014). *Social and Solidarity Economy, Is There a New Economy in the Making? : Potentials and Limits of Social and Solidarity Economy, Occasional Paper, No. 10.*, Geneva: UNRISD.

Μάθημα 2ο: Η Περιφερειακή και Διασυνοριακή Διάσταση της ΚΑΛΟ και η συμβολή της στην Τοπική Απασχόληση

A) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στην έννοια της Περιφερειακής και Διασυνοριακής Ανάπτυξης και ειδικότερα στα πλαίσια λειτουργίας της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και να αναδείξει τη συμβολή της στην Τοπική Απασχόληση. Σε πρώτο επίπεδο, θα πραγματοποιηθεί εκτενής ανάλυση των αναγκών και των προτεραιοτήτων για μία βιώσιμη περιφερειακή ανάπτυξη, των ευρωπαϊκών στρατηγικών για την επίτευξη του σκοπού αυτού και έπειτα θα αναδειχθεί ο ρόλος της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας μέσω των κοινωνικών επιχειρήσεων στην τοπική, περιφερειακή και διασυνοριακή ανάπτυξη. Ακολούθως, θα διερευνηθεί ο ρόλος του κοινωνικού κεφαλαίου στην Κοινωνική Οικονομία και θα γίνει προσπάθεια σύνδεσης της Κοινωνικής Οικονομίας με την Κοινωνική Καινοτομία. Μελετώνται, επίσης, τα συστήματα και τα εργαλεία χρηματοδότησης στα πλαίσια της περιφερειακής ανάπτυξης και διασυνοριακής συνεργασίας, αλλά και χρηματοδοτικής ενίσχυσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Τέλος, διερευνάται ο τρόπος με τον οποίο η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία μπορεί να επιφέρει τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και να αποτελέσει διέξοδο από τον αποκλεισμό στον τομέα της τοπικής απασχόλησης ιδιαιτέρως για τα άτομα ευάλωτων κοινωνικά ομάδων.

B) Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι συμμετέχοντες θα είναι σε θέση να:

- αντιλαμβάνονται τις βασικές ανάγκες και προτεραιότητες προς μια βιώσιμη περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη.
- κατανοούν την καίρια συμβολή της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης.
- αναγνωρίζουν τη διασυνοριακή συνεργασία ως μέσο προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

- γνωρίζουν τις ευρωπαϊκές πολιτικές για τη χρηματοδότηση τόσο των προγραμμάτων διασυνοριακής συνεργασίας όσο και των ίδιων των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- κατανοούν τη σχέση μεταξύ του κοινωνικού κεφαλαίου και της Κοινωνικής Οικονομίας.
- αντιλαμβάνονται τις δυνατότητες της κοινωνικής και επιχειρηματικής καινοτομίας στα πλαίσια λειτουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων.
- κατανοούν τη συμβολή της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην αύξηση της απασχολησιμότητας και τη μείωση των ποσοστών αποκλεισμού από την τοπική απασχόληση.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Εισαγωγή στην Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Περιφερειακή και Διασυνοριακή Ανάπτυξη: Ανάγκες και Προτεραιότητες
- Ο βιώσιμος Περιφερειακός Οικονομικός Μετασχηματισμός ως στόχος των Ευρωπαϊκών Στρατηγικών
- Επιχειρηματική καινοτομία και Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Η χρηματοδότηση της διασυνοριακής συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Η διασυνοριακή συνεργασία ως μέσο προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Το κοινωνικό κεφάλαιο και η κοινωνικο – οικονομική ανάπτυξη
- Η σχέση του κοινωνικού κεφαλαίου με την Κοινωνική Οικονομία
- Κοινωνική καινοτομία και κοινωνική οικονομία
- Κοινωνικές επιχειρήσεις και τοπική/περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη
- Ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας
- Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και προοπτικές απασχόλησης
- Η Κοινωνική Οικονομία ως λύση στον αποκλεισμό της απασχόλησης

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

- **Διδακτικές μέθοδοι:** Κατά την υλοποίηση της μαθησιακής διαδικασίας ο/η διδάσκων/ουσα κάνει χρήση των διαλέξεων και προωθεί τη συνεργατική μάθηση μέσω των τεχνικών εργασία σε ομάδες, μελέτες περίπτωσης και της συζήτησης.

- **Εκπαιδευτικά μέσα:** Γίνεται χρήση του Η/Υ, βιντεοπροβολέα, λογισμικά παρουσιάσεων, φύλλα εργασίας – μελέτες περίπτωσης και επιπρόσθετες σημειώσεις

- **Τρόπος Αξιολόγησης:** Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριων πραγματοποιείται μέσα από το συνδυασμό:

1. Γραπτής τελικής εξέτασης στην ελληνική γλώσσα με χρήση Ερωτήσεων Ανάπτυξης, με συμμετοχή 70% στην τελική βαθμολογία.
2. Εκπόνησης Γραπτής Εργασίας, κατά τη συνολική διάρκεια διεξαγωγής των μαθημάτων, με συμμετοχή 30% στην τελική βαθμολογία. Η γραπτή εργασία είναι ατομική και αφορά στη βιβλιογραφική ανάλυση θεμάτων σχετικών με το κεντρικό θεματικό άξονα των διαλέξεων του μαθήματος.

Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στην περιγραφή του περιεχομένου του μαθήματος που είναι ανακοινώσιμο στους/στις φοιτητές/τριες στο Open e-class ή στην παρουσίαση του μαθήματος που πραγματοποιείται στην πρώτη διάλεξη.

Ε) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Autio, E. (1998). Evaluation of RTD in regional systems of innovation. *European Planning Studies*, 6(2), pp 131-40.

Borzaga, C. and Defourny, J. (2001). *The Emergence of Social Enterprise*. London: Routledge.

Γράβαρης, Δ. (2003). *Η σχέση παθητικών και ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης στο εσωτερικό της συνολικής κρατικής παρέμβασης στην αγορά εργασίας*, στο Βενιέρης, Δ. και Παπαθεοδώρου, Χ. (επ.), *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα. Προκλήσεις και Προοπτικές*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017α). *Ενίσχυση της Καινοτομίας στις περιφέρειες της Ευρώπης: στρατηγικές για μία ανθεκτική, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς*

ανάπτυξη. Ανακτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0376>

Ιωαννίδης, Σ. (2001). *Επιχείρηση και Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.

Καρβούνης, Σ. (1995): *Διαχείριση τεχνολογίας και Καινοτομίας: οικονομική, κοινωνική, στρατηγική και τακτική θεώρηση*. Αθήνα: Σταμούλης.

Καυ, Α. (2005). Social capital, the social economy and community development. *Community Development Journal*, 4(2), pp. 160 – 173. DOI: 10.1093/cdj/bsi045.

Κονσόλας Ν., (1997). *Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική*, Αθήνα: Παπαζήση.

Λαγός, Δ. (2007). *Θεωρίες Περιφερειακής Οικονομικής Ανάπτυξης*. Αθήνα: Κριτική.

Lambooy, J. (2005). Innovation and Knowledge: Theory and Regional policy». *European Planning Studies*. 13,(8), pp. 1137-52.

Παπαδασκαλόπουλος, Α. & Χριστοφάκης Μ., (2002). *Περιφερειακός Προγραμματισμός*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Πολύζος, Σ. (2011). *Περιφερειακή Ανάπτυξη*. Αθήνα: Κριτική.

Χρυσάκης, Μ., Ζιώμας, Δ., Χατζαντώνης, Δ., & Καραμητροπούλου, Ν. (2002). *Προοπτικές απασχόλησης στην τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας*. Αθήνα: Σάκκουλα.

Μάθημα 3ο: Εισαγωγή στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού – Βασικές Λειτουργίες της ΔΑΔ

A) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή των ουσιαστικών γνώσεων στους/στις φοιτητές/τριες αναφορικά με τα σύγχρονα θέματα της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού αλλά και η παρουσίαση των αρχών και των σύγχρονων πρακτικών της, στοχεύοντας στην κατανόηση της σημασίας της ανάπτυξης του ανθρώπινου παράγοντα για την αποτελεσματική λειτουργία των εργασιακών ομάδων, την οργανωσιακή αλλαγή και την αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης.

Σε πρώτο επίπεδο, αναλύονται οι βασικές λειτουργίες της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού και ο τρόπος με τον οποίο αυτές επηρεάζονται από τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις, όπως η επίδραση της Τεχνητής Νοημοσύνης, της Εικονικής και Επαυξημένης Πραγματικότητας στη διαδικασία προσέλκυσης και επιλογής ανθρώπινου δυναμικού για τη στελέχωση μίας θέσης εργασίας. Ακόμη, η Ηγεσία αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού και ως εκ τούτου αναλύεται εκτενώς στα πλαίσια του συγκεκριμένου μαθήματος. Τέλος, αναλύεται η εφαρμογή της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας στην Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού. Συνεπώς, το μάθημα αυτό εστιάζει στην κατανόηση και την εφαρμογή τεχνικών της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού, οι οποίες συνδυάζονται με τη Στρατηγική Διοίκησης Ανθρώπινων Πόρων και με την Οργανωσιακή Συμπεριφορά και θα αποτελέσουν εφόδια για τους συμμετέχοντες του προγράμματος κατά την εκτέλεση των μελλοντικών εργασιακών τους καθηκόντων σε ότι αφορά τη διαχείριση του ανθρώπινου παράγοντα.

B) Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι συμμετέχοντες φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- κατανοούν τη συμβολή της Διοίκησης του Ανθρώπινου Δυναμικού στη δημιουργία του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος της επιχείρησης.
- αναλύουν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν τις πολιτικές και τις πρακτικές της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού σε διαφορετικούς τύπους οργανισμών και επιχειρήσεων.
- κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικές και οι πρακτικές Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού συμβάλλουν στην επιχειρηματική επίδοση.
- εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών κατά την εκτέλεση των βασικών λειτουργιών της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού.
- αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά κρίσιμες καταστάσεις σχετικά με τη διαχείριση του ανθρώπινου παράγοντα.
- εφαρμόζουν και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών στις βασικές λειτουργίες της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού.
- αναγνωρίζουν κρίσιμα ηθικά ζητήματα που επηρεάζουν αλλά και επηρεάζονται από το περιβάλλον της Διοίκησης του Ανθρώπινου Δυναμικού.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Εισαγωγή στη διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού (έννοια και περιεχόμενο)
- Ο ρόλος του Ανθρώπινου Δυναμικού στην επιχείρηση
- Προγραμματισμός Ανθρώπινων Πόρων, Προσέλκυση και Επιλογή Υποψηφίων
- Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Αξιολόγηση της Απόδοσης
- Ανταμοιβή εργαζομένων, Εργασιακές Σχέσεις, Προστασία των εργαζομένων / Υγιεινή και Ασφάλεια
- Στρατηγικές διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
- Η παρακίνηση στα πλαίσια της οργανωτικής συμπεριφοράς

- Η δημιουργία και η Δυναμική των ομάδων στα πλαίσια της οργανωσιακής συμπεριφοράς
- Ηγεσία και Ανθρώπινο Δυναμικό
- Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού
- Επιχειρησιακή Επικοινωνία και Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού
- Ο ρόλος της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού στη διαχείριση των κρίσεων
- Διοίκηση Ολικής Ποιότητας και Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

- **Διδακτικές μέθοδοι:** Για τη διεξαγωγή του μαθήματος ο διδάσκων/ η διδάσκουσα κάνει χρήση των διαλέξεων και εξειδικευμένων μελετών περίπτωσης για κάθε εκπαιδευτική ενότητα.
- **Εκπαιδευτικά μέσα:** Γίνεται χρήση του Η/Υ, βιντεοπροβολέα, πίνακας μαρκαδόρου, φύλλα εργασίας – μελέτες περίπτωσης και επιπρόσθετες σημειώσεις
- **Τρόποι Αξιολόγησης:** Κατά τη διεξαγωγή των μαθημάτων οι φοιτητές/τριες καλούνται να πραγματοποιήσουν γραπτή εργασία επιλέγοντας ως θέμα ένα από τα κεντρικά ζητήματα, που αναλύονται στις διαλέξεις των μαθημάτων και θα λαμβάνει το 50% του συνολικού βαθμού. Το άλλο 50% του συνολικού βαθμού θα δοθεί κατόπιν της συμμετοχής των φοιτητών/τριων στις γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου. Η συμμετοχή στις γραπτές εξετάσεις είναι υποχρεωτική.

Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στην περιγραφή του περιεχομένου του μαθήματος που είναι ανακοινώσιμο στους/στις φοιτητές/τριες στο Open e-class ή στην παρουσίαση του μαθήματος που πραγματοποιείται στην πρώτη διάλεξη.

Ε) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Armstrong, M. (2014). *Armstrong's Handbook of Human Resource Management*. London: Kogan Page.

Dessler, G. (2015). *Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού: Βασικές έννοιες και σύγχρονες τάσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Dessler G. (2013). *Human Resource Management*. Pearson/Prentice Hall.

Evans, J.R. & Lindsay, W.M. (2002). *The management and Control of Quality (5th ed.)*. Ohio: South – Western College Publishing.

Gomez-Mejia, R. L., Balkin, B. D. & Cardy, L. R. (2016). *Managing Human Resources*. Pearson Education Limited.

Κάτου, Α.Α. (2017). *Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός.

Marchington, M. & Wilkinson, A. (2016). *Human Resource Management at Work*. London: CIPD.

Mathis, L. R. & Jackson, H. J. (2014). *Human Resource Management*. Thompson: South Western.

Παπακωνσταντίνου, Γ. & Αναστασίου, Σ. (2013). *Αρχές Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού: Η διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.

Rahim, A. (2010). *Managing Conflict in Organizations*. Transactions Publishers.

Robbins, S. & Judge, T. (2012). *Organizational Behavior*. Prentice Hall.

Schermerhorn, J., Osborn R., Uhi-Bien, M. & Hun,t J. (2012). *Organizational Behavior*. John Wiley & Sons Ltd.

Τζωρτζάκης, Κ. (2021). *Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων: περιλαμβάνει και e – HRM ψηφιακή προσέγγιση και εφαρμογές*. Αθήνα: Rosili.

Torrington, D., Hall, L., Taylor, S. & Atkinson, C. (2017). *Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων*. Nicosia: Broken Hill.

Χυτήρης, Λ.Σ. (2018). *Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.

Μάθημα 4^ο: Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές ανισότητες και ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας σήμερα

A) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Η σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται από την επέλαση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης. Πρόκειται για την εμφάνιση ενός νέου πολιτικο-οικονομικού πλαισίου, που ειδικά στον χώρο της Οικονομίας και της αγοράς εργασίας εκδηλώνεται με την εμφάνιση του αυξανόμενου ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, της εισροής των νέων τεχνολογικών εξελίξεων στο εργασιακό περιβάλλον και των άμεσων και ευέλικτων εισαγωγικών και εξαγωγικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών. Παρά τα οφέλη που προκύπτουν στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, ο κίνδυνος εμφάνισης τόσο οικονομικών όσο και κοινωνικών ανισοτήτων καθίσταται έντονος. Οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες ως συνέπεια της παγκοσμιοποίησης μπορούν να αναπτυχθούν τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις ανεπτυγμένες χώρες.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγίσει σε αρχικό επίπεδο την έννοια και τις μορφές της παγκοσμιοποίησης αλλά και την επίδραση αυτών στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον και ιδιαίτερος στη σύγχρονη επιχείρηση. Στο πλαίσιο του μαθήματος, ορίζονται οι μορφές των ανισοτήτων και γίνεται εστίαση στις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, καθώς επίσης και στον τρόπο με τον οποίο αυτές εκδηλώνονται και μετρώνται σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Προσεγγίζεται, επίσης, και το φαινόμενο της μετανάστευσης και ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να εκδηλωθούν οι κοινωνικές ανισότητες στους πληθυσμούς μεταναστών/προσφύγων. Τέλος, αναδεικνύεται ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε διεθνές, ευρωπαϊκό και κοινωνικό επίπεδο, καθώς και στην εξάλειψη των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

B) Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αναγνωρίζουν τις διάφορες μορφές της παγκοσμιοποίησης.

- αντιλαμβάνονται την επίδραση της παγκοσμιοποίησης στην παγκόσμια οικονομία και κοινωνία.
- κατανοούν την επίδραση της παγκοσμιοποίησης στα πλαίσια λειτουργίας των σύγχρονων επιχειρήσεων.
- διακρίνουν τις μορφές ανισοτήτων.
- ερμηνεύουν το φαινόμενο της μετανάστευσης και να αντιλαμβάνονται την επίδραση των ανισοτήτων στις μεταναστευτικές ομάδες.
- αντιλαμβάνονται τον ρόλο της Κοινωνικής Οικονομίας στην παγκόσμια οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
- κατανοούν τον ρόλο της Κοινωνικής Οικονομίας στην εξάλειψη των οικονομικών και των κοινωνικών ανισοτήτων.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Παγκοσμιοποίηση: Έννοια και Περιεχόμενο
- Παγκοσμιοποίηση στη σύγχρονη εποχή (πολιτικο-οικονομικοί, τεχνολογικοί και επιχειρηματικοί παράγοντες)
- Σύγχρονη επιχείρηση και παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον
- Οριοθέτηση των ανισοτήτων και τρόποι μέτρησής τους
- Παγκόσμια οικονομική κρίση και ανισότητες
- Οικονομικές Ανισότητες στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης αγοράς εργασίας
- Κοινωνικές Ανισότητες στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης αγοράς εργασίας
- Το φαινόμενο της Μετανάστευσης σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας στη διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική οικονομική ανάπτυξη
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας στην διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική κοινωνική ανάπτυξη

- Ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας στην εξάλειψη των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

- **Διδακτικές μέθοδοι:** Διαλέξεις, εμπλουτισμένη εισήγηση, καταγιγισμός ιδεών, μελέτη και ανάλυση της βιβλιογραφίας και μελέτες περίπτωσης.
- **Εκπαιδευτικά μέσα:** Η/Υ, βιντεοπροβολέας, λογισμικά παρουσιάσεων, πίνακας μαρκαδόρου, χρήση διαδικτύου, έντυπο και επιπρόσθετο ηλεκτρονικό υλικό.
- **Τρόποι Αξιολόγησης:** Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριων γίνεται με βάση: 1) τη συμμετοχή τους στο μάθημα, 2) την εκπόνηση και παρουσίαση μιας ομαδικής βιβλιογραφικής εργασίας, 3) με γραπτή εξέταση μετά την ολοκλήρωση των διαλέξεων σε μορφή ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών.

Ε) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Αδάμ, Σ. & Παπαθεοδώρου, Χ. (2010). *Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνικός Αποκλεισμός: Μία κριτική προσέγγιση*. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ: Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων.

Alesina, A., Stantcheva, S., & Teso, E. (2017). Intergenerational mobility and preferences for redistribution. NBER, WP. 2302.

Champernowne, D.G. & Cowell F.A. (1998). *Economic Inequality and Income Distribution*, Cambridge University Press.

Dachs, B. (2018). *The impact of new technologies on the labour market and the social economy*. Brussels: Scientific Foresight Unit, European Parliamentary Research Service.

International Labour Organization. (2019). *The Contribution of the Social and Solidarity Economy and Social Finance to the Future Work*. Switzerland: International Labour Office Publications.

- Martin, R. & Morrison, P.S. (2002). *Geographies of Labour Market Inequality*. London: Routledge. Doi: <https://doi.org/10.4324/9780203222812>
- Mritiunjoy, M. (2006). Social Inequality, Labour Market Dynamics and Reservation. *Economic and Political Weekly*, 41(35).
- Neckerman, K.M. (2004). *Social Inequality*. Russell Sage Foundation.
- OECD. (2013). Job creation through social economy and social entrepreneurship. Διαθέσιμο σε: https://www.oecd.org/cfe/leed/130228_Job%20Creation%20through%20the%20Social%20Economy%20and%20Social%20Entrepreneurship_RC_FINALBIS.pdf
- Παναγιωτοπούλου, Ρ., Κονιόρδος Μ.Σ. & Αλιπράντη – Μαράτου Λάουρα. (2003). *Παγκοσμιοποίηση και Σύγχρονη Κοινωνία*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
- Reinert, E.S. (2007). *Globalization, Economic Development and Inequality: An Alternative Perspective (New Horizons in Institutional and Evolutionary Economics series)*. Edward Elgar Publishing.
- Social Economy Europe. (2020). *Social Economy for the full inclusion of people with disabilities: Best Practice Guide*. Brussels.
- Todaro, M.P. & Smith, S.C. (2014). *Economic Development*. Pearson Publishers.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

Μάθημα 1ο: Η Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ιδιαιτερότητες και Προσαρμογές

Α) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να αντιληφθούν την αναγκαιότητα εστίασης των κοινωνικών επιχειρήσεων στην ανάπτυξη του ανθρώπινου παράγοντα έχοντας ως στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και την ομαλή λειτουργία τους. Στο πλαίσιο του μαθήματος αναλύεται το βασικό εννοιολογικό και θεωρητικό πλαίσιο που αφορά στις προσεγγίσεις σχετικά με την ανάπτυξη και εκπαίδευση των ανθρώπινων πόρων. Γίνεται σύντομη αναφορά στις διαδικασίες προσέλκυσης και επιλογής ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις και έπειτα δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη διαδικασία της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης του ανθρώπινου παράγοντα στο χώρο εργασίας. Αναδεικνύονται οι διάφοροι τύποι εκπαίδευσης, καθώς και τα μέσα και οι μέθοδοι ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων. Καταδεικνύεται η σύνδεση της αξιολόγησης του ανθρώπινου παράγοντα με την με αύξηση της απόδοσης του και κατ' επέκταση και της ανάπτυξής του. Αναλύεται η διαχείριση, η ιδιαίτερη εκπαίδευση και η ανάπτυξη των ταλέντων στα πλαίσια των επιχειρήσεων. Έπειτα, γίνεται εστίαση στην αναγκαιότητα ύπαρξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας που αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό στις κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς επίσης και στις ιδιαιτερότητες της εκπαίδευσης και στις απαραίτητες προσαρμογές. Τέλος, αναπτύσσονται θέματα που αφορούν στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων (οριζόντιων και κάθετων) από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού για την αποτελεσματική εκτέλεση των εργασιακών καθηκόντων και την ομαλή λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Β) Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζουν τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις εκπαίδευσης ανθρώπινων πόρων.

- κατανοούν τα διάφορα μέσα και τις μεθόδους εκπαίδευσης των ανθρώπινων πόρων.
- αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα εστίασης στην ανάπτυξη του ανθρώπινου παράγοντα στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- αντιλαμβάνονται τις ιδιαιτερότητες των λειτουργιών εκπαίδευσης και ανάπτυξης στις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- πραγματοποιούν προσαρμογές στις διαδικασίες εκπαίδευσης και ανάπτυξης βασιζόμενοι στις ιδιαιτερότητες που προκύπτουν στις συγκεκριμένες λειτουργίες στο πλαίσιο των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- επιτυγχάνουν αποτελεσματικά τη διαχείριση και την ανάπτυξη των ταλέντων.
- διακρίνουν τις οριζόντιες από τις κάθετες δεξιότητες στον χώρο εργασίας.
- αναγνωρίζουν τις απαραίτητες δεξιότητες στις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Η έννοια της εκπαίδευσης: είδη εκπαίδευσης, στόχοι, οργάνωση της εκπαίδευσης, πλεονεκτήματα της εκπαίδευσης
- Η λειτουργία της εκπαίδευσης ανθρώπινων πόρων στις επιχειρήσεις
- Η ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στις επιχειρήσεις
- Θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικά με την εκπαίδευση και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων
- Η λειτουργία της αξιολόγησης των ανθρώπινων πόρων: Σύνδεση της αξιολόγησης με την ανάπτυξη του ανθρώπινου παράγοντα
- Η λειτουργία της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων στις κοινωνικές επιχειρήσεις: ιδιαιτερότητες και προσαρμογές
- Η Εκπαίδευση και ανάπτυξη των ταλέντων στις κοινωνικές επιχειρήσεις: ιδιαιτερότητες και προσαρμογές
- Οριζόντιες και κάθετες δεξιότητες στον χώρο εργασίας

- Δεξιότητες ανθρώπινου Δυναμικού και κοινωνικές επιχειρήσεις
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων στα πλαίσια των κοινωνικών επιχειρήσεων.

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

Διδακτικές μέθοδοι: Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων γίνεται χρήση των διαλέξεων, της εμπλουτισμένης εισήγησης, εργασία σε ομάδες, μελέτης και ανάλυσης της βιβλιογραφίας και των μελετών περίπτωσης.

Εκπαιδευτικά μέσα: Η/Υ, βιντεοπροβολέας, λογισμικά παρουσιάσεων, πίνακας, χρήση του διαδικτύου, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό.

Τρόποι Αξιολόγησης: Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριων γίνεται με βάση: 1) τη συμμετοχή τους στο μάθημα, 2) την εκπόνηση και παρουσίαση μιας ομαδικής βιβλιογραφικής εργασίας και 3) με γραπτή εξέταση μετά την ολοκλήρωση των διαλέξεων σε μορφή ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών.

Ε) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Borzaga, C., & Solari, L. (2001). *Management challenges for social enterprises*, in: C. Borzaga, J. Defourny (Eds.), *The emergence of social enterprise*. London and New York: Routledge.

Bornstein, D. (2004). *How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas*. Oxford: Oxford University Press.

Bridgstock, R., Lettice, F., Özbilgin, M.F., & Tatli, A. (2010), Diversity management for innovation in social enterprises in the UK. *Entrepreneurship and Regional Development*, 22(6), pp. 557-574.

Fatema, K. & Mashudul, H. (2016). Human Resource Management in Social Enterprises: A study on BRAC. *European Journal of Economics, Law and Policies*, 3(2), pp. 37 -56. Doi: 10.19044/elj.v3no2a3.

Ιορδανόγλου, Δ. (2008). Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού στις Σύγχρονες Οργανώσεις. Αθήνα: Κριτική.

Κατσανέβας, Θ. & Τσιαπαρίκου, Ι. (2013). Εφαρμοσμένη διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Teasdale, S. (2010). Explaining the multifaceted nature of social enterprise: impression management as (social) entrepreneurial behaviour. *Voluntary Sector Review*, 1, pp. 271–292.

Troth, M.L. (2008). *Challenges in Volunteer Management*. USA: Information Age Publishing.

Παπακωνσταντίνου, Γ. & Αναστασίου, Σ. (2013). Αρχές Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού: η Διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης. Αθήνα: Gutenberg.

Volkman, C., Tokarski, K. & Ernst, K. (2012). *Social entrepreneurship and social business: An introduction and discussion with case studies*. Wiesbaden: Gabler Verlag.

Μάθημα 2^ο: Δημοκρατική Διακυβέρνηση και κατηγορίες Ανθρώπινου Δυναμικού στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις

A) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Βασικές συνιστώσες της βιώσιμης ανάπτυξης των κοινωνικών επιχειρήσεων αποτελούν η συγκρότηση της ιδρυτικής ομάδας, η εσωτερική λειτουργία και η δημοκρατική τους διοίκηση. Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του τρόπου δημιουργίας και του ρόλου των ιδρυτικών ομάδων στις κοινωνικές επιχειρήσεις κατά διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και ο τρόπος με τον οποίο η χρήση Δημοκρατικής Διακυβέρνησης επηρεάζει την εσωτερική της λειτουργία. Αρχικά, αναλύεται εκτενώς η έννοια και το περιεχόμενο της διακυβέρνησης αλλά και οι επιμέρους μορφές της, εστιάζοντας στη δημοκρατική διακυβέρνηση και στο ρόλο της διαβούλευσης. Έπειτα, εξετάζεται η επίδραση της Δημοκρατικής Διακυβέρνησης στην εσωτερική λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων. Παρέχονται, επίσης, εξειδικευμένες γνώσεις σχετικά με τον τρόπο συγκρότησης της ιδρυτικής ομάδας και στη συνέχεια παρουσιάζονται λεπτομερώς οι κατηγορίες Ανθρώπινου Δυναμικού, οι οποίες είτε εκτελούν εργασία σε κοινωνικές επιχειρήσεις είτε αλληλοεπιδρούν με αυτές προερχόμενες από το εξωτερικό περιβάλλον τους. Πραγματοποιείται η ανάλυση των θέσεων εργασίας των κοινωνικών επιχειρήσεων σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα και γίνεται προσπάθεια σχεδιασμού του οργανογράμματος των συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Τέλος, αναπτύσσονται θέματα που αφορούν στην έννοια του επαγγελματικού περιγράμματος και ακολούθως μελετάται λεπτομερώς το επαγγελματικό περίγραμμα του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις.

B) Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- αντιλαμβάνονται την έννοια της διακυβέρνησης.
- διακρίνουν τις μορφές και τα μοντέλα διακυβέρνησης.
- εφαρμόζουν μοντέλα και τεχνικές της δημοκρατικής διακυβέρνησης.

- αντιλαμβάνονται τον ρόλο της διακυβέρνησης στα πλαίσια της δημοκρατικής διακυβέρνησης.
- αναγνωρίζουν την επίδραση της δημοκρατικής διακυβέρνησης στην εσωτερική λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- διακρίνουν τα διάφορα είδη των ομάδων, τους όρους και τις προϋποθέσεις της δημιουργίας μιας ομάδας.
- περιγράφουν και να αναλύουν τις θέσεις εργασίας όλων των ιεραρχικών επιπέδων στις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- σχεδιάζουν το οργανόγραμμα μίας επιχείρησης.
- εφαρμόζουν το επαγγελματικό περίγραμμα του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Η έννοια της Διακυβέρνησης: μορφές και περιεχόμενο
- Θεωρίες και Μοντέλα Διακυβέρνησης
- Η έννοια της Δημοκρατικής Διακυβέρνησης: περιεχόμενο και μοντέλα εφαρμογής
- Η Δημοκρατική Διακυβέρνηση και ο ρόλος της Διαβούλευσης
- Η Δημοκρατική Διακυβέρνηση στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: μοντέλα και διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τεχνικές διευκόλυνσης της εσωτερικής τους λειτουργίας
- Η Δυναμική της Ομάδας στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία
- Δημιουργία και Συγκρότηση ιδρυτικής ομάδας στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- Κατηγορίες Ανθρώπινου Δυναμικού στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις
- Ανάλυση και περιγραφή των θέσεων εργασίας και των απαραίτητων προσόντων στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- Σχεδιασμός του οργανογράμματος στις κοινωνικές επιχειρήσεις

- Η έννοια του επαγγελματικού περιγράμματος: Ανάλυση του επαγγελματικού περιγράμματος του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

Διδακτικές μέθοδοι: Κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος γίνεται χρήση των διαλέξεων, εμπλουτισμένη εισήγηση, εργασία σε ομάδες, καταγιγισμός ιδεών και συζητήσεις

Εκπαιδευτικά μέσα: Η/Υ, βιντεοπροβολέας, λογισμικά παρουσιάσεων, πίνακας, έντυπο και πρόσθετο ηλεκτρονικό υλικό, χρήση διαδικτύου.

Τρόποι Αξιολόγησης: Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται με: 1) την παρουσία, συμμετοχή τους στο πλαίσιο του μαθήματος, 2) την εκπόνηση και την παρουσίαση μιας ομαδικής εργασίας έκτασης 3000 λέξεων, 3) γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

Ε) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Abidi, H. & Chokri, S. (2020). Democratic Governance in social enterprise. *IOSR Journal of Business and Management*, 22(6), pp. 53-60. Doi: 10.9790/487X-2206015360.

Αδάμ, Σ. (2012). *Κοινωνική Οικονομία και ενεργητικές πολιτικές ένταξης: Αποτελέσματα έρευνας πεδίου σε κοινωνικές επιχειρήσεις εργασιακής ένταξης στην Ελλάδα*. Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

Bevir, M. (2010). *Democratic Governance*. New Jersey: Princeton University Press.

Cheyne, C. (1999). After Consultation: The Challenge Facing Democratic Governance. *Political Science*, 50(2), pp. 209-224, DOI: 10.1177/003231879905000206.

Galbraith, J. (1995). *Designing Organizations: An Executive Briefing on Strategy, Structure, and Process*. Jossey-Bass Publishers.

Gunn, R.& Durkin, C. (2010). *Social Entrepreneurship - A Skills Approach*. Bristol: Policy Press.

Heeks, R. (2001). Understanding e – Governance for Development. *Institute for Development Policy and Management*. 11, pp. 1-25.

Παππά, Β. (2019). *Η Δυναμική της Ομάδας και ο Ρόλος του Συντονιστή: Η περίπτωση των Σχολών Γονέων*. Αθήνα: Εκδόσεις Οκτώ.

Παυλόπουλος, Χ. & Τσιμπουκλή, Α. (2016). *Δυναμική των Ομάδων και Αλλαγή στους Οργανισμούς*. Αθήνα: Τόπος.

Sepulveda, L., Lyon, F. & Vickers, I. (2020). Implementing democratic governance and ownership: the interplay of structure and culture in public service social enterprises. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 31(3), pp. 627-641. Doi:10.1007/s11266-020-00201-0.

Thomas, G. W. (2000). Governance, good governance and global governance: Conceptual and actual challenges. *Third World Quarterly*, 21(5) pp. 795-814. DOI: 10.1080/713701075.

Young, O. R. (1994). *International Governance: Protecting the Environment in a Stateless Society*. Cornell University Press.

Zaridis, A. & Mousiolis, D. (2014). Entrepreneurship and SME's Organizational Structure. Elements of a successful business. *Elsevier, Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 148, pp. 463 – 467.

Μάθημα 3^ο: Ανάπτυξη Δεξιοτήτων και Ικανοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις

A) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση επέφερε σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ανησυχητικά υψηλά ποσοστά ανεργίας και υποαπασχόλησης. Ωστόσο, ύστερα από πρόσφατες έρευνες, που διεξήχθησαν, διαπιστώθηκε η δυσκολία των εργοδοτών να βρουν το κατάλληλο εργατικό δυναμικό, που να διαθέτει τις απαραίτητες δεξιότητες για την κάλυψη των κενών θέσεων εργασίας. Συνεπώς, γίνεται αντιληπτό το φαινόμενο της αναντιστοιχίας προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, λόγω της έλλειψης ή της μη επαρκούς ανάπτυξης των απαιτούμενων από την αγορά εργασίας δεξιοτήτων από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού.

Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους/στις φοιτητές/-τριες έναν ολοκληρωμένο κύκλο θεματικών ενοτήτων γύρω από την επαγγελματική ανάπτυξη και τη σταδιοδρομία καριέρας. Αρχικά, σε θεωρητικό επίπεδο, τοποθετείται ο ρόλος των δεξιοτήτων στη σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη και ολοένα και πιο ανταγωνιστική αγορά εργασίας και ο τρόπος με τον οποίο επηρεάζονται και διαμορφώνονται οι δεξιότητες από την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στο εργασιακό περιβάλλον. Παρουσιάζονται ενδελεχώς όλες οι κατηγορίες δεξιοτήτων που αφορούν την επαγγελματική σταδιοδρομία του ατόμου και έπειτα γίνεται εστίαση στις δεξιότητες διαχείρισης της καριέρας. Το θεωρητικό πλαίσιο του μαθήματος υποστηρίζεται από επιστημονικά πεδία της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας και της Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. Έπειτα, παρατηρείται η ύπαρξη και η ενσωμάτωση των απαιτούμενων δεξιοτήτων στα πλαίσια λειτουργίας των κοινωνικών επιχειρήσεων. Τέλος, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην περιγραφή του προφίλ του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς επίσης και στις ανάλογες δεξιότητες, που πρέπει να αναπτύξει. Τέλος, μέσα από έναν κύκλο βιωματικών εργαστηρίων οι φοιτητές/τριες καλούνται να εμπλακούν βιωματικά σε εξειδικευμένες δραστηριότητες που στοχεύουν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων καριέρας.

B) Μαθησιακά αποτελέσματα

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/-τριες θα είναι σε θέση να:

- αντιλαμβάνονται το σύγχρονο ανταγωνιστικό επαγγελματικό περιβάλλον και την ανάγκη απόκτησης νέων δεξιοτήτων που να αντιστοιχούν στις σύγχρονες εργασιακές απαιτήσεις.
- αντιλαμβάνονται την επίδραση των νέων τεχνολογιών στη διαμόρφωση νέων δεξιοτήτων.
- κατανοούν το εννοιολογικό και θεωρητικό πλαίσιο της επαγγελματικής ανάπτυξης.
- αναγνωρίζουν και να ταξινομούν τις δεξιότητες σταδιοδρομίας στις κατηγορίες τους.
- κατανοούν τις δεξιότητες διαχείρισης της καριέρας και να αναγνωρίζουν τη σύνδεσή τους με την αγορά εργασίας.
- γνωρίζουν και να κατανοούν τις δεξιότητες – κλειδιά, τις κατηγοριοποιήσεις τους και τη σύνδεσή τους με τη σταδιοδρομία και την αγορά εργασίας.
- αναγνωρίζουν τις απαραίτητες δεξιότητες για την εργασία μέσα στα πλαίσια λειτουργίας των κοινωνικών επιχειρήσεων.
- αναλύουν το επαγγελματικό προφίλ του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις.
- συνειδητοποιήσουν ποιες από αυτές τις δεξιότητες έχουν ήδη αναπτύξει και ποιες χρειάζεται να αναπτύξουν.
- αποδέχονται την επαγγελματική ανάπτυξη ως μία δια βίου διαδικασία.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Το πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης αγοράς εργασίας και η ανάγκη απόκτησης νέων δεξιοτήτων

- Οριοθέτηση της Δια Βίου Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Διαχείρισης της σταδιοδρομίας στην Ε.Ε.
- Οι Θεωρίες του Χάους και του Τυχαίου στη Δια Βίου Επαγγελματική Ανάπτυξη
- Δεξιότητες Διαχείρισης Σταδιοδρομίας, δεξιότητες – κλειδιά, εγκάρσιες δεξιότητες
- Συναισθηματική Νοημοσύνη και Δεξιότητες Σταδιοδρομίας
- Δεξιότητες διαχείρισης καριέρας και αγορά εργασίας
- Προσωπικές και Κοινωνικές Δεξιότητες και ο ρόλος τους στην αγορά εργασίας
- Κοινωνικές Επιχειρήσεις και απαραίτητες Δεξιότητες
- Το επαγγελματικό προφίλ του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις και οι απαιτούμενες δεξιότητες
- Βιωματικά εργαστήρια απόκτησης και ανάπτυξης σύγχρονων δεξιοτήτων διαχείρισης της καριέρας

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

- **Διδακτικές μέθοδοι:** Διαλέξεις, εμπλουτισμένη εισήγηση, λογισμικά παρουσιάσεων, διαδραστική διδασκαλία, εργασία σε ομάδες, βιωματικά εργαστήρια, παιχνίδι ρόλων, προσομοιώσεις
- **Εκπαιδευτικά μέσα:** Η/Υ, βιντεοπροβολέας, πίνακας μαρκαδόρου, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό, προβολή εκπαιδευτικών βίντεο και ταινιών
- **Τρόποι Αξιολόγησης:** Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται με: 1) την παρουσία και συμμετοχή τους μάθημα, 2) με την εκπόνηση και παρουσίαση ομαδικής εργασίας, 3) με γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών ή σύντομης ανάπτυξης.

E) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Adler, R. & Elmhorst, J. (1996). *Communicating at Work. Principles and Practices for Business and the Professions*, 5th Edition, USA: McGraw-Hill.

Athanasou, J.A. & VanEsbroeck, R. (eds) (2008). *International Handbook of Career Guidance*. New York: Springer.

Brown D.S. & R.W. Lent (eds) (2005). *Career Development and Counseling. Putting Theory and Research to Work*. Hoboken, New Jersey: J. Wiley & Sons.

Cedefop. (2021). Investing in career guidance. Ανακτήθηκε από: https://www.cedefop.europa.eu/files/2230_en.pdf

Cedefop. (2021). Understanding technological change and skills needs: Technology and skills foresight Cedefop practical guide 3. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Cedefop. (2014). Matching skills and jobs in Europe: Insights from Cedefop's European skills and jobs survey. Ανακτήθηκε από: https://www.cedefop.europa.eu/files/8088_en.pdf

Clampitt, P. (2005). *Communicating for Managerial Effectiveness*. SAGE Publications.

Commission of the European Communities (2009). Key Competences for a Changing World. Communication from the Commission. Brussels: COM(2009)640 final.

Denny, S., Hazenberg, R., Irwin, W. & Seddon, F. (2011), Social enterprise: evaluation of an enterprise skills programme, *Social Enterprise Journal*, 7(2), pp. 150-172.

Durkin, C. & Gunn, R. (2017). *Social Entrepreneurship: A skills approach*. Great Britain: Policy Press.

Goleman, D. (2011). *Η Συναισθηματική Νοημοσύνη στον Χώρο της Εργασίας*. Αθήνα: Πεδίο.

Organisation for Economic Co-operation and Development & European Commission (OECD & EC) (2004). *Career Guidance: A Handbook for Policy Makers*. Paris: OECD.

Sultana, R. G. (2011). Learning Career Management Skills in Europe: a Critical Review. *Journal of Education and Work*, pp. 1 – 24.

Varshney, K., Wang, J., Mojsilović, A., Fang, D., & Bauer, J. (2021). Predicting and Recommending Skills in the Social Enterprise. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, 7(3), pp. 20-23. Retrieved from <https://ojs.aaai.org/index.php/ICWSM/article/view/14474>

Μάθημα 4ο: Στοιχεία Μεθοδολογίας της Κοινωνικής Έρευνας

A) Σύντομη περιγραφή – σκοπός του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος αποτελεί η πλήρης εισαγωγή στην ερευνητική διαδικασία και η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της κοινωνικής έρευνας με τη χρήση ποσοτικής και ποιοτικής μεθοδολογίας, και μικτών μεθόδων έρευνας. Θα πραγματοποιηθεί εκτενής αναφορά σε θέματα όπως το πρόβλημα της μέτρησης, οι δομικές μεταβλητές, ο τρόπος σύνδεσης και μέτρησης αυτών με τη χρήση ερωτηματολογίου και ο τρόπος κατασκευής Μοντέλων και Διαγραμμάτων Διαδρομών. Διδάσκεται ο σχεδιασμός των ερωτήσεων και η κατασκευή ερωτηματολογίου, καθώς επίσης και οι κλίμακες μέτρησης στάσεων. Κάνοντας χρήση λογισμικού διδάσκεται η Περιγραφική, Συμπερασματική στατιστική και τα στατιστικά μοντέλα. Το μάθημα περιλαμβάνει λεπτομερή εισαγωγή στη Δειγματοληψία και εστιάζει σε ζητήματα όπως ο έλεγχος της Αξιοπιστίας και Εγκυρότητας με τη χρήση κατάλληλου λογισμικού. Αναλύεται επίσης ο τρόπος παρουσίασης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, οι πινακοποιήσεις και ο σχολιασμός των ευρημάτων.

B) Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:

σε επίπεδο γνώσεων: να κατανοήσουν τις βασικές αρχές, προσεγγίσεις και θεωρήσεις της ποσοτικής και της ποιοτικής μεθοδολογίας, τις ομοιότητες και τις διαφορές των συγκεκριμένων μεθοδολογιών, θέματα ερευνητικού σχεδιασμού, τα είδη των μεταβλητών, τις κλίμακες μέτρησης, τις τεχνικές και μεθόδους δειγματοληψίας και ζητήματα αξιοπιστίας και εγκυρότητας, καθώς επίσης και ζητήματα δεοντολογίας.

σε επίπεδο δεξιοτήτων: να επιλέξουν και να πραγματοποιήσουν την κατάλληλη μέθοδο ανάλυσης δεδομένων, ανάλογα με τα ερευνητικά ερωτήματα, να επιλέξουν με ακρίβεια και ευκολία τον κατάλληλο στατιστικό έλεγχο, να ορίσουν σχήματα

κωδικοποίησης για την ευκολότερη και αποτελεσματικότερη ανάλυση των δεδομένων της έρευνας, να χειρίζονται με ευκολία και αποτελεσματικότητα λογισμικά ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας, στοχεύοντας σε έγκυρα και αξιόπιστα αποτελέσματα ερευνών.

σε επίπεδο ικανοτήτων: να αναπτύξουν τις ικανότητες επιλογής και κατασκευής εργαλείων συγκέντρωσης δεδομένων (πχ. Ερωτηματολόγιο και δομημένη συνέντευξη), ορθής εισαγωγής των δεδομένων στα κατάλληλα στατιστικά λογισμικά, να εφαρμόσουν τις κατάλληλες τεχνικές διασφάλισης της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας των κλιμάκων μέτρησης των κοινωνικών εννοιών ή της διαδικασίας ανάλυσης των δεδομένων, να αναλύσουν και να ερμηνεύσουν τα ερευνητικά αποτελέσματα και να παρουσιάσουν με τον κατάλληλο τρόπο τα συμπεράσματα της έρευνας μέσω επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Γ) Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Στάδια ερευνητικής διαδικασίας, το πρόβλημα της μέτρησης, εισαγωγή στην ποσοτική, ποιοτική και μεικτή έρευνα, διατύπωση ερευνητικών υποθέσεων, παραμετροποίηση εννοιών, μεταβλητές και επιδράσεις.
- Δειγματοληπτικό πλαίσιο και μέθοδοι δειγματοληψίας.
- Σχεδιασμός ερωτήσεων, κατασκευή ερωτηματολογίου, κλίμακες μέτρησης, πραγματοποίηση συνεντεύξεων, αξιοπιστία και εγκυρότητα.
- Βιβλιογραφική επισκόπηση, Ερευνητικές Υποθέσεις και Μεθοδολογία.
- Περιγραφική στατιστική, συντελεστές συσχέτισης, συγγραφή και ανάλυση των αποτελεσμάτων.
- Έλεγχος υποθέσεων: χ^2 έλεγχος, t- test, μη παραμετρικοί έλεγχοι: συγγραφή και ανάλυση των αποτελεσμάτων.
- Έλεγχος υποθέσεων: ANOVA, μη παραμετρικοί έλεγχοι: συγγραφή και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.
- Έλεγχος αξιοπιστίας και εγκυρότητας: συγγραφή και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.
- Ανάλυση παλινδρόμησης: συγγραφή και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

- Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Ερευνητικός σχεδιασμός στην ποιοτική έρευνα και μέθοδοι παραγωγής ποιοτικών δεδομένων.
- Μεθοδολογία ποσοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες.

Δ) Διδακτικές μέθοδοι και Τρόποι Αξιολόγησης

- **Διδακτικές μέθοδοι:** Για τη διεξαγωγή του μαθήματος ο διδάσκων/ η διδάσκουσα κάνει χρήση των διαλέξεων και των εργαστηριακών ασκήσεων με τη χρήση κατάλληλου στατιστικού λογισμικού.
- **Εκπαιδευτικά μέσα:** Γίνεται χρήση του Η/Υ, βιντεοπροβολέα, πίνακας μαρκαδόρου, φύλλα εργασίας και στατιστικά λογισμικά.
- **Τρόποι Αξιολόγησης:** Κατά τη διεξαγωγή των μαθημάτων οι φοιτητές/τριες καλούνται να πραγματοποιήσουν γραπτή εργασία σχετική με στατιστική έρευνα, καθώς επίσης υποβάλλονται και σε γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου με ερωτήσεις σύντομης ανάπτυξης.

Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στην περιγραφή του περιεχομένου του μαθήματος που είναι ανακοινώσιμο στους/στις φοιτητές/τριες στο Open e-class ή στην παρουσίαση του μαθήματος που πραγματοποιείται στην πρώτη διάλεξη.

Ε) Ενδεικτική βιβλιογραφία

Bowling, A. (2002). *Research Methods in Health*. Buckingham, UK: University Press.

Γιαλαμάς, Β. (2004). *Στατιστικές Τεχνικές και Εφαρμογές στις Επιστήμες της Αγωγής*. Αθήνα: Πατάκης.

Creswell, J.W. (2009). *Research Design. Quantitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches*. Los Angeles: SAGE Publications.

Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. Thousand Oaks: SAGE Publications.

- Creswell, J.W. & Clark, V.L.P. (2011). *Designing and conducting mixed methods research*. Los Angeles: SAGE Publications.
- Δαφέρμος, Β. (2011). *Κοινωνική Στατιστική και Μεθοδολογία με το SPSS*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζητή.
- Ζαφειρόπουλος, Κ. (2016). *Πώς Γίνεται μια Επιστημονική Εργασία;*. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003). *Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Κυριαζή, Ν. (2005). *Η Κοινωνική Έρευνα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κυριαζή, Ν. (1999). *Η Κοινωνιολογική Έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Niglas, K. (2009). How the novice researcher can make sense of mixed methods designs. *International Journal of Multiple Research Approaches*, 3(1), pp. 34-36.
- Strauss, A.L. & Corbin, L. (1998). *Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Τσιώλης, Γ. (2014). *Μέθοδοι και Τεχνικές Ανάλυσης στην Ποιοτική Κοινωνική Έρευνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Διπλωματική Εργασία

Στο τελευταίο εξάμηνο προβλέπεται η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (με έκταση 25.000 έως 30.000 λέξεις), η οποία πιστώνεται με 30 ECTS. Το θέμα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας πρέπει να εμπίπτει σε ζητήματα σχετικά με τις Θεματικές Ενότητες του Μεταπτυχιακού και τους επιμέρους άξονες που τις συγκροτούν. Η διπλωματική εργασία μπορεί να στηρίζεται σε πρωτογενή εμπειρική έρευνα ή σε πρωτότυπη κριτική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας. Ο αναλυτικός οδηγός εκπόνησης της ΜΔΕ διατυπώνει λεπτομερώς όλες τις οδηγίες και τις προϋποθέσεις για την επιστημονικά και δεοντολογικά ορθή εκπόνηση της. Περιλαμβάνεται στο πλαίσιο του Κανονισμού λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	5.9.2: Development of a Postgraduate Study Programme/ Legal and regulatory texts for the establishment and operation of the Postgraduate Study Programme
--------------------	---

Prepared by:	University of Macedonia
Contributors:	P9 - University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR
Work Package:	5
Date:	17/12/2021

The project is co-funded by European Union, European Regional Development Funds (E.R.D.F.) and by National Funds of Greece and Bulgaria

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

**ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και
αλληλέγγυας οικονομίας»**

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ιδρύει, οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2021 – 2022 το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» (Master of Science in Development of Human Resources in the organizations and Enterprises of the Social and Solidarity Economy). Σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής, τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (Α' 114) και την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία προβλέπονται η διάρθρωσή του και ρυθμίζονται οι κανόνες της εύρυθμης λειτουργίας του.

Άρθρο 2

Γνωστικό αντικείμενο – Σκοπός

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» έχει ως αντικείμενο την η εξειδίκευση των πτυχιούχων στον τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με εμβάθυνση στις περιφερειακές διαστάσεις της κοινωνικής οικονομίας και στη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού ως σημαντικού παράγοντα αποδοτικότητας των φορέων της Κ.Α.Ο. Σκοπός του είναι η δημιουργία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που θα συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη μέσω της αποτελεσματικής ενίσχυσης του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε επιστημονικό επίπεδο.

Άρθρο 3

Απονεμόμενοι Μεταπτυχιακοί Τίτλοι

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) στην «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» (Master of Science in Development of Human Resources in the organizations and Enterprises of the Social and Solidarity Economy).

Άρθρο 4

Κατηγορίες Πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί

Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Άρθρο 5

Χρονική διάρκεια φοίτησης

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Ο ανώτατος χρόνος απόκτησης του μεταπτυχιακού διπλώματος ορίζεται σε τρία (3) έτη από την ημερομηνία εγγραφής του φοιτητή στο Π.Μ.Σ.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών

Τα μαθήματα περιλαμβάνουν διδασκαλία (παραδόσεις/διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις, εξετάσεις). Για την απονομή του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η συμπλήρωση 90 πιστωτικών μονάδων (E.C.T.S.). Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση στα κατώτερα αναφερόμενα υποχρεωτικά, τα οποία πιστώνονται συνολικά ενενήντα (60) πιστωτικές μονάδες (E.C.T.S.), καθώς στη συγγραφή και εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, η οποία ολοκληρώνεται στο τρίτο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (E.C.T.S.). Το κάθε εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (E.C.T.S.). Τα μαθήματα κάθε εξαμήνου ολοκληρώνονται σε 13 πλήρεις εβδομάδες. Η πίστωση των μονάδων ανά μάθημα και εξάμηνο αποτυπώνεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

Α' Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Συμβολή στην οικονομία και την κοινωνία	Υ	7,5
2	Η περιφερειακή και διασυνοριακή διάσταση της ΚΑΛΟ και η συμβολή της στην τοπική απασχόληση	Υ	7,5
3	Εισαγωγή στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού – Βασικές λειτουργίες της ΔΑΔ	Υ	7,5
4	Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές ανισότητες και ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας σήμερα	Υ	7,5
Σύνολο			30

Β' Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Η ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ιδιαιτερότητες και προσαρμογές	Υ	7,5
2	Δημοκρατική διακυβέρνηση και κατηγορίες ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	Υ	7,5
3	Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	Υ	7,5
4	Στοιχεία μεθοδολογίας της κοινωνικής έρευνας	Υ	7,5
Σύνολο			30

Γ' Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	ΕΡΓ	30

Με πρόταση των οργάνων διοίκησης του Π.Μ.Σ. και έγκριση της Συγκλήτου μπορεί να γίνει τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των εξαμήνων και θα περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Σπουδών του Προγράμματος

Τα μαθήματα θα διεξάγονται με πρότυπες μορφές εκπαίδευσης που συνδυάζουν: α) δια ζώσης μαθήματα, εργαστήρια και σεμινάρια και β) εξ αποστάσεως μαθήματα μέσω ηλεκτρονικής Πλατφόρμας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, όχι σε ποσοστό μεγαλύτερο του τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 στο άρθρο 30 του ν. 4485/2017.

Άρθρο 7

Γλώσσα Διδασκαλίας – εκπόνησης διπλωματικής εργασίας

Γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική και σε περίπτωση προσκεκλημένων εισηγητών από το εξωτερικό η αγγλική. Σε ό,τι αφορά την εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας η γλώσσα είναι και σε αυτή την περίπτωση η ελληνική. Η γλώσσα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας μπορεί να είναι διαφορετική της ελληνικής, εφόσον αυτό προβλέπεται στον Κανονισμό του Προγράμματος.

Άρθρο 8

Αριθμός εισακτέων

Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων Μεταπτυχιακών Φοιτητών στο Πρόγραμμα ορίζεται σε συνολικά τριάντα (32) άτομα ανά έτος.

Άρθρο 9

Διδακτικό και λοιπό Προσωπικό – Υλικοτεχνική Υποδομή

Στο Π.Μ.Σ. θα απασχοληθούν μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και άλλων Τμημάτων του οικείου και άλλων Α.Ε.Ι., καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (Α' 114). Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας διαθέτουν το κατάλληλο προσωπικό, κτιριακή υποδομή, βιβλιοθήκη και τον απαραίτητο εξοπλισμό τόσο σε οπτικοακουστικά μέσα όσο και σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές για την απρόσκοπτη λειτουργία του Προγράμματος.

Οι διοικητικές ανάγκες θα εξυπηρετούνται από τη Γραμματεία Μεταπτυχιακών Σπουδών του Προγράμματος, η οποία στελεχώνεται από διοικητικό προσωπικό που προσλαμβάνεται κατόπιν σχετικής προκήρυξης.

Άρθρο 10

Προϋπολογισμός – Κόστος Λειτουργίας του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα θα είναι αυτοχρηματοδοτούμενο. Η κάλυψη των λειτουργικών εξόδων θα στηρίζεται σε δωρεές, κληροδοτήματα, χορηγίες, πόρους από ερευνητικά προγράμματα, μέρος των εσόδων των ΕΛΚΕ, πλεονάσματα, τέλη φοίτησης και κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

Ο προϋπολογισμός λειτουργίας κάθε κύκλου ανέρχεται στο ποσό 64.400 € (υπολογίζεται η πληρωμή διδάκτρων του 70% των φοιτητών καθώς το 30% ενδεχομένως να πληροί τα κριτήρια της κείμενης νομοθεσίας περί απαλλαγής από τέλη φοίτησης) και αναλύεται σε κατηγορίες εσόδων και δαπανών ως εξής:

ΕΙΣΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	Ποσό σε €
1	Τέλη φοίτησης από το 70% των στην περίπτωση 32 εισακτέων, δηλαδή 23 X 2800 €. Το 30% των εισακτέων εισάγεται με υποτροφία εφόσον πληροί από το νόμο κριτήρια και δεν καταβάλλει τέλη φοίτησης	64.400
ΣΥΝΟΛΟ		64.400
ΕΚΡΟΕΣ ΚΥΚΛΟΥ		
	ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΥΚΛΟΥ	Ποσό σε €
1	Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	900
2	Δαπάνες αναλωσίμων	400
3	Δαπάνες χορήγησης μίας (1) ακαδημαϊκής υποτροφίας	1.000
4	Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ.	1.000
5	Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	400
6	Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Π.Μ.Σ., έκτακτου διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ που συμμετέχουν στην οργάνωση του ΠΜΣ και προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 (επισκέπτες από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή)	30.000
7	Αμοιβές τεχνικής υποστήριξης	900
8	Αμοιβές διοικητικής υποστήριξης	8.500
9	Δαπάνες δημοσιότητας - προβολής	1.150
10	Δαπάνες αγοράς εκπαιδευτικού υλικού	300
11	Δαπάνες διοργάνωσης συνεδρίων και εργασιών πεδίου	530
ΜΕΡΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (70%)		45.080
12	Λειτουργικά έξοδα Ιδρύματος (30%) με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης.	19.320
ΣΥΝΟΛΟ		64.400

Στην περίπτωση που οι φοιτητές που πληρούν τα εισοδηματικά κριτήρια για την απαλλαγή από την καταβολή των τελών φοίτησης αντιστοιχούν σε ποσοστό μικρότερο του μέγιστου 30% που έχει προβλεφθεί, το επιπλέον ποσό διδάκτρων που θα εισπραχθεί θα οδηγήσει σε αντίστοιχη

αναπροσαρμογή των δαπανών του προϋπολογισμού σύμφωνα με τις ανάγκες του προγράμματος και του διαχειριστικού πλαισίου.

Άρθρο 11

Τέλος φοίτησης

Το κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. θα καλυφθεί από τέλος φοίτησης ύψους €2.800, καθώς και από τυχόν άλλους πόρους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 4485/2017 (Α' 114). Η ύπαρξη του συγκεκριμένου τέλους φοίτησης κρίνεται αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών προς τους φοιτητές. Καλύπτονται οι ανάγκες διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης του Π.Μ.Σ., χορήγησης υποτροφιών, καθώς και οι αμοιβές διδασκαλίας, μετακινήσεις φοιτητών και διδασκόντων. Επιπλέον, χρηματοδοτούνται προμήθειες εξοπλισμού και λογισμικού, αναλωσίμων, καθώς και προβολής και δημοσιότητας του Προγράμματος.

Άρθρο 12

Διάρκεια Λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 8 του άρθρου 32 του ν. 4485/2017 (Α' 114).

Άρθρο 13

Μεταβατικές Διατάξεις

Όσα θέματα δεν ρυθμίζονται στην παρούσα απόφαση θα ρυθμίζονται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών καθώς και από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

.....

.....

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	5.9.2: Development of a Postgraduate Study Programme/ Operating Regulations of the Postgraduate Study Programme
--------------------	--

Prepared by:	University of Macedonia
Contributors:	P9 - University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR
Work Package:	5
Date:	17/12/2021

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

Περιεχόμενα

Μέρος Α.....	5
Άρθρο 1: Γενικές Διατάξεις	5
Άρθρο 2: Αντικείμενο – Σκοπός	5
Άρθρο 3: Μεταπτυχιακοί Τίτλοι.....	6
Άρθρο 4: Διοίκηση Μεταπτυχιακού Προγράμματος	6
Άρθρο 5: Διαδικασία Εισαγωγής Μεταπτυχιακών φοιτητών	8
5.1. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων υποψηφίων.....	8
5.2. Προϋποθέσεις Εισαγωγής	9
5.3. Αριθμός Εισακτέων.....	10
5.4. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων υποψηφίων	10
5.5. Διαδικασία Επιλογής υποψηφίων φοιτητών	11
Άρθρο 6 : Πρόγραμμα Σπουδών	12
6.1. Διάρκεια, Δομή και Υλοποίηση του Προγράμματος	12
6.2. Πρόγραμμα Μαθημάτων.....	13
6.3. Χρονικός Προγραμματισμός Εξαμήνων	14
Άρθρο 7: Λειτουργία Προγράμματος.....	14
7.1.1. Παρακολούθηση Προγράμματος Σπουδών	14
7.1.2. Διάρκεια Φοίτησης	14
7.1.3. Αναστολή Φοίτησης	15
7.1.4. Παράταση Σπουδών	15
7.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις φοιτητών.....	15
7.2.1. Πειθαρχικά ζητήματα	16
7.2.2. Λόγοι και διαδικασία διαγραφής.....	17

7.3.	Υποχρεώσεις Διδασκόντων.....	17
7.3.1.	Σύμβουλοι Σπουδών.....	17
7.4.	Αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών.....	18
7.4.1.	Αξιολόγηση μαθημάτων.....	18
7.4.2.	Αξιολογική κλίμακα του Τίτλου Σπουδών.....	18
7.5.	Αξιολόγηση Προγράμματος.....	19
7.6.	Διαδικασία Εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Thesis).....	19
7.7.	Θέματα σχετικά με διαγραφέντες φοιτητές.....	21
Άρθρο 8:	Διδακτικό Προσωπικό.....	21
8.1.	Γενικά.....	21
8.2.	Κριτήρια επιλογής διδασκόντων.....	21
8.3.	Ανάθεση και Διδασκαλία μαθημάτων.....	22
8.4.	Περιορισμός στη Διδασκαλία Μαθημάτων και στην Επίβλεψη Διπλωματικών Εργασιών.....	23
8.5.	Αποζημίωση Διδασκόντων.....	23
8.7.	Λόγοι Αντικατάστασης Διδάσκοντος σε Π.Μ.Σ.....	23
Άρθρο 9:	Απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) – Ορκωμοσία.....	23
Άρθρο 10:	Λογοκλοπή.....	24
Λογοκλοπή.....		24
Άρθρο 11:	Φοίτηση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.....	25
Άρθρο 12:	Διάρκεια Λειτουργίας Π.Μ.Σ.....	25
Άρθρο 13:	Υλικοτεχνική υποδομή.....	25
Άρθρο 14:	Προσωπικό και Υποστήριξη.....	26
Άρθρο 15:	Πόροι, χρηματοδότηση και Οικονομική διαχείριση του Π.Μ.Σ.....	26
Άρθρο 16:	Απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης – Υποτροφίες.....	27
Άρθρο 17:	Ρύθμιση άλλων θεμάτων.....	28
ΜΕΡΟΣ Β΄	28

Παράρτημα Α: Περιγραφές Μαθημάτων.....29

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας»

Μέρος Α

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ιδρύει, οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023 το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» (Master of Science in Development of Human Resources in the organizations and Enterprises of the Social and Solidarity Economy).

Άρθρο 2

Αντικείμενο – Σκοπός

1. Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας», λαμβάνοντας υπόψη το σύγχρονο πλαίσιο που διαμορφώνεται από τις εκπαιδευτικές ανάγκες που εντοπίζονται στο συγκεκριμένο πεδίο καθώς και από την αναγκαιότητα απόκτησης εξειδικευμένων γνώσεων, έχει ως αντικείμενο την παροχή επιστημονικών γνώσεων και επαγγελματικών στάσεων και δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. αποτελεί η εξειδίκευση των πτυχιούχων στον τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με εμβάθυνση στις περιφερειακές διαστάσεις της κοινωνικής οικονομίας και στη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού ως σημαντικού παράγοντα αποδοτικότητας των φορέων της Κ.Α.Λ.Ο. Το Π.Μ.Σ. απευθύνεται σε όλους τους πτυχιούχους προσφέροντας τη δυνατότητα εξειδίκευσης σε θέματα κοινωνικής οικονομίας ή και διεξαγωγής έρευνας στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο καθώς και σε επαγγελματίες που επιθυμούν την απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων με σκοπό τη διεύρυνση των δυνατοτήτων επιχειρηματικής δραστηριοποίησής τους τόσο σε οικονομικό όσο και κοινωνικό επίπεδο.

2. Σκοπός του Π.Μ.Σ. είναι η δημιουργία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που θα συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη μέσω της αποτελεσματικής ενίσχυσης του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε επιστημονικό επίπεδο. Η καθοδηγητική φιλοσοφία του Π.Μ.Σ. είναι να εξασφαλίσει για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σταθερά θεμέλια, γνώσεις, μεθόδους και βασικές αρχές που θα τους καταστήσουν ικανούς για συνεχή εκμάθηση και ανάπτυξη. Βασιζόμενοι σ' αυτήν τη φιλοσοφία, οι διδάσκοντες θα

χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους, που θα περιλαμβάνουν εφαρμοσμένη έρευνα, μελέτες περιπτώσεων, κ.λπ.

3. Στόχοι του Π.Μ.Σ. αποτελούν:

- Η παροχή επιστημονικής γνώσης και επαγγελματικών δεξιοτήτων στο επιστημονικό πεδίο της κοινωνικής οικονομίας.
- Η απόκτηση των κατάλληλων επιστημονικών γνώσεων με στόχο την ανταπόκριση των αποφοίτων του προγράμματος στις σύγχρονες προκλήσεις συγκλίσεων των τομέων της εκπαίδευσης ενηλίκων και της εκπαίδευσης ατόμων με ειδικές ανάγκες με τον τομέα της κοινωνικής οικονομίας
- Η προσφορά στους φοιτητές των απαραίτητων γνώσεων, εμπειριών και δεξιοτήτων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη των ευκαιριών επαγγελματικής σταδιοδρομίας σε τομείς της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας.
- Η παροχή εξειδικευμένων διδακτικών αντικειμένων στον τομέα της διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού με στόχο την απόκτηση γνώσεων που συνδέονται με την αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία των φορέων της κοινωνικής οικονομίας.
- Η σύνδεση μεταξύ των θεωρητικών γνώσεων με την επιστημονική έρευνα και την πρακτική εφαρμογή με στόχο την υψηλού επιπέδου κατάρτιση που θα εξασφαλίζει τις δυνατότητες ακαδημαϊκής, ερευνητικής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών.

Καθίσταται σαφές ότι όλοι οι συντελεστές του μεταπτυχιακού προγράμματος αναλαμβάνουν την αυτονόητη ευθύνη να προωθούν το κριτήριο της ποιότητας σε κάθε μορφής δραστηριότητα, να επιδιώκουν τη συνεχή βελτίωση στον τρόπο διδασκαλίας και να μεταφέρουν νέα τεχνογνωσία στους θεραπευόμενους από το πρόγραμμα επιστημονικούς τομείς.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι

Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) στην «Ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» (Master of Science in Development of Human Resources in the organizations and Enterprises of the Social and Solidarity Economy).

Άρθρο 4

Διοίκηση Μεταπτυχιακού Προγράμματος

1. Σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 1 του Ν. 4485/2017, αρμόδια όργανα για την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι: α) η Σύγκλητος του Ιδρύματος, β) η Συνέλευση του

Τμήματος, γ) η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., δ) η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος και ε) ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ..

(α) Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ.. Επίσης, η Σύγκλητος ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

(β) Η Συνέλευση Τμήματος είναι το μόνο αρμόδιο όργανο για να καταρτίζει και να υποβάλλει στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προτάσεις για τη σύνταξη και την τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος και έχει όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και καταγράφονται στον παρόντα Κανονισμό. Ειδικότερα η Συνέλευση του τμήματος έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- ορίζει τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.)
- κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ.
- συγκροτεί επιτροπές επιλογής ή εξέτασης των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών
- διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ.
- ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Συγκεκριμένα:

- Επικυρώνει τους πίνακες επιτυχόντων.
- Εγκρίνει το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.
- Εγκρίνει την αναθεώρηση, ανακατανομή και επικαιροποίηση του προγράμματος μαθημάτων μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.
- Εγκρίνει τα υπομνήματα εκπόνησης Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών.
- Εγκρίνει τους επιβλέποντες των Μεταπτυχιακών Διπλωματικών Εργασιών και τα άλλα δύο μέλη των Τριμελών Συμβουλευτικών Επιτροπών.
- Απονέμει τα Διπλώματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.
- Εκλέγει τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

(γ) Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει διδακτικό και εκπαιδευτικό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία. Η θητεία του Διευθυντή αλλά και των υπολοίπων μελών της Συντονιστικής Επιτροπής δύναται να ανανεωθεί μία φορά. Η Συντονιστική Επιτροπή είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του Προγράμματος, την οργάνωση και τη λειτουργία του διδακτικού προγράμματος του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τον εσωτερικό Κανονισμό. Επίσης, εισηγείται στη συνέλευση τους Ακαδημαϊκούς Υπευθύνους των μαθημάτων και καθορίζει τους Συμβούλους Σπουδών των φοιτητών. Η Συντονιστική Επιτροπή καλείται στο τέλος κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς να αποτιμήσει την πορεία του Π.Μ.Σ.. Η Συντονιστική Επιτροπή, αφού εξετάσει την ανάγκη για ενδεχόμενη ανακατανομή των μαθημάτων του Π.Μ.Σ., τα οποία θα διδαχθούν ανά εξάμηνο το επόμενο ακαδημαϊκό έτος,

υποβάλλει τις προτάσεις της προς έγκριση στη Συνέλευση του Τμήματος. Οι προτάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής εξετάζονται και επικυρώνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εγκρίνονται από τη Σύγκλητο.

(δ) Ο Διευθυντής κάθε Π.Μ.Σ. είναι μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής και ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία. Προεδρεύει της Συντονιστικής Επιτροπής, είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του Αναπληρωτή Καθηγητή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο ΣΤ' Κεφάλαιο του Ν. 4485/2017. Ο Διευθυντής δεν δύναται να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για την άσκηση του διοικητικού του έργου ως Διευθυντής. Ο Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος φέρει την επιστημονική, οργανωτική και διοικητική ευθύνη του συντονισμού του Π.Μ.Σ.. Η υπόδειξη του είδους των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, η επίβλεψη και η αξιολόγησή τους θα τελούν υπό την ευθύνη της Συντονιστικής Επιτροπής. Ο Διευθυντής, αφού ενημερώσει τη Συντονιστική Επιτροπή, εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση, λειτουργία και αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού του Π.Μ.Σ.. Ο Αναπληρωτής Διευθυντής του Π.Μ.Σ. είναι Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής και εκπληρώνει τα καθήκοντα του Διευθυντή σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του.

Άρθρο 5

Διαδικασία Εισαγωγής Μεταπτυχιακών φοιτητών

5.1. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων υποψηφίων

Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. σε ετήσια βάση εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος το χρονοδιάγραμμα και το περιεχόμενο της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την επιλογή υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών. Η ανακοίνωση – δημοσίευση της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος πραγματοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο ή/και ηλεκτρονικό τύπο, σε εύλογο χρονικό διάστημα, πριν την έναρξη του νέου κύκλου μαθημάτων του Π.Μ.Σ.. Στην Πρόσκληση προσδιορίζονται:

1. Τα απαραίτητα προσόντα υποψηφίων για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ..
2. Η προθεσμία υποβολής δικαιολογητικών.
3. Ο γενικός τρόπος αξιολόγησης υποψηφίων.
4. Ο τρόπος και η διεύθυνση υποβολής δικαιολογητικών.
5. Κάθε άλλη πληροφορία που κρίνεται αναγκαία από τη Συντονιστική Επιτροπή.

Οι αιτήσεις των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών υποβάλλονται σε ειδικά έντυπα, που μπορούν να αναζητηθούν ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. ή/και στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ..

Τα **απαραίτητα/απαιτούμενα δικαιολογητικά** που θα πρέπει να καταθέσουν οι υποψήφιοι για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία επιλογής (σε έντυπη ή/και ψηφιακή μορφή) είναι:

1. Αίτηση υποψηφιότητας στο Π.Μ.Σ..
2. Φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας.
3. Αναλυτικό Βιογραφικό σημείωμα.
4. Αντίγραφο πτυχίου (με βεβαίωση ισοτιμίας και αντιστοιχίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή ΔΟΑΤΑΠ εφόσον πρόκειται για τίτλο της αλλοδαπής).
5. Αντίγραφο πιστοποιητικού αναλυτικής βαθμολογίας μαθημάτων (με ακριβή μέσο όρο) ή παράρτημα διπλώματος (το οποίο επισυνάπτεται στον τίτλο σπουδών). Σε περίπτωση που πρόκειται για τίτλο αλλοδαπής απαιτείται το νόμιμα μεταφρασμένο και επικυρωμένο αντίγραφο.
6. Αποδεικτικό γνώσης της αγγλικής ή γερμανικής ή γαλλικής γλώσσας επιπέδου B2 (καλή γνώση) ή ανώτερο, σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από τον ΑΣΕΠ. Τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας πρέπει να έχουν αποκτηθεί εντός του χρονικού διαστήματος που προβλέπει (για το καθένα εξ αυτών) η διαδικασία απόκτησης του κάθε πιστοποιητικού. Ανάλογα προς τα ανωτέρω πιστοποιητικά γλωσσομάθειας απαιτούνται για την απόδειξη της κατοχής ή επάρκειας μιας άλλης ξένης γλώσσας.

Πρόσθετα δικαιολογητικά (εάν υπάρχουν):

7. Αποδεικτικά άλλων προσόντων όπως πρόσθετα πτυχία ή μεταπτυχιακοί ή/και διδακτορικοί τίτλοι του υποψηφίου, (με βεβαίωση ισοτιμίας και αντιστοιχίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή ΔΟΑΤΑΠ εφόσον πρόκειται για τίτλο της αλλοδαπής).
8. Πιστοποιητικό παρακολούθησης συναφών σεμιναρίων, μοριοδοτούμενων με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο
9. Επιστημονικές δημοσιεύσεις, μελέτες, συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια.
10. Αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας (σε συναφές γνωστικό αντικείμενο του αντικειμένου που θεραπεύει το Π.Μ.Σ.). Η επαγγελματική εμπειρία η οποία αποδεικνύεται με πιστοποιητικά ή βεβαιώσεις επίσημου (δημόσιου) ασφαλιστικού φορέα.
11. Συστατικές επιστολές από τον ακαδημαϊκό ή και τον εργασιακό χώρο, οι οποίες κατατίθενται από τους υποψήφιους φοιτητές σε σφραγισμένο φάκελο ή ηλεκτρονικά από τα πρόσωπα που συστήνουν τους υποψήφιους στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Γραμματείας του Π.Μ.Σ.
12. Αντίγραφο πτυχιακής εργασίας σε ψηφιακή μορφή.

5.2. Προϋποθέσεις Εισαγωγής

1. Στο Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ (Ν. 4485/2017, άρθρο 34). Η αποδοχή φοιτητών με τίτλο σπουδών της αλλοδαπής θα γίνεται εφόσον προσκομίσουν την αναγνώριση (ισοτιμία και αντιστοιχία με τμήματα των ελληνικών

Α.Ε.Ι.) του τίτλου του πτυχίου τους από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (πρώην ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), το αργότερο μέχρι την εγγραφή τους στο Π.Μ.Σ..

2. Υποψήφιοι μπορούν να είναι και τελειόφοιτοι φοιτητές οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους και οφείλουν να προσκομίσουν τη βεβαίωση περάτωσης σπουδών, αντί για το αντίγραφο πτυχίου, το αργότερο μέχρι την εγγραφή τους στο Π.Μ.Σ.

3. Για τους αλλοδαπούς υποψηφίους οι οποίοι κατέχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. του εξωτερικού ισότιμο ή/και αντίστοιχο με πτυχία ελληνικών Α.Ε.Ι. απαιτείται πιστοποιητικό επαρκούς γνώσης επιπέδου Α2 της ελληνικής γλώσσας το οποίο απονέμεται από δημόσιους εξουσιοδοτημένους φορείς.

5.3. Αριθμός Εισακτέων

1. Ο ετήσιος αριθμός εισακτέων Μεταπτυχιακών Φοιτητών στο Π.Μ.Σ. ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (32).

2. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων Μεταπτυχιακών Φοιτητών στο Π.Μ.Σ. δύναται να αυξηθεί το μέγιστο κατά τέσσερις (4) εισακτέους στην περίπτωση ισοβαθμίας μεταξύ των επιτυχόντων του Π.Μ.Σ., μετά από σχετική εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής και απόφαση της Συνέλευσης Τμήματος.

3. Στο Π.Μ.Σ. εισάγονται, επιπλέον του αριθμού εισακτέων, ένας (1) υπότροφος του ΙΚΥ και ένας (1) αλλοδαπός ή Έλληνας της διασποράς, υπότροφος του Ελληνικού Κράτους, σε σχετικό αντικείμενο. Αναφορικά με τις κατηγορίες εισακτέων της παρούσας παραγράφου, οφείλουν να καταθέσουν αίτηση υποψηφιότητας για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών τις καθορισμένες ημερομηνίες κατάθεσης αιτήσεων, καθώς και να πληρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής, όπως αυτές προβλέπονται από τον παρόντα Κανονισμό λειτουργίας του Π.Μ.Σ..

4. Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, μετά από αίτησή τους μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34, του ν. 4485/2017.

5.4. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων υποψηφίων

1. Η αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψηφίων διενεργείται από τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης/Επιλογής Μεταπτυχιακών Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών. Η επιτροπή ορίζεται από τη Συνέλευση Τμήματος (παρ. β, αρθρ. 4 παρόντος Κανονισμού) συγκροτούμενη από μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στην Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος.

2. Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. του Τμήματος παραλαμβάνει τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών της Πρόσκλησης, ελέγχει την πληρότητα των φακέλων και την εγκυρότητα των δικαιολογητικών κάθε υποψηφίου και συντάσσει τον πίνακα υποψηφίων. Στη συνέχεια διαβιβάζει τον πίνακα και τους φακέλους των υποψηφίων στην Επιτροπή Αξιολόγησης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών (παρ. 1 παρόντος

άρθρου), η οποία έχει την ευθύνη και την εποπτεία των περαιτέρω ενεργειών και διαδικασιών της επιλογής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών.

3. Η αξιολόγηση των υποψηφίων διενεργείται σε τρεις φάσεις:

3.1. Η πρώτη φάση είναι προκριματική. Απαραίτητη προϋπόθεση πρόκρισης στη δεύτερη φάση είναι εμπρόθεσμη κατάθεση (εντός δηλαδή του χρονικού διαστήματος που ορίζεται από την Πρόκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος) όλων των απαραίτητων/απαιτούμενων δικαιολογητικών.

3.2. Τα κριτήρια αξιολόγησης της δεύτερης φάσης για τους υποψήφιους και οι αντίστοιχοι συντελεστές βαρύτητας είναι:

- Γενικός βαθμός πρώτου πτυχίου (*συντελεστής βαρύτητας 40%*).
- Επαγγελματική εμπειρία, η οποία αποδεικνύεται με πιστοποιητικά ή βεβαιώσεις φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης. Ο υποψήφιος θα πρέπει να έχει τουλάχιστον 12 μήνες επαγγελματική εμπειρία (*συντελεστής βαρύτητας 10%*).
- Πρόσθετα πτυχία, μεταπτυχιακοί τίτλοι ή διδακτορικό συμπληρωματικής ή δια βίου εκπαίδευσης (*συντελεστής βαρύτητας 10%*). Τίτλοι από ΑΕΙ της αλλοδαπής πρέπει να έχουν αναγνώριση από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (πρώην Δι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.).
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, μελέτες, συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια (*συντελεστής βαρύτητας 10%*).

Ο συνολικός συντελεστής βαρύτητας στη δεύτερη φάση είναι 70%.

3.3. Η τρίτη φάση περιλαμβάνει τη συνέντευξη των υποψηφίων που θα προτείνει η Επιτροπή Αξιολόγησης με συντελεστή *βαρύτητας 30%*. Με βάση την τελική βαθμολογία της τρίτης φάσης, καταρτίζεται ο τελικός πίνακας με τους επιτυχόντες υποψηφίους και η πρόταση επιλογής υποβάλλεται προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος.

5.5. Διαδικασία Επιλογής υποψηφίων φοιτητών

1. Η Συνέλευση του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με βάση την εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. εγκρίνει τον κατάλογο επιτυχόντων και επιλαχόντων του Π.Μ.Σ.. Ο κατάλογος προωθείται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ..

2. Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Προγράμματος και καλούνται να απαντήσουν γραπτώς (ηλεκτρονικώς ή διά ζώσης) μέχρι τη λήξη προθεσμίας των εγγραφών, όπως ορίζεται κάθε φορά από το πρόγραμμα, αναφορικά με την αποδοχή της εισαγωγής τους στο Πρόγραμμα και τους σχετικούς όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιτυχόντα μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους επιλαχόντες από τον σχετικό κατάλογο και τους καλεί να αποδεχθούν την ένταξη τους εντός 5 ημερών.

3. Για την ομαλή λειτουργία του Προγράμματος, όταν δεν εγγράφεται ή όταν διαγράφεται μέρος των επιτυχόντων, παρέχεται η δυνατότητα στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. να καλεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα τους επόμενους υποψηφίους από τον πίνακα των επιλαχόντων μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των φοιτητών.

4. Αναφορικά με τους υπεράριθμους εισακτέους στο Π.Μ.Σ., ως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 6 του παρόντος Κανονισμού, αυτοί οφείλουν να καταθέσουν αίτηση υποψηφιότητας για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις καθορισμένες ημερομηνίες κατάθεσης αιτήσεων, καθώς και να πληρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής, όπως αυτές αναγράφονται στον παρόντα Κανονισμό.

Άρθρο 6 Πρόγραμμα Σπουδών

6.1. Διάρκεια, Δομή και Υλοποίηση του Προγράμματος

1. Το Π.Μ.Σ. που οδηγεί στην απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος διαρκεί τρία (3) διδακτικά εξάμηνα, διάρκειας δεκατριών (13) πλήρων διδακτικών εβδομάδων. Οι ελάχιστες διδακτικές ώρες ανά μάθημα είναι 39, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης. Όλα τα μαθήματα του προγράμματος διδάσκονται 3 ώρες την εβδομάδα. Για την αναπλήρωση διαλέξεων προβλέπεται 1 εβδομάδα αναπληρώσεων πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου. Σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί η αναπλήρωση, θα εξετάζεται, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας, η επανάληψη της διδασκαλίας του μαθήματος σε επόμενο εξάμηνο.

2. Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. στην «*Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας*» ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί επιτυχώς σε οκτώ (8) μαθήματα, τα οποία προσφέρονται στα εξάμηνα Α και Β. Κατά τη διάρκεια του Γ εξαμήνου ο φοιτητής υποχρεούται να εκπονήσει τη διπλωματική του εργασία (thesis), εφ' όσον έχει εκπληρώσει τις ακαδημαϊκές και οικονομικές υποχρεώσεις των δύο πρώτων εξαμήνων των σπουδών του.

3. Η πίστωση των μονάδων ανά μάθημα και εξάμηνο αποτυπώνεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

Α' Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Συμβολή στην οικονομία και την κοινωνία	Υ	7,5
2	Η περιφερειακή και διασυνοριακή διάσταση της ΚΑΛΟ και η συμβολή της στην τοπική απασχόληση	Υ	7,5
3	Εισαγωγή στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού – Βασικές λειτουργίες της ΔΑΔ	Υ	7,5
4	Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές ανισότητες και ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας σήμερα	Υ	7,5
Σύνολο			30

Β' Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Η ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ιδιαιτερότητες και προσαρμογές	Υ	7,5
2	Δημοκρατική διακυβέρνηση και κατηγορίες ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	Υ	7,5
3	Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	Υ	7,5
4	Στοιχεία μεθοδολογίας της κοινωνικής έρευνας	Υ	7,5
Σύνολο			30

Γ' Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	ΕΡΓ	30

Όπου Υ= Υποχρεωτικό

4. Γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων είναι η ελληνική και σε περίπτωση προσκεκλημένων εισηγητών από το εξωτερικό η αγγλική.
5. Τα μαθήματα διεξάγονται με πρότυπες μορφές εκπαίδευσης που ενδέχεται να συνδυάζουν: α) διαλέξεις (lectures), εργαστηριακά μαθήματα (labs) και σεμινάρια (workshops), και β) εξ αποστάσεως μαθήματα, με τη χρήση σύγχρονων και ασύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας - μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Σε κάθε περίπτωση, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δεν ξεπερνά ποσοστό μεγαλύτερο του τριάντα πέντε τοις εκατό (35%), σύμφωνα και με την παρ. 3 του άρθρου 30 του Ν. 4485/2017.
6. Σημειώνεται ότι για τη διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών: α) ο μέγιστος αριθμός εισακτέων μεταπτυχιακών φοιτητών στο Π.Μ.Σ. κάθε ακαδημαϊκό έτος ανά διδάσκοντα δεν ξεπερνά τους 6 φοιτητές, β) ο λόγος του μέγιστου αριθμού ενεργών μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος προς τον αριθμό των ενεργών προπτυχιακών φοιτητών δεν είναι μεγαλύτερος του 1/5, και γ) ο λόγος του μέγιστου αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. του Τμήματος προς τον αριθμό των διδασκόντων δεν είναι μεγαλύτερος του 6 προς 1.

6.2. Πρόγραμμα Μαθημάτων

1. Το πρόγραμμα μαθημάτων δύναται να αναδιαμορφώνεται ανάλογα με τις λειτουργικές ανάγκες του Προγράμματος Σπουδών και τις εξελίξεις της επιστήμης και της έρευνας. Σε περίπτωση ανάγκης για την οποιαδήποτε τροποποίηση (αντικατάσταση ή και προσφορά νέων

μαθημάτων) του προγράμματος και την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των εξαμήνων, αυτή δύναται να πραγματοποιηθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, υποκείμενη στην έγκριση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Ο καθορισμός του τελικού προγράμματος των μαθημάτων γίνεται με κύριο γνώμονα τη διασφάλιση τόσο της επιστημονικής επάρκειας του περιεχομένου σπουδών όσο και της επαρκούς προσφοράς μαθημάτων σε σχέση με τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών.

2. Το πρόγραμμα μαθημάτων του Π.Μ.Σ. ανακοινώνεται από την Γραμματεία του Προγράμματος και περιλαμβάνεται στον οδηγό σπουδών του.

6.3. Χρονικός Προγραμματισμός Εξαμήνων

Το πρόγραμμα αρχίζει το χειμερινό ή το εαρινό ακαδημαϊκό εξάμηνο σύμφωνα με το Ν. 4485/2017 (παρ. 4 άρθρο 33). Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών συμβαδίζει με το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, όσον αφορά στην έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού έτους, έτσι όπως ορίζεται το ακαδημαϊκό ημερολόγιο από την Πρυτανεία του Ιδρύματος. Τα μαθήματα των εξαμήνων αρχίζουν και λήγουν εντός του προαναφερθέντος προβλεπόμενου διαστήματος. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι ημερομηνίες αυτές μπορούν να τροποποιηθούν.

Άρθρο 7

Λειτουργία Προγράμματος

7.1.1. Παρακολούθηση Προγράμματος Σπουδών

Η παρακολούθηση και η συμμετοχή των φοιτητών σε όλες τις διαλέξεις - παραδόσεις, τα εργαστήρια και άλλες δραστηριότητες, που προβλέπονται για κάθε μάθημα του Π.Μ.Σ., είναι υποχρεωτική. Μεταπτυχιακός φοιτητής που παρακολούθησε ελλιπώς κάποιο μάθημα, κάνοντας περισσότερες από δύο (2) απουσίες, θεωρείται αποτυχών στο μάθημα και υποχρεούται να επαναλάβει την παρακολούθηση του μαθήματος και την εξέτασή του το επόμενο εξάμηνο που θα διδαχθεί το μάθημα, με την καταβολή των αντίστοιχων διδάκτρων. Στην περίπτωση σοβαρού λόγου υπάρχει η δυνατότητα δικαιολογημένων απουσιών μέχρι 2 πέραν των δύο αδικαιολόγητων. Ο σοβαρός λόγος αφορά σοβαρό θέμα υγείας, που βεβαιώνεται από αρμόδιο κρατικό φορέα ή από γιατρό συμβεβλημένο με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., ή για οποιοδήποτε άλλο σοβαρό λόγο που αποδέχεται η Συντονιστική Επιτροπή μετά από σχετική υπεύθυνη δήλωση του φοιτητή που υποβάλλεται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ..

7.1.2. Διάρκεια Φοίτησης

Για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «*Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας*» η ελάχιστη χρονική διάρκεια φοίτησης που απαιτείται είναι τρία (3) εξάμηνα σπουδών (μαθήματα και εκπόνηση ΜΔΕ). Ο ανώτατος χρόνος απόκτησης του μεταπτυχιακού διπλώματος ορίζεται σε τρία (3) έτη

από την ημερομηνία εγγραφής του φοιτητή στο Π.Μ.Σ.. Η διάρκεια των σπουδών λογίζεται από την ημέρα εγγραφής του φοιτητή στο Π.Μ.Σ..

7.1.3. Αναστολή Φοίτησης

1. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις (μόνο για αποδεδειγμένα σοβαρούς λόγους υγείας, οικονομικούς και οικογενειακούς λόγους) προσφέρεται η δυνατότητα αναστολής από ένα (1) έως (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα, μετά από τεκμηριωμένο αίτημα του φοιτητή και απόφαση της Συνέλευσης Τμήματος.
2. Κατά τη διάρκεια της αναστολής φοίτησης αίρεται η φοιτητική ιδιότητα και αναστέλλονται όλα τα σχετικά δικαιώματα που προβλέπονται από το νόμο (φοιτητική κάρτα, δελτίο φοιτητικού εισιτηρίου, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, κλπ). Μετά από τη λήξη της αναστολής ο φοιτητής συνεχίζει άμεσα τις σπουδές του χωρίς αίτηση και το όνομά του εμφανίζεται στα παρουσιολόγια. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.
3. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι οποίοι λαμβάνουν εκπαιδευτική άδεια από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ή από άλλον δημόσιο φορέα, δεν δικαιούνται αναστολή φοίτησης.

7.1.4. Παράταση Σπουδών

Μετά την παρέλευση του ανώτατου χρόνου απόκτησης του Δ.Μ.Σ. προσφέρεται η δυνατότητα παράτασης σπουδών μέχρι ένα εξάμηνο, μετά από τεκμηριωμένο αίτημα του φοιτητή και απόφαση της Συνέλευσης Τμήματος. Στην περίπτωση μη ολοκλήρωσης των σπουδών έως την ημερομηνία λήξης της παράτασης η διαγραφή του φοιτητή από το πρόγραμμα θα πραγματοποιείται αυτοδικαίως.

7.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις φοιτητών

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας εξασφαλίζει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.
2. Οι υποχρεώσεις των εγγεγραμμένων μεταπτυχιακών φοιτητών είναι οι εξής:
 - α. Η τακτική και ανελλιπή παρακολούθηση των μαθημάτων, εργαστηρίων και συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του ισχύοντος προγράμματος σπουδών που πραγματοποιούνται είτε δια ζώσης είτε μέσω σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας (σύμφωνα με το 7.1.1. του παρόντος Κανονισμού). Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχή και παρακολούθηση διαπιστώνεται με ευθύνη των διδασκόντων και διδασκουσών των μαθημάτων.
 - β. Η τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών για την υποβολή των ακαδημαϊκών εργασιών.
 - γ. Η συμμετοχή στις προβλεπόμενες εξετάσεις.

δ. Η υποβολή στη Γραμματεία, κατά το προκαθορισμένο διάστημα από τη Συντονιστική Επιτροπή, του Ερευνητικού Υπομνήματος για την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. καθώς επίσης η υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης για την τήρηση των κανόνων αντιγραφής/ λογοκλοπής.

ε. Η καταβολή των διδάκτρων στις ημερομηνίες που κοινοποιούνται από τη Γραμματεία του Προγράμματος. Σε περίπτωση που ο φοιτητής δεν έχει εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις μέχρι την έναρξη της διαδικασίας εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας, δεν μπορεί να καταθέσει θέμα και ερευνητικό υπόμνημα για διπλωματική εργασία. Σε κάθε περίπτωση, η εξόφληση όλων των οικονομικών υποχρεώσεων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την παραλαβή της βεβαίωσης ολοκλήρωσης σπουδών και για τη συμμετοχή στην τελετή καθομολόγησης (ορκωμοσίας).

στ. Ο σεβασμός και η τήρηση των αποφάσεων των οργάνων (Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., Συνέλευσης Τμήματος και Συγκλήτου), της ακαδημαϊκής δεοντολογίας και όλων των άρθρων του παρόντος Κανονισμού.

Η μη τήρηση όλων των παραπάνω, χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία, αποτελεί βάση απορριπτικού βαθμού ή αποκλεισμού από το πρόγραμμα.

7.2.1. Πειθαρχικά ζητήματα

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή, η οποία εξετάζει το ζήτημα και εισηγείται στη Συνέλευση που είναι υπεύθυνη για την τελική εκτίμηση και λήψη αποφάσεων. Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, οι ποινές που θα επιβάλλονται, εάν διαπιστωθεί αντιγραφή τους σε εργασίες, εξετάσεις ή στη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία τους, θα είναι ως εξής:

1) Μαθήματα και εξετάσεις

Φοιτητής που διαπιστώνεται ότι αντιγράφει στις εξετάσεις ή υποπίπτει σε λογοκλοπή κατά την εκπόνηση εργασιών θα λαμβάνει απορριπτικό βαθμό στο αντίστοιχο μάθημα και θα υποχρεούται να παρακολουθήσει το μάθημα στο επόμενο εξάμηνο που αυτό προσφέρεται. Σε περίπτωση υποτροπής στο ίδιο ή σε άλλο μάθημα, διαγράφεται από το Π.Μ.Σ. μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

2) Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Σε περίπτωση διαπιστωμένης αντιγραφής/λογοκλοπής, με απόφαση της Συνέλευσης, η ελάχιστη ποινή που επιβάλλεται είναι η υποχρέωση του φοιτητή να επαναλάβει την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. με άλλο θέμα και με άλλον επόπτη καθηγητή. Ο πρώτος επιβλέπων καθηγητής αμείβεται πλήρως και ο φοιτητής υποχρεούται να επαναλάβει το εξάμηνο με τις ανάλογες οικονομικές υποχρεώσεις. Σε περίπτωση υποτροπής κατά την εκ νέου υποβολή της ΜΔΕ προβλέπεται η διαγραφή του από το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών. Αν ο φοιτητής έχει αποφοιτήσει, η ποινή είναι η ανάκληση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος και η προώθηση του θέματος στη νομική υπηρεσία του Πανεπιστημίου για την έναρξη των ανάλογων νομικών διαδικασιών.

7.2.2. Λόγοι και διαδικασία διαγραφής

Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακού φοιτητή εφόσον διαπιστωθεί:

1. Μη τήρηση των υποχρεώσεων του φοιτητή (άρθρο 7.2)
2. Αντιγραφή στις εξετάσεις ή στην εκπόνηση εργασιών (περ. 1 άρθρο 7.2.1)
3. Χρήση ιδεών, μεθόδων και αποτελεσμάτων ή αντιγραφή μέρους εργασιών άλλων επιστημόνων χωρίς την απαραίτητη αναφορά σ' αυτούς στη διπλωματική τους εργασία ή σε άλλες εργασίες (άρθρο 7.6 και περ. 2 άρθρο 7.2.1).
4. Μη επιτυχής υποστήριξη της Διπλωματικής Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7.6
5. Ανάρμοστη συμπεριφορά και λοιπά παραπτώματα που δεν συνάδουν με την ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή.
6. Υπέρβαση της μέγιστης χρονικής διάρκειας φοίτησης στο Π.Μ.Σ. (συμπεριλαμβανομένης της παράτασης εφόσον ζητηθεί) σύμφωνα με όσα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό.
7. Αυτοδικαίως κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος μεταπτυχιακού φοιτητή.

7.3. Υποχρεώσεις Διδασκόντων

Ο υπεύθυνος για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. οφείλει:

- να φροντίζει για την τήρηση του προγράμματος και του ωραρίου διεξαγωγής των μαθημάτων και εργαστηρίων και τον έλεγχο του παρουσιολογίου των φοιτητών.
- να καθορίζει το περιεχόμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος, ώστε αυτό να είναι επικαιροποιημένο και σύμφωνο με τις τρέχουσες εξελίξεις, όπως αυτές προκύπτουν από τη σύγχρονη βιβλιογραφία έρευνα και την εκπαιδευτική πολιτική που αφορά την άσκηση εκπαιδευτικής διοίκησης.
- να φροντίζει για τη συσχέτιση του θεωρητικού μέρους της διδασκαλίας με πρακτικές υψηλού επιπέδου, όπως αυτές εφαρμόζονται στα πεδία της σύγχρονης εκπαίδευσης και της εργασίας.
- να επιμελείται και να εποπτεύει το υλικό στην ηλεκτρονική πλατφόρμα υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- να εκδίδει τα αποτελέσματα των εξετάσεων το πολύ μέσα σε διάστημα ενός μηνός από την ημέρα εξέτασης.
- να συνεργάζεται με τους φοιτητές για θέματα που αφορούν στις σπουδές τους και στο συγκεκριμένο μάθημα κατά τις ώρες συνεργασίας.
- να αιτιολογεί επαρκώς και ειδικώς ως μέλη εξεταστικής Επιτροπής τη βαθμολογία των διπλωματικών εργασιών.
- να σέβεται και να τηρεί τις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Ιδρύματος καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

7.3.1. Σύμβουλοι Σπουδών

Ο Σύμβουλος Σπουδών αναλαμβάνει συμβουλευτικό ρόλο προς τους φοιτητές αναφορικά με τις σπουδές, τη διπλωματική εργασία και συναφή θέματα. Κάθε μέλος ΔΕΠ που συνεργάζεται με το Π.Μ.Σ. δύναται να ορισθεί από την Συντονιστική Επιτροπή ως Σύμβουλος Σπουδών για έναν αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών

7.4. Αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών

7.4.1. Αξιολόγηση μαθημάτων

1. Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του εκάστοτε διδάσκοντα. Στην αξιολόγηση περιλαμβάνονται η συμμετοχή και επίδοση στο μάθημα, καθώς και στα προβλεπόμενα από το πρόγραμμα του μαθήματος σεμινάρια, εργασίες, εξετάσεις προόδου και ασκήσεις. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται το αδιάβλητο, η αντικειμενικότητα, η διαφάνεια και η συνέπεια.
2. Οι τελικές εξετάσεις πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων εβδομάδων κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Κατόπιν πρότασης της συντονιστικής επιτροπής και απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι ημερομηνίες αυτές μπορούν να τροποποιηθούν. Επιπλέον, προσφέρεται μία επαναληπτική εξεταστική περίοδος τον Σεπτέμβριο η οποία εξυπηρετεί τα μαθήματα του Π.Μ.Σ..
3. Αν κάποιος μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει ή δεν προσέλθει στην γραπτή εξέταση ενός μαθήματος ή μαθημάτων στο τέλος του εξαμήνου υποβάλλει αίτηση στη συντονιστική επιτροπή του Π.Μ.Σ. για τη δυνατότητα επανεξέτασής του στο συγκεκριμένο μάθημα στην επαναληπτική εξεταστική του Σεπτεμβρίου.
4. Αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, ούτως ώστε σύμφωνα με όσα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων (ν. 4485/2017, άρθρο 34, παρ. 6).
5. Η βαθμολογία των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με το ίδιο σύστημα που ισχύει για τους φοιτητές του προπτυχιακού κύκλου σπουδών: ελάχιστη βαθμολογία το 0, βάση το 5 και άριστα το 10.
6. Οι φοιτητές θα πρέπει να έχουν περάσει όλα τα μαθήματα των Α' και Β' εξαμήνων, προκειμένου να προχωρήσουν στην εκπόνηση της Μ.Δ.Ε.

7.4.2. Αξιολογική κλίμακα του Τίτλου Σπουδών

Η κλίμακα κατανομής των βαθμών για την ταξινόμηση του Τίτλου Σπουδών του Π.Μ.Σ. είναι η ακόλουθη:

ΑΡΙΣΤΑ: 8,50 έως 10,00

ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ: 6,50 έως 8,49
ΚΑΛΩΣ: 5,00 έως 6,49

7.5. Αξιολόγηση Προγράμματος

1. Στο τέλος κάθε εξαμήνου, πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, σύμφωνα με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης που ορίζει το ίδρυμα.

2. Κατά τη λήξη της θητείας της Σ.Ε./Διευθυντή, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφέλη χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ. Ο απολογισμός κατατίθεται στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.

7.6. Διαδικασία Εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Thesis)

1. Από τη μέση του Β' εξαμήνου και το αργότερο μέχρι το τέλος της τρίτης εβδομάδας από την έναρξη του Γ' εξαμήνου ο μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να υποβάλει αίτηση στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων (με τη σύμφωνη γνώμη του) και επισυνάπτει σύντομο υπόμνημα, επαρκούς έκτασης (ενδεικτικά 1.500 έως 1.800 λέξεων), με την πρότασή του για τη μεταπτυχιακή εργασία. Η επιλογή του θέματος της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.) γίνεται από τον φοιτητή σε συνεργασία με τον προτεινόμενο Επιβλέποντα Καθηγητή (εάν υπάρχει προτεινόμενος), διαφορετικά με τον Σύμβουλο Σπουδών του φοιτητή.

2. Στην υποβολή της πρότασης θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής: 1) (Προτεινόμενος) τίτλος του θέματος, 2) σύντομη περιγραφή και τεκμηρίωση του θέματος με βάση την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία, 3) εξήγηση της σημασίας του θέματος και δικαιολόγηση του ενδιαφέροντος του φοιτητή για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας, 4) σκοπός, ερευνητικοί στόχοι ή/και βασικοί άξονες του θέματος, 5) περιγραφή των μεθόδων συλλογής δεδομένων και της ακολουθούμενης μεθοδολογίας, 6) αναμενόμενα οφέλη. Η αποδοχή της ερευνητικής προτάσεως γίνεται με κριτήρια τη συνάφεια του θέματος με τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος, τη συμβολή σε αναμενόμενα οφέλη και στοιχεία πρωτοτυπίας στην προσέγγιση και επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος μετά την εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής. Στην περίπτωση εκείνη που δεν έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα το Υπόμνημα για σοβαρούς λόγους, τότε ο φοιτητής, με τη σύμφωνη γνώμη του Επιβλέποντα Καθηγητή, υποβάλλει αίτημα στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. με σκοπό να συζητηθεί στη Συνέλευση του Τμήματος η δυνατότητα της υποβολής του Υπομνήματος σε νέα ημερομηνία.

3. Η Συνέλευση Τμήματος μετά την εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής ορίζει τον επιβλέποντα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Thesis) και συγκροτεί την τριμελή

εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων. Επιβλέπων της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας μπορεί να είναι Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος μαθήματος ή διδάσκων του ΠΜΣ κάτοχος διδακτορικού διπλώματος, σύμφωνα με την παρ. 8.2. του οικείου Κανονισμού ή άλλο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ή μέλος ΔΕΠ Τμήματος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με εξειδίκευση στο αντικείμενο της Μ.Δ.Ε.. Τα άλλα δύο μέλη είναι διδάσκοντες ή μέλη ΔΕΠ οποιουδήποτε ιδρύματος και ερευνητές (κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος) που προτείνονται από τον Επιβλέποντα Καθηγητή εντός της καθορισμένης ημερομηνίας. Ο επιβλέπων Καθηγητής έχει την ευθύνη της παρακολούθησης της πορείας και του ελέγχου της Μ.Δ.Ε του μεταπτυχιακού φοιτητή. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος.

4. Επιπλέον, για την υποβοήθηση του μεταπτυχιακού φοιτητή σε ειδικά θέματα του γνωστικού αντικειμένου, μπορεί να ανατεθεί έργο σε υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής. Το ποσοστό συνεπικουρίας, που θα καθορίζει και την αμοιβή του υποψηφίου διδάκτορα με ανάθεση έργου, θα ορίζεται ξεχωριστά για την κάθε διατριβή, ύστερα από πρόταση του Επιβλέποντα, έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

5. Η γλώσσα συγγραφής της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική, ενώ κατόπιν αίτησης του φοιτητή η Συντονιστική Επιτροπή δύναται να εγκρίνει τη συγγραφή στην αγγλική γλώσσα.

6. Στην περίπτωση που προκύψουν ζητήματα στην ομαλή συνεργασία μεταξύ του φοιτητή και του Επιβλέποντα ή/και μέλους της Τριμελούς Επιτροπής, ο φοιτητής αναλαμβάνει την υποχρέωση να ενημερώσει τη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος, η οποία, εισηγείται πρόταση στη Συνέλευση του Τμήματος.

7. Το γραπτό κείμενο της Μ.Δ.Ε. πρέπει να είναι σύμφωνο με το διαμορφωθέν από το Πρόγραμμα πρότυπο συγγραφής των Μ.Δ.Ε.. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.) εκπονείται κατά τη διάρκεια του Γ' εξαμήνου και υποβάλλεται για κρίση στο τέλος αυτού.

8. Όταν ο φοιτητής ολοκληρώσει τη Μ.Δ.Ε. και με τη σύμφωνη γνώμη του Επιβλέποντα, προχωρά στη διαδικασία εξέτασης-υποστήριξης. Ο φοιτητής καταθέτει το γραπτό σώμα της Μ.Δ.Ε. (Thesis) και οφείλει να υποστηρίξει προφορικά την εργασία του ενώπιον της τριμελούς επιτροπής, στο πλαίσιο που ορίζεται στο παρόν άρθρο. Στην περίπτωση που η Μ.Δ.Ε. έχει κατατεθεί εμπρόθεσμα και έχει πραγματοποιηθεί η προφορική υποστήριξη, η επιτροπή μπορεί: α) να εγκρίνει την προφορική υποστήριξη της εργασίας, ή β) να ζητήσει διορθώσεις και εκ νέου κατάθεση μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών ή γ) να απορρίψει την εργασία. Στην περίπτωση απόρριψης (ή αποτυχίας στην προφορική εξέταση) δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση του Π.Μ.Σ. και ο φοιτητής επαναλαμβάνει τη διαδικασία εκπόνησης Μ.Δ.Ε. το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό εξάμηνο (εφόσον δεν έχει κάνει χρήση του δικαιώματος για παράταση σπουδών) με το ίδιο ή με νέο θέμα.

9. Οι υποστηρίξεις των μεταπτυχιακών εργασιών ορίζονται από τη Συντονιστική Επιτροπή σε τρεις χρονικές περιόδους ανά ακαδημαϊκό έτος, οι οποίες ανήκουν εντός των παρακάτω διαστημάτων αντιστοίχως: Σεπτέμβριος-Νοέμβριος, Ιανουάριος-Μάρτιος και Μάιος-Ιούλιος.
10. Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες, εφόσον κριθούν επιτυχείς από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στον διαδικτυακό τόπο της οικείας Σχολής και στο Ιδρυματικό Αποθετήριο.
11. Η Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος μεριμνά για την κατάρτιση Οδηγού Εκπόνησης Υπομνήματος και Μ.Δ.Ε., ο οποίος διανέμεται ή κοινοποιείται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές με κάθε πρόσφορο τρόπο.
12. Από την ημερομηνία κατάθεσης της ΜΔΕ στο ιδρυματικό αποθετήριο, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θεωρείται ότι ολοκλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους στο Π.Μ.Σ. και δικαιούνται βεβαίωσης αποφοίτησης από το Π.Μ.Σ.

7.7. Θέματα σχετικά με διαγραφέντες φοιτητές

1. Φοιτητές του Π.Μ.Σ. «*Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας*» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, που έχουν διαγραφεί για οποιονδήποτε λόγο, εκτός από πειθαρχικά ζητήματα, έχουν το δικαίωμα να θέσουν υποψηφιότητα για να γίνουν δεκτοί για φοίτηση εξαρχής, σε κάθε νέα έναρξη κύκλου σπουδών.
2. Η αίτηση ενός τέως διαγραφέντος φοιτητή αξιολογείται κανονικά και επί ίσοις όροις με τους υποψήφιους φοιτητές της συγκεκριμένης σειράς και με βάση τα τρέχοντα κριτήρια.
3. Στην περίπτωση που ένας τέως διαγραφείς φοιτητής γίνει δεκτός στο πρόγραμμα, υποχρεούται να ξεκινήσει από το πρώτο εξάμηνο, με την ανάλογη οικονομική επιβάρυνση.

Άρθρο 8

Διδακτικό Προσωπικό

8.1. Γενικά

Τα κριτήρια επιλογής των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. είναι η επιστημοσύνη και η συνάφεια της ειδικότητας, της πείρας και του διδακτικού και ερευνητικού τους έργου με το συγκεκριμένο αντικείμενο. Η επιλογή των διδασκόντων και η ανάθεση των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής. Οι διαδικασίες επιλογής των διδασκόντων στο Π.Μ.Σ. υπαγορεύονται από το άρθρο 36 του ν. 4485/2017 (Φ.Ε.Κ. 114/Α).

8.2. Κριτήρια επιλογής διδασκόντων

1. Οι διδάσκοντες σε Π.Μ.Σ. προέρχονται κατά εξήντα τοις εκατό (60%) τουλάχιστον από μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος ή διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) ή το άρθρο 19 του ν. 1404/1983 (Α' 173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011. Όλοι οι διδάσκοντες πρέπει να είναι κάτοχοι

διδασκαλίας διπλώματος, εκτός αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αναθέτει μη αυτοδύναμη διδασκαλία μέρους μαθήματος ή σεμιναρίου ή εργαστηρίου σε μη κατόχους διδακτορικού διπλώματος υπό την επίβλεψη άλλου μέλους Δ.Ε.Π. διδάσκοντος του Π.Μ.Σ., υπό την προϋπόθεση ότι τηρείται η αναλογία διδασκόντων του πρώτου εδαφίου και ότι οι αναθέσεις τους παρόντος δεν ξεπερνούν συνολικά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των συνολικών ωρών διδασκαλίας μαθημάτων, σεμιναρίων ή εργαστηρίων, αντίστοιχα, του Π.Μ.Σ..

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, η Συνέλευση του Τμήματος αξιολογεί τις ανάγκες του Π.Μ.Σ. σε διδακτικό προσωπικό και, εφόσον τα υφιστάμενα μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. και οι διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) ή το άρθρο 19 του ν. 1404/1983 (Α' 173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011, δεν επαρκούν, με αιτιολογημένη απόφασή της αποφασίζει την ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ιδίου Α.Ε.Ι ή την πρόσκληση μελών Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις.

3. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., καλούνται από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, ως επισκέπτες, καταξιωμένοι επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του Π.Μ.Σ..

4. Ομότιμοι καθηγητές και αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. διδάσκουν στα Π.Μ.Σ., σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 8 του άρθρου 16 του ν. 4009/2011 και στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

8.3. Ανάθεση και Διδασκαλία μαθημάτων

Η Συντονιστική Επιτροπή εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος τα μαθήματα του Προγράμματος για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος ή και εξάμηνο, καθώς και τους αντίστοιχους διδάσκοντες και Ακαδημαϊκούς Υπευθύνους των μαθημάτων. Ως Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος του μαθήματος είναι ο διδάσκων που του ανατίθεται η ευθύνη της οργάνωσης και του συντονισμού του μαθήματος, καθώς και η φροντίδα διεξαγωγής της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών. Εάν η φύση ενός μαθήματος το επιτρέπει, είναι δυνατή η ανάθεση του μαθήματος σε δύο ακαδημαϊκούς υπευθύνους. Ο ακαδημαϊκός υπεύθυνος του μαθήματος έχει τη δυνατότητα να προσκαλέσει άλλους διδάσκοντες για να αναλάβουν διδασκαλία στο συγκεκριμένο μάθημα.

8.4. Περιορισμός στη Διδασκαλία Μαθημάτων και στην Επίβλεψη Διπλωματικών Εργασιών

1. Ο μέγιστος αριθμός μαθημάτων για κάθε διδάσκοντα, με ρόλο Ακαδημαϊκού Υπευθύνου μαθήματος, είναι δύο (2) ετησίως, αλλά μπορεί να αναπροσαρμοστεί σε τρία (3) ετησίως με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.
2. Ο μέγιστος αριθμός διπλωματικών εργασιών για κάθε επιβλέποντα είναι επτά (7) για κάθε ακαδημαϊκό έτος, εκτός αν η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίσει διαφορετικά. Η ανάθεση επίβλεψης των ΜΔΕ πραγματοποιείται με γνώμονα πάντοτε τη διευκόλυνση όλων των φοιτητών και την ποιότητα του Προγράμματος. Εάν η φύση του θέματος αφορά πέραν του ενός επιστημονικά πεδίου, είναι δυνατή η συνεργασία δύο επιβλεπόντων.

8.5. Αποζημίωση Διδασκόντων

Η ωριαία αποζημίωση των διδασκόντων για τη διδασκαλία, η αποζημίωση για την επίβλεψη και εξέταση διπλωματικής εργασίας (thesis), καθώς και οποιοδήποτε άλλο έργο στα πλαίσια λειτουργίας του Π.Μ.Σ. ρυθμίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.6. Λόγοι Αντικατάστασης Διδάσκοντος σε Π.Μ.Σ.

Εάν στο τέλος ενός εξαμήνου διδασκαλίας καταδειχθεί ότι ο διδάσκων δεν ικανοποιεί πλήρως τα κριτήρια του άρθρου 8.1 και 8.2 του παρόντος, δεν ανταποκρίνεται επαρκώς στις υποχρεώσεις του άρθρου 7.3 και η αξιολόγησή του εκ μέρους των φοιτητών (σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία της παρ. 1 του αρθρ. 7.5) δεν είναι ικανοποιητική, τότε η Συντονιστική Επιτροπή μπορεί να εισηγηθεί την αντικατάστασή του στη Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 9

Απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) - Ορκωμοσία

1. Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που περάτωσαν με επιτυχία τις υποχρεώσεις φοίτησης, εξετάσεων και υποστήριξης της μεταπτυχιακής εργασίας, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και τον παρόντα Κανονισμό απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).
2. Ο τελικός βαθμός πτυχίου προκύπτει από το άθροισμα των γινομένων του συντελεστή κάθε μαθήματος επί το βαθμό στο μάθημα και του συντελεστή της Μ.Δ.Ε. επί τον βαθμό της Μ.Δ.Ε., διά του αθροίσματος των συντελεστών. Ο συντελεστής βαθμολογίας κάθε μαθήματος προκύπτει από τον αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος.
3. Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει εκπληρώσει όλες τις ακαδημαϊκές και οικονομικές υποχρεώσεις, και διευθετήσει τυχόν εκκρεμότητες με τη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος, απευθύνεται στη Γραμματεία, η οποία αφού ελέγξει οποιασδήποτε μορφής άλλη εκκρεμότητα, ενημερώνει το φοιτητή για τη συμμετοχή του στην επικείμενη τελετή αποφοίτησης. Η απονομή του Δ.Μ.Σ. γίνεται σε δημόσια τελετή ορκωμοσίας, μετά από πρόσκληση του Διευθυντή,

παρουσία των Πανεπιστημιακών Αρχών. Το Δ.Μ.Σ. αναφέρει τον α/α, την ημερομηνία απονομής, τον τίτλο του Τμήματος, της Σχολής και του Ιδρύματος, τον τίτλο του Προγράμματος και την Ειδίκευση. Αναφέρει, επίσης, το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και τον τόπο καταγωγής του αποφοίτου και υπογράφεται με εντολή Πρύτανη από τον Προϊστάμενο Διεύθυνσης Ακαδημαϊκών Θεμάτων. Στον απόφοιτο του Π.Μ.Σ. μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, βεβαίωση ότι έχει περατώσει επιτυχώς την παρακολούθηση του Προγράμματος. Στο Δ.Μ.Σ. επισυνάπτεται Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 15 του ν. 3374/2005, όπως ισχύει.

4. Το Παράρτημα Διπλώματος συνιστά εξηγηματικό έγγραφο που περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικές με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών του αποφοίτου. Δεν περιέχει αξιολογικές κρίσεις, ούτε δηλώσεις ισοτιμίας ή αντιστοιχίας ή προτάσεις σχετικά με την αναγνώριση του τίτλου στο εξωτερικό. Το Παράρτημα Διπλώματος δεν υποκαθιστά πρωτότυπο δίπλωμα ούτε αποτελεί αυτόματο σύστημα που εγγυάται την αναγνώριση του τίτλου σπουδών. Εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Άρθρο 10 **Λογοκλοπή**

Καταθέτοντας οποιαδήποτε εργασία του μαθήματος ή τη μεταπτυχιακή εργασία, ο φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου - δημοσιευμένης ή μη - χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης Τμήματος για διαγραφή του φοιτητή. Στις παραπάνω περιπτώσεις - και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή - η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί αποφασίσει τη διαγραφή του. Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται από τον διδάσκοντα ή τον επιβλέποντα στη Συνέλευση του Τμήματος για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό φοιτητή κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Άρθρο 11
Φοίτηση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών με αναπηρία ή/και
ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΜΦμεΑ)

Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα πρέπει να διασφαλίζονται οι συνθήκες πρόσβασης και φοίτησης στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και να δίνονται οι ευκαιρίες για ισότιμη συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία και στις εξετάσεις. Για τη φοίτηση και την εξέταση των ΜΦμεΑ, οι διευκολύνσεις αφορούν σε ειδικές ρυθμίσεις, διευθετήσεις ή προσαρμογές, ανάλογα με το είδος της αναπηρίας και τους «περιορισμούς» που αυτή συνεπάγεται, για την απρόσκοπτη συμμετοχή των ΜΦμεΑ στα μαθήματα και στις εξετάσεις και δεν έχουν σκοπό να επέμβουν στην εκπαιδευτική διαδικασία ή να επηρεάσουν την ακαδημαϊκή ελευθερία του διδάσκοντα. Ο ΜΦμεΑ επικοινωνεί με τον καθηγητή του κάθε μαθήματος και τον ενημερώνει σχετικά με το δικαίωμά του να συμμετέχει στο μάθημα και να εξετασθεί ανάλογα με τις ανάγκες του και σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις του νόμου. Η εξέταση ενός μαθήματος για ΜΦμεΑ γίνεται γραπτά ή προφορικά, σε προσβάσιμη μορφή, όπως ακριβώς και των υπολοίπων φοιτητών σε αυτό το μάθημα, την ίδια ημέρα και στα ίδια θέματα. Στις περιπτώσεις που επιλεγεί η προφορική εξέταση ΜΦμεΑ σε μάθημα, το οποίο εξετάζεται γραπτά για τους υπόλοιπους φοιτητές, θα πρέπει να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα της εξέτασης και της βαθμολόγησης. Οι παραπάνω τρόποι αξιολόγησης και υποστήριξης του ΜΦμεΑ λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση και την παρουσίαση της μεταπτυχιακής εργασίας του, κατά περίπτωση.

Άρθρο 12
Διάρκεια Λειτουργίας Π.Μ.Σ.

Το ΠΜΣ θα λειτουργήσει μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 8 του άρθρου 32 του Ν. 4485/2017.

Άρθρο 13
Υλικοτεχνική υποδομή

Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής αλλά και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας διαθέτει την κατάλληλη κτιριακή υποδομή, την κατάλληλη υποδομή βιβλιοθήκης και τον απαραίτητο εξοπλισμό τόσο σε οπτικοακουστικά μέσα όσο και σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας μπορούν να αναζητήσουν το βιβλιογραφικό υλικό που χρειάζονται για τη συγγραφή των εργασιών τους από τα ηλεκτρονικά περιοδικά και τις βάσεις δεδομένων στις οποίες το Πανεπιστήμιο έχει εξασφαλίσει πρόσβαση. Στη διδασκαλία και

την παρουσίαση μαθημάτων χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό Τ.Π.Ε., ενώ το ίδιο ισχύει και στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα.

Άρθρο 14 **Προσωπικό και Υποστήριξη**

Η γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. καθώς και οποιαδήποτε άλλη διοικητική, οικονομική και τεχνολογική υποστήριξη, θα καλυφθεί με τη διαδικασία προσλήψεων ή με απευθείας ανάθεση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και θα βαρύνει τον προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ..

Άρθρο 15 **Πόροι, χρηματοδότηση και Οικονομική διαχείριση του Π.Μ.Σ.**

1. Πόροι του Π.Μ.Σ. είναι τα τέλη φοίτησης των φοιτητών, καθώς και δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα, χορηγίες φορέων του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα γενικά, νομικών ή φυσικών προσώπων, και λοιπά. Η οικονομική διαχείριση γίνεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και κατανέμεται ως εξής:

α) Εβδομήντα τοις εκατό (70%) λειτουργικά έξοδα του προγράμματος τα οποία κατανέμονται σε δαπάνες διδασκαλίας, διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, μετακινήσεων, εξοπλισμού, λογισμικού, αναλώσιμων, χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και λοιπές δαπάνες. Οι δαπάνες αποζημίωσης του τακτικού διδακτικού, τεχνικού και διοικητικού προσωπικού των Ιδρυμάτων αφορά σε εργασία που υπερβαίνει τις κατά νόμο υποχρεώσεις τους.

β) Τριάντα τοις εκατό (30%) για κάλυψη λειτουργικών εξόδων του Ιδρύματος, με προτεραιότητα στην κάλυψη των αναγκών των Π.Μ.Σ. που λειτουργούν χωρίς τέλη φοίτησης. Η κατανομή της παρ. 2 δεν ισχύει στην περίπτωση δωρεάς, κληροδοτήματος ή χορηγίας για συγκεκριμένο σκοπό, καθώς και για κρατικές επιχορηγήσεις.

2. Τα τέλη φοίτησης ανά φοιτητή ανέρχονται στο ύψος των 2.800 ευρώ τα οποία κατανέμονται σύμφωνα με την ακόλουθη περίοδο των δόσεων: 1) Καταβολή του ποσού των 500 Ευρώ κατά την εγγραφή του στο Π.Μ.Σ., 2) καταβολή του ποσού των 400 Ευρώ στα μέσα του Α' εξαμήνου, 3) καταβολή του ποσού των 950 Ευρώ κατά την έναρξη του Β' εξαμήνου, 4) καταβολή του ποσού των 950 Ευρώ κατά την έναρξη του Γ' εξαμήνου.

3. Τα τέλη φοίτησης, κατατίθενται σε τράπεζα υπέρ του έργου «Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στους φορείς και τις επιχειρήσεις κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας» στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Χρήματα από την καταβολή διδάκτρων δεν επιστρέφονται εκτός από αποδεδειγμένες εξαιρετικά σημαντικές περιπτώσεις. (Η αλλαγή τόπου κατοικίας ή εργασίας/απασχόλησης δεν καταλογίζονται στις εξαιρετικά σημαντικές

περιπτώσεις.) Σε κάθε περίπτωση, αυτό αποφασίζεται μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. στη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία φέρει και την ευθύνη της απόφασης.

Άρθρο 16

Απαλλαγή από τέλη φοίτησης – Υποτροφίες

1. Σύμφωνα με το άρθρο 35 του Ν. 4485/2017, απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές Π.Μ.Σ., των οποίων το ατομικό εισόδημα, εφόσον διαθέτουν ίδιο εισόδημα, και το οικογενειακό διαθέσιμο ισοδύναμο εισόδημα δεν υπερβαίνουν αυτοτελώς, το μεν ατομικό το εκατό τοις εκατό (100%), το δε οικογενειακό το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ.. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ.. Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προηγούμενων εδαφίων. Με όμοια απόφαση διαπιστώνεται κατ' έτος το ποσό που αντιστοιχεί στο εθνικό διάμεσο διαθέσιμο ισοδύναμο εισόδημα (το ατομικό και το εβδομήντα τοις εκατό (70%) του οικογενειακού), σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.. Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου λαμβάνονται υπόψη, από την Επιτροπή που συγκροτείται δυνάμει της περίπτωσης δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 31, τα εισοδήματα του τελευταίου φορολογικού έτους, για το οποίο κατά το χρόνο της επιλογής στο Π.Μ.Σ. έχει ολοκληρωθεί η εκκαθάριση φόρου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος. Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται ύστερα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών των Π.Μ.Σ.. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.. Όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, δεν δικαιούνται απαλλαγής.

2. Το Π.Μ.Σ. χορηγεί, επίσης, μία (1) υποτροφία με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια. Η υποτροφία αντιστοιχεί στο ποσό των 1000 Ευρώ εκάστη και θα χορηγείται στον μεταπτυχιακό φοιτητή που πρώτευσε στην αξιολογική κατάταξη, δηλαδή, συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία στα μαθήματα του Α' και Β' εξαμήνου). Σε περίπτωση που υπότροφος μεταπτυχιακός φοιτητής δεν είναι συνεπής με τις υποχρεώσεις φοίτησης στο Π.Μ.Σ., η Συνέλευση του Τμήματος προβαίνει σε ανάκληση και διακοπή της υποτροφίας του.

3. Υποτροφίες για μεταπτυχιακές σπουδές παρέχονται και από άλλους φορείς, όπως ΙΚΥ, Υπουργείο Παιδείας, ΓΓΕΤ, Κοινωνικά Προγράμματα, άλλα Ιδρύματα και οργανισμούς δημόσιους ή ιδιωτικούς. Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής έχει υποτροφία ή επιχορήγηση από άλλο φορέα, δεν δικαιούται υποτροφία από το Π.Μ.Σ..

Άρθρο 17

Ρύθμιση άλλων θεμάτων

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού δύνανται να τροποποιούνται με απόφαση της Συνέλευσης, κατόπιν εισηγήσεως της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., η οποία εγκρίνεται από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ» (MSC in Development of Human Resources in the organizations and Enterprises of the Social and Solidarity Economy)»

Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τα παρακάτω μαθήματα:

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) για τη λήψη του ΔΜΣ είναι 90.

Α΄ Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Συμβολή στην οικονομία και την κοινωνία	Υ	7,5
2	Η περιφερειακή και διασυνοριακή διάσταση της ΚΑΛΟ και η συμβολή της στην τοπική απασχόληση	Υ	7,5
3	Εισαγωγή στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού – Βασικές λειτουργίες της ΔΑΔ	Υ	7,5
4	Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές ανισότητες και ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας σήμερα	Υ	7,5
Σύνολο			30

Β΄ Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Η ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ιδιαιτερότητες και προσαρμογές	Υ	7,5

A/A	Μαθήματα	Τύπος Μαθήματος	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
2	Δημοκρατική διακυβέρνηση και κατηγορίες ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	Υ	7,5
3	Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές επιχειρήσεις	Υ	7,5
4	Στοιχεία μεθοδολογίας της κοινωνικής έρευνας	Υ	7,5
Σύνολο			30

Γ' Εξάμηνο

A/A	Μαθήματα	Υποχρεωτικά (Υ)	Πιστωτικές Μονάδες (ECTS)
1	Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	ΕΡΓ	30

Παράρτημα Α: Περιγραφές Μαθημάτων

Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία: Συμβολή στην Οικονομία και την Κοινωνία

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στο αντικείμενο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Ενοιολογικές διευκρινίσεις της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Κλασικές και σύγχρονες προσεγγίσεις της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Μορφές και τύποι επιχειρήσεων της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Η λειτουργία των συνεταιρισμών στα πλαίσια της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Ο ρόλος του Ανθρώπινου Δυναμικού στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία
- Εθελοντική εργασία στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- Μορφές και τύποι συναλλαγών στο πλαίσιο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
- Η συμβολή της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην ενίσχυση της απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο
- Η συμβολή της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην ενίσχυση της απασχόλησης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

Η Περιφερειακή και Διασυνοριακή Διάσταση της ΚΑΛΟ και η συμβολή της στην Τοπική Απασχόληση

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στην έννοια της Περιφερειακής και Διασυνοριακής Ανάπτυξης και ειδικότερα στα πλαίσια λειτουργίας της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και να αναδείξει τη συμβολή της στην Τοπική Απασχόληση.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Εισαγωγή στην Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Περιφερειακή και Διασυνοριακή Ανάπτυξη: Ανάγκες και Προτεραιότητες
- Ο βιώσιμος Περιφερειακός Οικονομικός Μετασχηματισμός ως στόχος των Ευρωπαϊκών Στρατηγικών
- Επιχειρηματική καινοτομία και Περιφερειακή Ανάπτυξη
- Η χρηματοδότηση της διασυνοριακής συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Η διασυνοριακή συνεργασία ως μέσο προώθησης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Το κοινωνικό κεφάλαιο και η κοινωνικο – οικονομική ανάπτυξη
- Η σχέση του κοινωνικού κεφαλαίου με την Κοινωνική Οικονομία
- Κοινωνική καινοτομία και κοινωνική οικονομία
- Κοινωνικές επιχειρήσεις και τοπική/περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη
- Ο ρόλος των κοινωνικών επιχειρήσεων στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας
- Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία και προοπτικές απασχόλησης
- Η Κοινωνική Οικονομία ως λύση στον αποκλεισμό της απασχόλησης

Εισαγωγή στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού – Βασικές Λειτουργίες της ΔΑΔ

Σκοπός του μαθήματος είναι η παροχή των ουσιαστικών γνώσεων στους φοιτητές/τριες αναφορικά με τα σύγχρονα θέματα της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού αλλά και η παρουσίαση των αρχών και των σύγχρονων πρακτικών της, στοχεύοντας στην κατανόηση της σημασίας της ανάπτυξης του ανθρώπινου παράγοντα για την αποτελεσματική λειτουργία των εργασιακών ομάδων, την οργανωσιακή αλλαγή και την αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Εισαγωγή στη διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού (έννοια και περιεχόμενο)
- Ο ρόλος του Ανθρώπινου Δυναμικού στην επιχείρηση
- Προγραμματισμός Ανθρώπινων Πόρων, Προσέλκυση και Επιλογή Υποψηφίων
- Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Αξιολόγηση της Απόδοσης
- Ανταμοιβή εργαζομένων, Εργασιακές Σχέσεις, Προστασία των εργαζομένων / Υγιεινή και Ασφάλεια
- Στρατηγικές διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
- Η παρακίνηση στα πλαίσια της οργανωτικής συμπεριφοράς
- Η δημιουργία και η Δυναμική των ομάδων στα πλαίσια της οργανωσιακής συμπεριφοράς
- Ηγεσία και Ανθρώπινο Δυναμικό

- Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού
- Επιχειρησιακή Επικοινωνία και Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού
- Ο ρόλος της Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού στη διαχείριση των κρίσεων
- Διοίκηση Ολικής Ποιότητας και Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού

Παγκοσμιοποίηση, οικονομικές ανισότητες και ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας σήμερα

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσεγγίσει σε αρχικό επίπεδο την έννοια και τις μορφές της παγκοσμιοποίησης αλλά και την επίδραση αυτών στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον και ιδιαιτέρως στη σύγχρονη επιχείρηση.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Παγκοσμιοποίηση: Έννοια και Περιεχόμενο
- Παγκοσμιοποίηση στη σύγχρονη εποχή (πολιτικο-οικονομικοί, τεχνολογικοί και επιχειρηματικοί παράγοντες)
- Σύγχρονη επιχείρηση και παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον
- Οριοθέτηση των ανισοτήτων και τρόποι μέτρησής τους
- Παγκόσμια οικονομική κρίση και ανισότητες
- Οικονομικές Ανισότητες στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης αγοράς εργασίας
- Κοινωνικές Ανισότητες στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης αγοράς εργασίας
- Το φαινόμενο της Μετανάστευσης σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας στην διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική οικονομική ανάπτυξη
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας στην διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική κοινωνική ανάπτυξη
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας στην εξάλειψη των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων

Η Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: Ιδιαιτερότητες και Προσαρμογές

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να αντιληφθούν την αναγκαιότητα εστίασης των κοινωνικών επιχειρήσεων στην ανάπτυξη του ανθρώπινου παράγοντα έχοντας ως στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και την ομαλή λειτουργία τους.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθημάτων

- Η έννοια της εκπαίδευσης: είδη εκπαίδευσης, στόχοι, οργάνωση της εκπαίδευσης, πλεονεκτήματα της εκπαίδευσης
- Η λειτουργία της εκπαίδευσης ανθρώπινων πόρων στις επιχειρήσεις
- Η ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων στις επιχειρήσεις
- Θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικά με την εκπαίδευση και την ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων
- Η λειτουργία της αξιολόγησης των ανθρώπινων πόρων: Σύνδεση της αξιολόγησης με την ανάπτυξη του ανθρώπινου παράγοντα

- Η λειτουργία της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων στις κοινωνικές επιχειρήσεις: ιδιαιτερότητες και προσαρμογές
- Η Εκπαίδευση και ανάπτυξη των ταλέντων στις κοινωνικές επιχειρήσεις: ιδιαιτερότητες και προσαρμογές
- Οριζόντιες και κάθετες δεξιότητες στο χώρο εργασίας
- Δεξιότητες ανθρώπινου δυναμικού και κοινωνικές επιχειρήσεις
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων στα πλαίσια των κοινωνικών επιχειρήσεων

Δημοκρατική Διακυβέρνηση και κατηγορίες Ανθρώπινου Δυναμικού στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του τρόπου δημιουργίας και του ρόλου των ιδρυτικών ομάδων στις κοινωνικές επιχειρήσεις κατά διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και ο τρόπος με τον οποίο η χρήση Δημοκρατικής Διακυβέρνησης επηρεάζει την εσωτερική της λειτουργία.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Η έννοια της Διακυβέρνησης: μορφές και περιεχόμενο
- Θεωρίες και Μοντέλα Διακυβέρνησης
- Η έννοια της Δημοκρατικής Διακυβέρνησης: περιεχόμενο και μοντέλα εφαρμογής
- Δημοκρατική Διακυβέρνηση και ο ρόλος της Διαβούλευσης
- Δημοκρατική Διακυβέρνηση στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις: μοντέλα και διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τεχνικές διευκόλυνσης της εσωτερικής τους λειτουργίας
- Η Δυναμική της Ομάδας στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία
- Δημιουργία και Συγκρότηση ιδρυτικής ομάδας στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- Κατηγορίες Ανθρώπινου Δυναμικού στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις
- Ανάλυση και περιγραφή των θέσεων εργασίας και των απαραίτητων προσόντων στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- Σχεδιασμός του οργανογράμματος στις κοινωνικές επιχειρήσεις
- Η έννοια του επαγγελματικού περιγράμματος: Ανάλυση του επαγγελματικού περιγράμματος του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις

Ανάπτυξη Δεξιοτήτων και Ικανοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού στις Κοινωνικές Επιχειρήσεις

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές και στις φοιτήτριες έναν ολοκληρωμένο κύκλο θεματικών ενοτήτων γύρω από την επαγγελματική ανάπτυξη και τη σταδιοδρομία καριέρας.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθήματος:

- Το πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης αγοράς εργασίας και η ανάγκη απόκτησης νέων δεξιοτήτων

- Οριοθέτηση της Δια Βίου Επαγγελματικής Ανάπτυξης και Διαχείρισης της σταδιοδρομίας στην Ε.Ε.
- Οι Θεωρίες του Χάους και του Τυχαίου στη Δια Βίου Επαγγελματική Ανάπτυξη
- Δεξιότητες Διαχείρισης Σταδιοδρομίας, δεξιότητες – κλειδιά, εγκάρσιες δεξιότητες
- Συναισθηματική Νοημοσύνη και Δεξιότητες Σταδιοδρομίας
- Δεξιότητες διαχείρισης καριέρας και αγορά εργασίας
- Προσωπικές και Κοινωνικές Δεξιότητες και ο ρόλος τους στην αγορά εργασίας
- Κοινωνικές Επιχειρήσεις και απαραίτητες Δεξιότητες
- Το επαγγελματικό προφίλ του manager στις κοινωνικές επιχειρήσεις και οι απαιτούμενες δεξιότητες
- Βιωματικά εργαστήρια απόκτησης και ανάπτυξης σύγχρονων δεξιοτήτων διαχείρισης της καριέρας

Στοιχεία Μεθοδολογίας της Κοινωνικής Έρευνας

Σκοπός του μαθήματος αποτελεί η πλήρης εισαγωγή στην ερευνητική διαδικασία και η εξοικείωση των φοιτητών με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της κοινωνικής έρευνας με τη χρήση ποσοτικής και ποιοτικής μεθοδολογίας, και μικτών μεθόδων έρευνας.

Θεματικές Ενότητες – Περιεχόμενο Μαθήματος.

- Στάδια ερευνητικής διαδικασίας, το πρόβλημα της μέτρησης, εισαγωγή στην ποσοτική, ποιοτική και μεικτή έρευνα, διατύπωση ερευνητικών υποθέσεων, παραμετροποίηση εννοιών, μεταβλητές και επιδράσεις.
- Δειγματοληπτικό πλαίσιο και μέθοδοι δειγματοληψίας.
- Σχεδιασμός ερωτήσεων, κατασκευή ερωτηματολογίου, κλίμακες μέτρησης, πραγματοποίηση συνεντεύξεων, αξιοπιστία και εγκυρότητα.
- Βιβλιογραφική επισκόπηση, Ερευνητικές Υποθέσεις και Μεθοδολογία.
- Περιγραφική στατιστική, συντελεστές συσχέτισης, συγγραφή και ανάλυση των αποτελεσμάτων.
- Έλεγχος υποθέσεων: χ^2 έλεγχος, t- test, μη παραμετρικοί έλεγχοι: συγγραφή και ανάλυση των αποτελεσμάτων.
- Έλεγχος υποθέσεων: ANOVA, μη παραμετρικοί έλεγχοι: συγγραφή και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.
- Έλεγχος αξιοπιστίας και εγκυρότητας: συγγραφή και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.
- Ανάλυση παλινδρόμησης: συγγραφή και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.
- Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Ερευνητικός σχεδιασμός στην ποιοτική έρευνα και μέθοδοι παραγωγής ποιοτικών δεδομένων.
- Μεθοδολογία ποσοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες.

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	5.9.2: Development of a Postgraduate Study Programme/ System and Procedure for Admission to the Postgraduate Study Programme
--------------------	---

Prepared by:	University of Macedonia
Contributors:	P9 - University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR
Work Package:	5
Date:	17/12/2021

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

Διαδικασία Εισαγωγής Μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Διαδικασία υποβολής αιτήσεων υποψηφίων

Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. σε ετήσια βάση εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος το χρονοδιάγραμμα και το περιεχόμενο της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για την επιλογή υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών. Η ανακοίνωση – δημοσίευση της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος πραγματοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο ή/και ηλεκτρονικό τύπο, σε εύλογο χρονικό διάστημα, πριν την έναρξη του νέου κύκλου μαθημάτων του Π.Μ.Σ.. Στην Πρόσκληση προσδιορίζονται:

1. Τα απαραίτητα προσόντα υποψηφίων για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ..
2. Η προθεσμία υποβολής δικαιολογητικών.
3. Ο γενικός τρόπος αξιολόγησης υποψηφίων.
4. Ο τρόπος και η διεύθυνση υποβολής δικαιολογητικών.
5. Κάθε άλλη πληροφορία που κρίνεται αναγκαία από τη Συντονιστική Επιτροπή.

Οι αιτήσεις των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών υποβάλλονται σε ειδικά έντυπα, που μπορούν να αναζητηθούν ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. ή/και στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ..

1.1. Απαραίτητα/απαιτούμενα δικαιολογητικά

Τα απαραίτητα/απαιτούμενα δικαιολογητικά που θα πρέπει να καταθέσουν οι υποψήφιοι για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία επιλογής (σε έντυπη ή/και ψηφιακή μορφή) είναι:

1. Αίτηση υποψηφιότητας στο Π.Μ.Σ..
2. Φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας.
3. Αναλυτικό Βιογραφικό σημείωμα.
4. Αντίγραφο πτυχίου (με βεβαίωση ισοτιμίας και αντιστοιχίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή ΔΟΑΤΑΠ εφόσον πρόκειται για τίτλο της αλλοδαπής).
5. Αντίγραφο πιστοποιητικού αναλυτικής βαθμολογίας μαθημάτων (με ακριβή μέσο όρο) ή παράρτημα διπλώματος (το οποίο επισυνάπτεται στον τίτλο σπουδών). Σε περίπτωση που πρόκειται για τίτλο αλλοδαπής απαιτείται το νόμιμα μεταφρασμένο και επικυρωμένο αντίγραφο.
6. Αποδεικτικό γνώσης της αγγλικής ή γερμανικής ή γαλλικής γλώσσας επιπέδου B2 (καλή γνώση) ή ανώτερο, σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από τον ΑΣΕΠ. Τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας πρέπει να έχουν αποκτηθεί εντός του χρονικού διαστήματος που προβλέπει (για το καθένα εξ αυτών) η διαδικασία απόκτησης του κάθε πιστοποιητικού. Ανάλογα προς τα ανωτέρω πιστοποιητικά γλωσσομάθειας απαιτούνται για την απόδειξη της κατοχής ή επάρκειας μιας άλλης ξένης γλώσσας.

1.2. Πρόσθετα δικαιολογητικά (εάν υπάρχουν):

- Αποδεικτικά άλλων προσόντων όπως πρόσθετα πτυχία ή μεταπτυχιακοί ή/και διδακτορικοί τίτλοι του υποψηφίου, (με βεβαίωση ισοτιμίας και αντιστοιχίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ ή ΔΟΑΤΑΠ εφόσον πρόκειται για τίτλο της αλλοδαπής).
- Πιστοποιητικό παρακολούθησης συναφών σεμιναρίων, μοριοδοτούμενων με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, μελέτες, συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια.
- Αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας (σε συναφές γνωστικό αντικείμενο του αντικειμένου που θεραπεύει το Π.Μ.Σ.). Η επαγγελματική εμπειρία η οποία αποδεικνύεται με πιστοποιητικά ή βεβαιώσεις επίσημου (δημόσιου) ασφαλιστικού φορέα.
- Συστατικές επιστολές από τον ακαδημαϊκό ή και τον εργασιακό χώρο, οι οποίες κατατίθενται από τους υποψήφιους φοιτητές σε σφραγισμένο φάκελο ή ηλεκτρονικά από τα πρόσωπα που συστήνουν τους υποψήφιους στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Γραμματείας του Π.Μ.Σ.
- Αντίγραφο πτυχιακής εργασίας σε ψηφιακή μορφή.

2. Προϋποθέσεις Εισαγωγής

1. Στο Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ (Ν. 4485/2017, άρθρο 34). Η αποδοχή φοιτητών με τίτλο σπουδών της αλλοδαπής θα γίνεται εφόσον προσκομίσουν την αναγνώριση (ισοτιμία και αντιστοιχία με τμήματα των ελληνικών Α.Ε.Ι.) του τίτλου του πτυχίου τους από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (πρώην ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), το αργότερο μέχρι την εγγραφή τους στο Π.Μ.Σ..

2. Υποψήφιοι μπορούν να είναι και τελειόφοιτοι φοιτητές οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις τους και οφείλουν να προσκομίσουν τη βεβαίωση περάτωσης σπουδών, αντί για το αντίγραφο πτυχίου, το αργότερο μέχρι την εγγραφή τους στο Π.Μ.Σ.

3. Για τους αλλοδαπούς υποψηφίους οι οποίοι κατέχουν πτυχίο Α.Ε.Ι. του εξωτερικού ισότιμο ή/και αντίστοιχο με πτυχία ελληνικών Α.Ε.Ι. απαιτείται πιστοποιητικό επαρκούς γνώσης επιπέδου Α2 της ελληνικής γλώσσας το οποίο απονέμεται από δημόσιους εξουσιοδοτημένους φορείς.

3. Αριθμός Εισακτέων

1. Ο ετήσιος αριθμός εισακτέων Μεταπτυχιακών Φοιτητών στο Π.Μ.Σ. ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (32).

2. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων Μεταπτυχιακών Φοιτητών στο Π.Μ.Σ. δύναται να αυξηθεί το μέγιστο κατά τέσσερις (4) εισακτέους στην περίπτωση ισοβαθμίας μεταξύ των επιτυχόντων του Π.Μ.Σ., μετά από σχετική εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής και απόφαση της Συνέλευσης Τμήματος.

3. Στο Π.Μ.Σ. εισάγονται, επιπλέον του αριθμού εισακτέων, ένας (1) υπότροφος του ΙΚΥ και ένας (1) αλλοδαπός ή Έλληνας της διασποράς, υπότροφος του Ελληνικού Κράτους, σε σχετικό αντικείμενο. Αναφορικά με τις κατηγορίες εισακτέων της παρούσας παραγράφου, οφείλουν να καταθέσουν αίτηση υποψηφιότητας για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών τις καθορισμένες ημερομηνίες κατάθεσης αιτήσεων, καθώς και να πληρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής, όπως αυτές προβλέπονται από τον παρόντα Κανονισμό λειτουργίας του Π.Μ.Σ..

4. Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, μετά από αίτησή τους μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34, του ν. 4485/2017.

5. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων υποψηφίων

1. Η αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψηφίων διενεργείται από τριμελή Επιτροπή Αξιολόγησης/Επιλογής Μεταπτυχιακών Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών. Η επιτροπή ορίζεται από τη Συνέλευση Τμήματος (παρ. β, αρθρ. 4 παρόντος Κανονισμού) συγκροτούμενη από μέλη ΔΕΠ που συμμετέχουν στην Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος.

2. Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. του Τμήματος παραλαμβάνει τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών της Πρόσκλησης, ελέγχει την πληρότητα των φακέλων και την εγκυρότητα των δικαιολογητικών κάθε υποψηφίου και συντάσσει τον πίνακα υποψηφίων. Στη συνέχεια διαβιβάζει τον πίνακα και τους φακέλους των υποψηφίων στην Επιτροπή Αξιολόγησης/Επιλογής Υποψηφίων Μεταπτυχιακών Φοιτητών (παρ. 1 παρόντος άρθρου), η οποία έχει την ευθύνη και την εποπτεία των περαιτέρω ενεργειών και διαδικασιών της επιλογής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών.

3. Η αξιολόγηση των υποψηφίων διενεργείται σε τρεις φάσεις:

3.1. Η πρώτη φάση είναι προκριματική. Απαραίτητη προϋπόθεση πρόκρισης στη δεύτερη φάση είναι εμπρόθεσμη κατάθεση (εντός δηλαδή του χρονικού διαστήματος που ορίζεται από την Πρόκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος) όλων των απαραίτητων/απαιτούμενων δικαιολογητικών.

3.2. Τα κριτήρια αξιολόγησης της δεύτερης φάσης για τους υποψήφιους και οι αντίστοιχοι συντελεστές βαρύτητας είναι:

- Γενικός βαθμός πρώτου πτυχίου (*συντελεστής βαρύτητας 40%*).
- Επαγγελματική εμπειρία, η οποία αποδεικνύεται με πιστοποιητικά ή βεβαιώσεις φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης. Ο υποψήφιος θα πρέπει να έχει τουλάχιστον 12 μήνες επαγγελματική εμπειρία (*συντελεστής βαρύτητας 10%*).

- Πρόσθετα πτυχία, μεταπτυχιακοί τίτλοι ή διδακτορικό συμπληρωματικής ή δια βίου εκπαίδευσης (*συντελεστής βαρύτητας 10%*). Τίτλοι από ΑΕΙ της αλλοδαπής πρέπει να έχουν αναγνώριση από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (πρώην Δι.Κ.Α.Τ.Σ.Α.).
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, μελέτες, συμμετοχή σε επιστημονικά συνέδρια (*συντελεστής βαρύτητας 10%*).

Ο συνολικός συντελεστής βαρύτητας στη δεύτερη φάση είναι 70%.

3.3. Η τρίτη φάση περιλαμβάνει τη συνέντευξη των υποψηφίων που θα προτείνει η Επιτροπή Αξιολόγησης με συντελεστή *βαρύτητας 30%*. Με βάση την τελική βαθμολογία της τρίτης φάσης, καταρτίζεται ο τελικός πίνακας με τους επιτυχόντες υποψηφίους και η πρόταση επιλογής υποβάλλεται προς επικύρωση στη Συνέλευση του Τμήματος.

6. Διαδικασία Επιλογής υποψηφίων φοιτητών

1. Η Συνέλευση του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής με βάση την εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. εγκρίνει τον κατάλογο επιτυχόντων και επιλαχόντων του Π.Μ.Σ.. Ο κατάλογος προωθείται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ..
2. Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Προγράμματος και καλούνται να απαντήσουν γραπτώς (ηλεκτρονικώς ή διά ζώσης) μέχρι τη λήξη προθεσμίας των εγγραφών, όπως ορίζεται κάθε φορά από το πρόγραμμα, αναφορικά με την αποδοχή της εισαγωγής τους στο Πρόγραμμα και τους σχετικούς όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιτυχόντα μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία ενημερώνει τους αμέσως επόμενους επιλαχόντες από τον σχετικό κατάλογο και τους καλεί να αποδεχθούν την ένταξη τους εντός 5 ημερών.
3. Για την ομαλή λειτουργία του Προγράμματος, όταν δεν εγγράφεται ή όταν διαγράφεται μέρος των επιτυχόντων, παρέχεται η δυνατότητα στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. να καλεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα τους επόμενους υποψηφίους από τον πίνακα των επιλαχόντων μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των φοιτητών.
4. Αναφορικά με τους υπεράριθμους εισακτέους στο Π.Μ.Σ., ως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 6 του παρόντος Κανονισμού, αυτοί οφείλουν να καταθέσουν αίτηση υποψηφιότητας για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις καθορισμένες ημερομηνίες κατάθεσης αιτήσεων, καθώς και να πληρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής, όπως αυτές αναγράφονται στον παρόντα Κανονισμό.

ReinFORCE SOCIAL Entrepreneurial Spirit through setting up Innovative Support Structures in the cross-border Territory “Social Forces”

Deliverable	5.9.2: Development of a Postgraduate Study Programme/ Report on the required logistical infrastructure in the Postgraduate Study Programme
--------------------	---

Prepared by:	University of Macedonia
Contributors:	P9 - University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR
Work Package:	5
Date:	17/12/2021

The project is co-funded by European Union, European Regional Development Funds (E.R.D.F.) and by National Funds of Greece and Bulgaria

P1	Regional Development Agency of Rodopi S.A. - GR
P2	Municipality of Haskovo – BG
P3	Chamber of Commerce and Industry of Xanthi – GR
P4	Drama Chamber – GR
P5	GNOSI ANAPTIXIAKI NGO - GR
P6	Haskovo Chamber of Commerce and Industry – BG
P7	Reconstruction and Development Union – BG
P8	Faculty of Economics and Social Sciences, University of Plovdiv "Paisii Hilendarski" – BG
P9	University of Macedonia - Department of Educational and Social Policy – GR

Απαιτούμενη υποδομή για την ίδρυση και λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

1. Εισαγωγή

Το Π.Μ.Σ. προβλέπεται να λειτουργεί στους εργαστηριακούς, διδακτικούς και ερευνητικούς χώρους του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Παράλληλα μπορούν να αξιοποιηθούν οι αίθουσες και τα αμφιθέατρα διδασκαλίας, η αίθουσα τηλεκπαίδευσης, τα εργαστήρια και ο εξοπλισμός που προσφέρει το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Επιπλέον, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας έχουν πλήρη πρόσβαση στη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος καθώς και σε άλλες βιβλιοθήκες της αλλοδαπής και της ημεδαπής όπως και σε όλες τις ηλεκτρονικές βάσεις και περιοδικά για την εκπόνηση των εργασιών και την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών τους, μέσω των δι-ιδρυματικών συνεργασιών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί και να ληφθεί υπόψη ότι το πρόγραμμα του Π.Μ.Σ. θα υλοποιείται με συμβατικά μαθήματα και συγκεκριμένα στο πλαίσιο τεσσάρων (4) συναντήσεων ανά μάθημα, κατά τα πρότυπα του Ε.Α.Π., σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα και Ηράκλειο καθώς και με ασύγχρονη και σύγχρονη εκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας Open eClass του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Έτσι, με την αξιοποίηση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης επιτυγχάνεται ο σκοπός της διευκόλυνσης των φοιτητών/τριών που διαμένουν εκτός της έδρας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας καθώς και της αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η αξιοποίηση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης βέβαια δεν θα ξεπερνά το ποσοστό του τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (παράγραφος 3 του άρθρου 30 του Ν. 4485/2017). Συνεπώς η αξιοποίηση των εξ αποστάσεως μαθημάτων σχεδιάζεται να γίνει σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 1/3 των συνολικών μαθημάτων του ΠΜΣ.

Επίσης, η χρήση όλων των παραπάνω χώρων προβλέπεται να γίνεται από το Π.Μ.Σ. κατά τις απογευματινές ώρες, κυρίως Παρασκευή, καθώς και Σάββατο ή/και Κυριακή. Έτσι, η λειτουργία του προγράμματος δεν θα συμπίπτει με τις ώρες λειτουργίας των προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών του Ιδρύματος κατά τις πρωινές ώρες. Επίσης, το παραπάνω πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος και διδασκαλίας των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. επιτρέπει την απρόσκοπτη αξιοποίηση των διδακτικών και εργαστηριακών χώρων, όπως έχει αποδειχθεί κατά τη λειτουργία των Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος κατά την υλοποίηση των οποίων δεν παρουσιάστηκαν προβλήματα χάρη στην ορθή αξιοποίηση του συστήματος κρατήσεων αιθουσών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και των υποδομών του Ιδρύματος και του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής διαθέτουν τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές δομές που είναι απαραίτητες για την υποστήριξη των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών τους. Επιπλέον, η διοικητική υποστήριξη καθώς και η δυνατότητα συνεργασιών με άλλες Σχολές, Τμήματα και Ερευνητικά Κέντρα του ιδρύματος δύναται να εξασφαλίσουν τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας στην εκπαίδευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών του προγράμματος.

Στη συνέχεια παρατίθεται αναλυτική παρουσίαση της τρέχουσας υλικοτεχνικής υποδομής του Εργαστηρίου Κέντρου Υπολογιστών και Δικτύων Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Εργαστηρίου του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.

2. Υποδομή του Εργαστηρίου Κέντρου Υπολογιστών και Δικτύων Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Το Π.Μ.Σ. διαθέτει πρόσβαση σε εξοπλισμό (άλλων υποδομών του Τμήματος ΕΚΠ) που του εξασφαλίζει τη δυνατότητα διενέργειας εργαστηριακών ασκήσεων και δράσεων σε συμβατικούς χώρους διδασκαλίας (που δεν διαθέτουν εργαστηριακό εξοπλισμό) ενώ στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά αυτών των εργαστηριακών υποδομών.

Πίνακας 1: Υποδομή Εργαστηρίου Κέντρου Υπολογιστών και Δικτύων Πανεπιστημίου Μακεδονίας

ΥΠΟΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ Κ.Υ.Δ.	
ΚΥΔ LAB 1 (20 θέσεων)	
20 κεντρικές μονάδες	HP ProDesk 600 SFF Platinum G2 i7 (Intel Core i7-6, 8GB DDR4-2133 D, 1TB 7200 RPM SA)
20 οθόνες	HP Elite Display E323 Monitor
1 βιντεοπροβολέας	Sony
ΚΥΔ LAB 1 (40 θέσεων)	
40 κεντρικές μονάδες	HP ProDesk 600 SFF Platinum G2 i7 (Intel Core i7-6, 8GB DDR4-2133 D, 1TB 7200 RPM SA)
40 οθόνες	HP Elite Display E323 Monitor
1 βιντεοπροβολέας	Sony

3. Υποδομή του Εργαστηρίου Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Πίνακας 2: Υποδομή Εργαστηρίου Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

ΥΠΟΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ Η/Υ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Ε.Κ.Π.	
15 κεντρικές μονάδες	HP intel Core i7 6700, 3,40 GHz, 23°C, HDD 931GB, (TOSHIBA DT 01A C100) RAM 8,00 GB
15 οθόνες, από τις οποίες	10 PHILIPS 170B 17in
	1 PHILIPS 190 B 17in
	1 PHILIPS 170x6 17in
	1 ACER 1717 17in
	1 ACER 1715 17in
	1 NEC AccuSync LCD 72 VM 17in
1 κεντρική μονάδα για άτομα με προβλήματα όρασης	HP intel Core i3, 2120, 3,30 GHz, 30°C HDD 465 GB, Seagate ST500 DM002-1BT142 RAM 4,00 GB
1 οθόνη για άτομα με προβλήματα όρασης	HP Compaq LE 2202x, 21in.
1 εκτυπωτής	Lexmark MS610 Series
1 βιντεοπροβολέας	EPSON EB-S31